

ትምህርት አሥራ አራት

የመጀመሪያ ቀን

የኮሎንክ ወንጌል መግቢያ

ከአሥር ዓመት በፊት ብርቱካን ክርስቶስን ለመከተል ወስኖ ነበር። ነገር ግን ሁልጊዜ ልቧ በጥርጣሬ ይፈተናል። ኃጢአት ስትሠራ ወይም ለክርስቶስ ያላት ፍቅር ሲቀንስ፤ «እውነት እኔ ክርስቲያን ነኝ? ከበፊቱ ተለውጧለሁ? አሁንም ቢሆን ሳልፈልግ ኃጢአት መሥራቴ አልቀረም። ምናልባትም ኢየሱስን ለመከተል ያደረግሁት ውሳኔ ብቁ ስላልሆነ እንደገና ይህንኑ ማድረግ ያስፈልገኝ ይሆናል» እያለች ትጨነቃለች። ምንም እንኳን ክርስቲያኖች አንዳንድ ጊዜ ስለ እምነታቸው ጥያቄዎችን ሊያነሡ ቢችሉም፤ ባለማቋረጥ በጥርጣሬ የተሞላ ሕይወት ደካማ በመሆኑ፤ ሰይጣን በቀላሉ ሊያሸንፋቸው ይችላል።

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ብዙውን ጊዜ እንደ ብርቱካን ስለ ደኅንነታቸው እውነተኛነት ሲጠራጠሩ ያየቸውን ሰዎች ሁኔታ ግለጽ። ለ) ብዙውን ጊዜ ስለ መዳናቸው የሚጠራጠሩት ለምንድን ነው?

ሐዋርያው የኮሎንክ ክርስቲያኖች ስለ እምነታቸው በግልጽ የመረዳታቸው ጉዳይ አሳስቦት ነበር። የኮሎንክ ወንጌሉን የጻፈው፤ ሰዎች ክርስቶስ ማን እንደሆነ በትክክል ተገንዝበው የጸና እምነትና ልቦ መሉነት እንዲኖራቸውና እግዚአብሔር የዘላለምን ሕይወት እንደ ሰጣቸው እንዲያውቁ ለመርዳት ነው። (የሐ. 20:31 አንብብ)። በኋላም በትክክል መዳናቸውን ያውቁ ዘንድ የ1ኛ የኮሎንክ መልእክት ጽፎላቸዋል (1ኛ የሐ. 5:13፤ 2:13-6፤ 3:14-20)። ሰይጣን ከሳሽ በመሆኑ ያመነውን ነገር እንድንጠራጠር ይፈልጋል (ራእይ 12:10-11)። በእውነተኛው በእግዚአብሔር ላይ በጣልነው እምነት ሳይሆን በእምነታችን ላይ እንድንደገፍ ይሻል። በዚህም ዐይነት፤ ፍሬያማ ክርስቲያኖች እንዳንሆን ያውከናል። እግዚአብሔር በኢየሱስ ክርስቶስ በማመናችን ልጆቹ እንደሆንን አውቀን በልቦ መሉነት እንድንመላለስ ይፈልጋል። ልጆቹ እንደ መሆናችን መጠን፤ የኃጢአትን ይቅርታ እንዳገኘን፤ መንፈስ ቅዱስ በውስጣችን እንደሚኖርና የዘላለምን ሕይወት እንዳገኘን እርግጠኞች ነን።

ባለፉት ዘጠኝ ምዕራፎች ተመሳሳይ ወንጌላትን ስናጠና ቆይተናል። «የሚመሳሰሉ ወንጌላት» የተባሉት ስለ ኢየሱስ ተመሳሳይ ታሪኮችን ስለሚናገሩ እንደሆነ ልብ በል። የመጀመሪያዎቹ ሦስት ወንጌላት ኢየሱስ ስላደረጋቸውና ስላስተማራቸው ቁም ነገሮች (ምሳሌዎቹን ጨምሮ) ተመሳሳይ ነገሮችን ይናገራሉ። «የእግዚአብሔር መንግሥት» (መንግሥተ ሰማይ) እና «የሰው ልጅ» የመሳሰሉ ሐረጎች በብዛት ይገኙባቸዋል። የማርቆስ ወንጌል በማቴዎስና ሉቃስ ውስጥ መሉ በመሉ እንደሚገኝ ቀደም ብለን ተመልክተናል። የማቴዎስ አብዛኞቹ ታሪኮች ደግሞ በማርቆስና በሉቃስ ውስጥ ይገኛሉ። ሉቃስም የሁለቱን ወንጌላት ግማሽ ያህል ታሪኮች አካትቷል። ምንም እንኳን እነዚህ ሦስቱም ጸሐፊዎች በመንፈስ ቅዱስ ተመርተው የራሳቸውን ዓላማ ይዘው ቢጽፉም፤ ስለ ኢየሱስ የሚያቀርቧቸው አሳቦች በአብዛኛው ተመሳሳይነት አላቸው።

የዮሐንስ ወንጌል ግን ከሌሎች ሦስቱ በጣም የተለየ ነው። እንዲያውም 90 በመቶ የሚሆነው የዮሐንስ ወንጌል ከሦስቱ ወንጌላት የተለየ ነው። የዮሐንስ ወንጌል ስለ ኢየሱስ ያቀረባቸው ታሪኮች ጥቂት ሲሆኑ፤ ብዙ ነገረ መለኮታዊ ውይይቶች አሉት። በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ ታሪኮች የሉም። እዚህ ብዙዎቹ የኢየሱስ ትምህርቶች ከተመሳሳይ ወንጌላት የተለዩ ናቸው። ሦስቱ ተመሳሳይ ወንጌላት ያቀረቧቸው ምሳሌዎች ስለ ኢየሱስ ማንነትና በመስቀል ላይ ስላከናወናቸው ተግባራት ነገረ መለኮታዊ አንድምታዎችን እንድንገምት የሚያደርጉን ሲሆኑ፤ ዮሐንስ ግን ኢየሱስ መለኮታዊ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነና በእርሱ በማመን የዘላለም ሕይወት እንደሚገኝ በቀጥታ ይገልጽልናል። ዮሐንስ በቃላት አጠቃቀሙ ሳይቀር ለየት ብሎ በመቅረብ፤ እንደ ብርሃን፤ ጨለማ፤ እምነት፤ ኩነጅ፤ ምልክት ከመሳሰሉት ጋር ያስተዋውቀናል።

2ኛ ጥያቄ፦ ስለ ዮሐንስ ወንጌል ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት አንብብ። ስለ ደራሲውና ስለ ጻፈው ወንጌል የምታውቀውን ጠቅለል አድርገህ ጻፍ።

የዮሐንስ ወንጌል ጸሐፊ

ከአራቱ ወንጌሎች የትኞቹም ስለ ጸሐፊዎቹ የሚናገሩት ነገር እንደሌለ ቀደም ብለን ተመልከተናል። ነገር ግን ይህ መጽሐፍ ከተጻፈ በኋላ ብዙም ሳይቆይ «የዮሐንስ ወንጌል» የሚል ስያሜ ተሰጠው። በዚህ መንገድ አንባብያት ደራሲው ማን እንደሆነ ሊያውቁ ይችሉ ነበር።

ከጥንት ጊዜ አንሥቶ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች የዘብዴዎስ ልጅ የሆነው ዮሐንስ አራተኛውን ወንጌል እንደጻፈው ያምኑ ነበር። ይህ አመለካከት በአብዛኛው የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ ተይዞ ቆይቷል። በ115 ዓ.ም. ኢግናቲየስ የተባለ የቤተ ክርስቲያን መሪ ከዮሐንስ ወንጌል ጠቅሶ ጽፎአል። ከእርሱ በኋላ መጽሐፍ የጻፉት ሌሎች ሰዎች ሐዋርያው ዮሐንስ ይህንን ወንጌል በኤፌሶን ሆኖ እንደጻፈው ገልጸዋል። በጥንት ጽሑፎች ውስጥ ዮሐንስ ይህንን መጽሐፍ እንደጻፈ የሚያጠራጥር ነገር የለም።

ዛሬ ግን ብዙ ወንጌላውያን ያልሆኑ ምሑራን ይህንን ወንጌል ዮሐንስ እንደጻፈው ይጠራጠራሉ። ምክንያታቸውም ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ስለመሆኑ የቀረበው ትምህርት በጣም የጠነከረ ስለሆነ ቤተ ክርስቲያን ደግሞ በ100 ዓ.ም. ላይ ከዚህ ደረጃ መድረስ አትችልም የሚል ነው። በሌሎቹ ተመሳሳይ ወንጌላትና በዮሐንስ ወንጌል መካከል ስለ ኢየሱስ የቀረበው አመለካከት ከፍተኛ ልዩነት ስላለው፤ የዮሐንስ ወንጌል በኢየሱስ ደቀ መዝሙር የተጻፈ ሊሆን አይችልም ብለው ያስባሉ። ብዙ ምሑራን በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ዮሐንስ የሚባል ሌላ ቃላት የቤተ ክርስቲያን መሪ እንደ ነበረ ይናገራሉ። ይህ የቤተ ክርስቲያን መሪ ምንም እንኳ ስሙ ዮሐንስ ቢሆንም፤ ሽማግሌው ዮሐንስ በመባል ነበር የሚጠራው (2ኛ ዮሐ. 1)። ስለሆነም የዮሐንስ ወንጌል በመጀመሪያው ምእተ ዓመት መጨረሻ አካባቢ እንደ ተጻፈ የሚያስቡ ምሑራን መጽሐፉን የጻፈው ሽማግሌው ዮሐንስ እንጂ ሐዋርያው ዮሐንስ ሊሆን እንደማይችል ያስባሉ። የዘብዴዎስ ልጅ የሆነው ዮሐንስ ይህንን መጽሐፍ እንደጻፈው የሚያስቡ ሰዎች

የዘብዴዎስ ልጅ የሆነው የሐንስና ሽማግሌው የሐንስ አንድ ሰው ነው የሚል አሳብ አላቸው። ይህ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ያስተማረችው አሳብ ሲሆን፤ ለመጠራጠር የሚያበቃ ምክንያት የለንም።

ይህንን መጽሐፍ ሐዋርያው የሐንስ እንደጻፈው ለመጠራጠር የሚያስችል በቂ ምክንያት የለንም። የጥንት የቤተ ክርስቲያን አባቶችና የታሪክ ምሑራን ሐዋርያው የሐንስ እንደ ጻፈው ተስማምተዋል። ደራሲው የአይሁድን ባህልና አምልኮ ጠንቅቆ ስለሚያውቅ፤ አይሁዳዊ መሆን እንዳለበት እንረዳለን። የአገሪቱን ዝርዝር መልክዐ ምድራዊ ገጽታዎች መንገዘቡ ደግሞ የኢስቲና ነዋሪ እንደ ነበር ያመለክታል። ጸሐፊው በኢየሱስ አገልግሎት ውስጥ የተከሰቱትን ብዙ ነገሮች በዐይኑ እንደ ተመለከተ ገልጾአል። ከእነዚህም መካከል ከብሩን (ዮሐ. 1፡14)፤ ስቅለቱን (ዮሐ. 19፡33-35)፤ የውኃ ጋናቼ መጠን (ዮሐ. 2፡6)፤ ታንኳይቱ ከመራቱ ምን ያህል ትርቅ እንደ ነበር (ዮሐ. 21፡8)፤ ወዘተ... ተመልክቷል። እነዚህን ዝርዝሮች ለማወቅ በስፍራው መገኘት የግድ አስፈላጊ ይሆናል። ከሌሎች መንገዳት ጋር ሲነጻጸር፤ የሐንስ ስም «ኢየሱስ ይወደው የነበረው ደቀ መዝሙር» ወይም «ሌላው ደቀ መዝሙር» በሚል የተተካባበት ጊዜ አለ። ይህም የሐንስ መጽሐፉን በሚጽፍበት ጊዜ የራሱን ስም ከመጥቀስ ይልቅ አማራጭ መንገዶችን ለመጠቀም እንደ መረጠ ያመለክታል።

የሐንስና ወንድሙ ያዕቆብ ከጴጥሮስ ጋር ከፍተኛ ታዋቂነት የነበራቸው ደቀ መዛሙርት ነበሩ። ወላጆቻቸው ዘብዴዎስና ሰሎሚ ይባሉ ነበር። በኋላ ሰሎሚ ከኢየሱስ ጋር ከቦታ ቦታ የሚጓጓዘው የኢየሱስ ደቀ መዛሙርት ቡድን አባል ሆናለች (ማቴ. 27፡55-56ን ከማር. 15፡40-41 ጋር አነጻጽር።) አንዳንዶች ሰሎሚ የኢየሱስ እናት የሆነችው ማርያም እጎት ወይም የአጎት/የአክስት ልጅ ናት ብለው ያስባሉ (ማቴ. 27፡56፤ ማር. 15፡40፤ ዮሐ. 19፡25)። ያዕቆብና የሐንስ ያደጉት በገሊላ ባሕር አጠገብ ነበር። አባታቸው ትልቅ የዓሣ ንግድ የሚያካሂድ ሀብታም ይመስላል። ከሁለት ልጆቹ በተጨማሪም ሥራውን የሚያካሂዱት ሠራተኞች ነበሩት (ማር. 1፡19-20)። የሐንስ ሊቀ ካህኑን ለማወቅና ወደ ቤቱም ገብቶ የኢየሱስን የችሎት ምርመራ የተመለከተው የሀብታም ቤተሰብ በመሆኑ ሳይሆን አይቀርም (ዮሐ. 18፡15)።

ምናልባትም እግዚአብሔር በየሐንስ ሕይወት መሥራት የጀመረው ገና ለግላጋ ወጣት ሳለ ሳይሆን አይቀርም። በመሆኑም ከወንድሙ ከያዕቆብ ጋር ወደ ይሁዳ በመሄድ የመጥምቁ የሐንስ ደቀ መዝሙር ሆነ። በመጀመሪያ ስለ ኢየሱስ የሰማው ከመጥምቁ የሐንስ ጋር ሳለ ነበር። መጥምቁ የሐንስ ኢየሱስን «የእግዚአብሔር በግ» ባለው ጊዜ የሐንስ ይከተለው ጀመር (ዮሐ. 1፡35-39)። ኢየሱስ ውኃን ወደ ወይን ጠጅ በመለወጥ የመጀመሪያ ተአምሩን በሠራበት ጊዜ የሐንስ በዚያው ነበር (ዮሐ. 2፡1-2)። ኢየሱስ ይፋ አገልግሎቱን በጀመረበት የመጀመሪያው ዓመት የሐንስ ለአጭር ጊዜ ሲከተለው ከቆየ በኋላ ወደ ቀድሞው የዓሣ ማጥመድ ሥራው ሳይመለስ አልቀረም። ከዚያ በኋላ ኢየሱስ እንደገና ደቀ መዝሙሩ ይሆን ዘንድ ስለጠራው ከታላቁ ወንድሙ ከያዕቆብ ጋር የአባቱን የዓሣ አጥማጅነት ሥራ

ትቶ ወደ ክርስቶስ ተመለሰ። ከዚያ በኋላ ለሚቀጥሉት ሁለት ወይም ሦስት ዓመታት የኢየሱስን ትምህርት በማዳመጥና ተአምራቱን በመመልከት አብርት ቆይቷል።

ምንም እንኳን የሐንስ ሰዎች እርስ በርሳቸው እንዲዋደዱ የሚፈልግ ትሑት ሰው እንደሆነ ብናስብም፤ እርሱና ወንድሙ ያዕቆብ ቁጡዎች በመሆናቸው «የነጎድጓድ ልጆች» የሚል መጠሪያ ተሰጥቷቸው ነበር (ማር. 3፡17፤ ሉቃስ 9፡51-56)። ለሥልጣንና ኃይል ከፍተኛ ፍላጎት ስለነበራቸው እናታቸው በኢየሱስ መንግሥት ውስጥ ልዩ ሥልጣን እንዲያገኙ ጠይቃላቸዋለች (ማቴ. 20፡20-28)። በየሐንስ ባሕርይ ውስጥ ኢየሱስ ለሥልጣን እንዲመርጠው ያደረገ አንድ ነገር ነበር። ከአሥራ ሁለቱ ደቀ መዛሙርት የሐንስ፤ ወንድሙ ያዕቆብና ጴጥሮስ የተወሰኑ ተአምራትንና በተራራ ላይ የኢየሱስ መልክ የተለወጠበትን ሁኔታ እንዲመለከቱ ተመርጠዋል። ከእነዚህ ሦስቱ መካከል የሐንስ ከኢየሱስ ጋር እጅግ የቀረበ ግንኙነት የነበረው ይመስላል። ራሱን «ኢየሱስ ይወደው የነበረው ደቀ መዝሙር» በማለት ይጠራ ነበር፤ ጴጥሮስ ከኢየሱስ አንድ ልዩ መረጃ ለማግኘት የጠየቀው የሐንስን ነበር (የሐ. 13፡23-24)። ኢየሱስ እናቱን አደራ የሰጣት (ለማያምኑ የራሱ ወንድሞች ሳይሆን) ለየሐንስ ነበር (የሐ. 19፡26-27)። ከኢየሱስ ትንሣኤና ዕርገት በኋላ፤ የሐንስ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ዋነኛ መሪ ነበር። ዋነኛነቱ ግን የሐዋርያቱ ቃል አቀባይ የነበረውን የጴጥሮስን ያህል አልነበረም። ጳውሎስ የሐንስ ከሦስቱ የቤተ ክርስቲያን አእማዶች አንዱ እንደሆነ ገልጾል (ገላ. 2፡9)። ሉቃስ በጳውሎስና በጴጥሮስ ላይ ስላተኮረ፤ ከጥንቷ የቤተ ክርስቲያን ዘመን በኋላ ስለነበረው የየሐንስ አገልግሎት ብዙም የምናውቀው ነገር የለም። የቤተ ክርስቲያን ትውፊት እንደሚያስረዳው፤ የሐንስ ከ70 ዓ.ም. በኋላ ወደ ኤፌሶን በመሄድ የትንሹ እስያ አብያተ ክርስቲያናት ጳጳስ በመሆን አገልግሏል። በጣም ካረጀ በኋላ የሐንስ ዶሚሺያን በተባለው የሮም ንጉሥ ተሰድዶ ወደ ፍጥም ደሴት አመራ። ዶሚሺያን ከሞተ በኋላ ግን ንጉሥ ኔርቫ በ96 ዓ.ም. ወደ ኤፌሶን እንዲመለስ ፈቀደለት። በመጨረሻም ወደ 100 ዓ.ም. አካባቢ አረፈ። ምናልባትም በእምነቱ ምክንያት ሳይገደል ቆይቶ አርጅቶ የሞተው የሐንስ ብቻ ሳይሆን አይቀርም። የነጎድጓድ ልጅ የነበረው የሐንስ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ተለውጦ የፍቅር ሐዋርያ ለመሆን በቃ። በጽሑፎቹ ሁሉ ኢየሱስን ለመከተል መሠረቱ ፍቅር እንደሆነ አጽንኦት ሰጥቶ ገልጾል። የሐንስ ከነጎድጓድ ልጅነት ወደ ፍቅር ሐዋርያነት ሊለወጥ ከቻለ፤ እኛም እንዲሁ በክርስቶስ ኃይል ልንለወጥ እንችላለን።

3ኛ ጥያቄ፡- ሀ) እርሱን ለመከተል ከወሰንህበት ጊዜ ጀምሮ ኢየሱስ ባሕሪህን የለወጠባቸውን መንገዶች ዘርዝር። ለ) ኢየሱስ አሁንም እንዲለውጥህ የምትፈልጋቸው ባሕርያት የትኞቹ ናቸው? ለቤተ ክርስቲያንህ የፍቅር መሪ ትሆን ዘንድ መንፈስ ቅዱስ እንዲለውጥህ ጸልይ።

የሐንስ ወንጌሉን የጻፈው ለማን ነው?

4ኛ ጥያቄ፡- የሐ. 20፡30-31 አንብብ። የሐንስ ወንጌሉን የጻፈበት ዓላማ ምንድን ነው?

እንደ ሌሎቹ የወንጌል ጸሐፊዎች ሁሉ፤ የሐንስም ለተወሰኑ አንባቢዎች እንደ ጻፈ ግልጽ ነው። የሐንስ የተፈጸመውን ታሪክ ብቻ ስለማይናገር፤ መጽሐፉ የታሪክ ሰነድ ብቻ አይደለም። ይልቁንም የየሐንስ ወንጌል የማስተማሪያ ወንጌልም ጭምር ነው። የሐንስ ወንጌሉን ሲጽፍ ሦስት ዐይነት ሰዎችን በዐይነ ልቡናው የያዘ ይመስላል።

ሀ. ደኅንነትን ያላገኙ አይሁዶችና አሕዛብ። የሐንስ በ20:30-31 ዓላማውን ሲገልጽ፤ መጽሐፉን የሚያነቡ ሰዎች የኢየሱስን ማንነት አውቀው እንዲያምኑበትና፤ የዘላለምን ሕይወት እንዲያገኙ እንደሚፈልግ አመልክቷል። ኢየሱስ ማን እንደሆነና ከእርሱ ጋር በግል የእምነት ግንኙነት በሚደረግበት ጊዜ ምን እንደሚከሰት ጥርት ያለ ግንዛቤ ማግኘቱ ገና ወደ ደኅንነት ላልመጣው ሰው ጠቃሚ ነው። የሐንስ መንፈሳዊ ነገሮችን የሚፈልጉ ክርስቲያኖች ያልሆኑ ሰዎች፤ ይህንን መጽሐፍ አንብበው በሚያገኙት ዕውቀት ኢየሱስን እንዲያምኑ ይፈልጋል።

ለ. ክርስቲያኖች በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ያላቸውን የእምነት መሠረት እንዲያውቁ ለመርዳት ጽፎአል። የሐንስ 20:30-31፤ «ማመናችሁን ትቀጥሉ ዘንድ» ተብሎ ሊተረጎም ይችላል። የእነዚህ የጥንት ክርስቲያኖች እምነት ከሁለት አቅጣጫ ጥቃት ይደርስበት ነበር። አንደኛው፤ ከቤተ ክርስቲያን ውስጥ እየተነሱ ስለ ክርስቶስ አንዳንድ የተሳሳቱ አሳቦችን የሚያቀርቡ የሐሰት ትምህርቶች ነበሩ። የሐንስ የጥንት አማኞች እምነት ጉጹሕና ጠንካራ ሆኖ እንዲቆይ ይፈልጋል። ሁለተኛው፤ ከማያምኑ ሰዎች የሚሰነዘር ጥላቻና ስደት እያደገ በመሄድ ላይ ነበር። ስለሆነም የሐንስ እነዚህ ክርስቲያኖች፤ በተለይም ኢየሱስን በአካል ያላዩት የክርስቲያኖች ልጆች ከስደቱ ባሻገር በኢየሱስ ላይ ያላቸውን እምነት እንዲያጸኑ ይፈልጋል።

ሐ. ብዙ ምሑራን የሐንስ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚታዩትን አንዳንድ የሐሰት ትምህርቶች ለማረም እንደሚፈልግ ያስባሉ። አንዳንዶች ለምን ከኢየሱስ ትምህርት በኋላ የመጥምቁ የሐንስን ትምህርት መከተል ተገቢ እንዳልሆነ የሐንስ ማብራሪያ መስጠቱን ይናገራሉ። የሐንስ በሚጽፍበት ወቅት የመጥምቁ የሐንስ ደቀ መዛሙርት በዓለም ሁሉ ተሰራጭተው የሚገኙ ሲሆን፤ በኢየሱስ ማመን እንደሚያስፈልጋቸው ማስተማሩ አስፈላጊ የነበረ ይመስላል። (የሐዋ. 19:1-7 አንብብ)። ሌሎች ደግሞ ኢየሱስ ሰውና አምላክ በመሆኑ ጉዳይ ላይ ብዙ ጥያቄዎች ተነሥተው ነበር ይላሉ። አንዳንድ ክርስቲያኖች ኢየሱስ ሰው ነው ብለን ካስብን፤ ይህ እንደ ማንኛውም ሰው ኃጢአተኛ ነው ወደሚል ድምዳሜ ይወስደናል ብለው በመስጋታቸው፤ ሰብአዊ ባሕርዩን ለመቀበል ተቸግረው ነበር። ስለሆነም የሐንስ ምንም እንኳ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ቃል ቢሆንም፤ ሰው ሆኖ ወደ ሰዎች በመምጣት እንደ ሰው እንደናረ ያስረዳል (የሐ. 1:14)።

5ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ክርስቲያኖች ስለ ኢየሱስ ግልጽ ግንዛቤ ማግኘት የሚኖርባቸው ለምንድን ነው? ለ) ስለ ኢየሱስ ትክክለኛ ግንዛቤ ማግኘቱ እምነታችንን የሚያጠነክረው እንዴት ነው? ሐ) ሰዎች ስለ ኢየሱስ ማንነትና ሥራ የጠራ ግንዛቤ እንዲኖራቸው፤ ጠንካራ እምነትና ሕያው ግንኙነት ምን እንደሆኑ እንዲያውቁ ለማድረግ ቤተ ክርስቲያንህ ምን እየሠራች ነው?

የሐንሰ ወንጌሉን የጻፈበት ቦታና ጊዜ?

በየሐንሰ ወንጌል ደራሲ ግንኙት ላይ የሚደረገው ክርክር የተጻፈበትን ጊዜና ቦታ ይወስነዋል። ይህ ወንጌል ወደ በኋላ እንደ ተጻፈ የሚያስቡ ሰዎች ጊዜውን ወደ 150 ዓ.ም. አካባቢ ይወስዱታል። ሌሎች ደግሞ የየሐንሰ ወንጌል ከ50-70 ዓ.ም. መጀመሪያ ከተጻፉት መጻሕፍት አንዱ እንደሆነ ይናገራሉ። ነገር ግን ደራሲው አዛውንቱ የሐንሰ ነው የሚሉትን ጨምሮ፣ አብዛኞቹ ምሑራን ከ85-95 ዓ.ም. ባለው ጊዜ ውስጥ እንደተጻፈ ይስማማሉ። በምሑራን እጅ የሚገኘው የየሐንሰ ወንጌል ጥንታዊ ቅጂ በ125 ዓ.ም. የተገለበጠ ነው።

ይህ ወንጌል የተጻፈው በኤፌሶን ሳይሆን አይቀርም ይላሉ። በሕይወቱ መጨረሻ አካባቢ ሐዋርያው የሐንሰ በኤፌሶን አካባቢ ይኖርና ይሠራ ነበር።

የየሐንሰ ወንጌል ዓላማ

6ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በየሐ. 20፡30-31 የመጽሐፉ ዓላማ ሆኖ የተገለጸው ምንድን ነው? ለ) የሚከተሉትን ጥቅሶች አንብብ፡ የሐ. 1፡7፤ 3፡16-18፤ 6፡28-29፤ 8፡24፤ 17፡20-21። እነዚህ ጥቅሶች ስለ እምነት ምን ያስተምራሉ? በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ግለት ምን ግለት እንደሆነ የሚገልጽ አጭር ጽሑፍ ጻፍ። ሐ) የሚከተሉትን ጥቅሶች አንብብ፡- የሐ. 3፡15-16፤ 38፤ 5፡24፤ 10፡28፤ 17፡2-3። እነዚህ ጥቅሶች ስለ ዘላለማዊ ሕይወት ምን ያስተምራሉ? የዘላለም ሕይወት ምን እንደሆነ ግለጽ።

1. የየሐንሰ ወንጌል የተጻፈበት ቀዳሚው ዓላማ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅና የዘላለም ሕይወት መንገድ እንደሆነ ለማሳየት ነው። በኢየሱስ የሚያምኑ ሰዎች የዘላለም ሕይወት አላቸው። የማያምኑ ግን የዘላለም ሕይወት የላቸውም። በየሐንሰ ወንጌል ውስጥ እነዚህ እምነትና የዘላለም ሕይወት የሚሉ ቃላት እጅግ ወሳኝ ናቸው።

ሀ. እምነት፡- በየሐንሰ ወንጌል ውስጥ ይህ ቃል ከ98 ጊዜ በላይ ተጠቅሷል። የሐንሰ «እምነት» የሚለውን ቃል በተለያዩ መንገዶች ይገልጻል። አንደኛው፡ የሕይወት መለወጥ ሳይኖር አንድ ነገር እውነት እንደሆነ መቀበልን የሚያመለክት አእምሮአዊ ግንዛቤ አለ። ስለሆነም አንድ ሰው ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ እያመነ ያንኑ እምነት ግላዊ አድርጎ በዚያው መሠረት ሳይመላለስ ይችላል። ሁለተኛው፡ ለራስ ወዳድነት ጥቅሞች በሚያመች መልኩ ኢየሱስን የሚከተል እምነትም አለ። የሐንሰ ምን ያህል ሰዎች ኢየሱስን እንከተላለን እንዳሉና ነገር ግን ኢየሱስ ከደቀ መዛሙርቱ የሚጠብቀው ነገር በሚያይልበት ጊዜ ወደኋላ እንዳፈገፈጉ በመጽሐፉ ውስጥ ከዳር እስከ ዳር ገልጾአል (የሐ. 6፡64-66 አንብብ)። ሦስተኛው፡ ኢየሱስ የደኅንነት መንገድ መሆኑን ማወቅ ብቻ ሳይሆን ሕይወትን ለዚያ እውነት ሙሉ በሙሉ አሳልፎ በመስጠት የእውነቱ መገለጫ የሆነ ሕይወት መምራት የሚቻልበትም እምነት አለ። የዘላለምን ሕይወት የሚሰጠው የዚህ ዐይነቱ እምነት ብቻ ነው።

7ኛ ጥያቄ፡- ክርስቲያን ተብለው የሚጠሩ ሰዎች ሕይወት እነዚህን ሦስት የእምነት ዐይነቶች እንዴት እንደ ተመለከትህ ግለጽ።

የመጀመሪያዎቹን ሁለት ዐይነት እምነቶች የያዙ ብዙ ክርስቲያኖች አሉ። አንዳንዶች በክርስቲያን ቤተሰብ ውስጥ በማደጋቸው ክርስቶስ ሞቶ እንደ ተነሣ ያውቃሉ። ነገር ግን እምነቱን የግላቸው ስላላደረጉ በሚያውቁት ነገር ላይ የተመሠረተ ሕይወት ይመራሉ። ሌሎች ደግሞ ኢየሱስን የሚከተሉት ምን ሊያደርግላቸው እንደሚችል በማሰብ ነው። እስከ ፈወሳቸው ወይም ከመከራ እስከ ጠበቃቸው ድረስ ይከተሉታል። ችግሮች በሚከሰቱበት ጊዜ ግን ወደኋላ ይመለሳሉ። እንደዚህ ዐይነቱ የራስ ወዳድነት ሕይወት የዘላለምን ሕይወት አያስገኝም። የሐንስ በእያንዳንዳችን ሕይወት ውስጥ ለማሳደግ የሚፈልገው ዐይነት እምነት ሙሉ ሕይወታችንን በኢየሱስ ላይ እንድናሳርፍ የሚጠይቅ ነው። ለደኅንነት ፊታችንን የምንመልሰው ወደ ኢየሱስ ብቻ ነው።

ለ. የዘላለም ሕይወት፡- የሐንስ ከ40 ጊዜ በላይ ስለ ሕይወት ያነሣል። ከእነዚህም አብዛኞቹ የዘላለምን ሕይወት የሚያመለክቱ ናቸው። «የዘላለም ሕይወት» የሚለውን ሐረግ በምንሰማበት ጊዜ በአመዛኙ ከሞት በኋላ ስላለው ሕይወት፤ ከኢየሱስ ጋር ሁልጊዜ ደስ የምንሰኝበትን ማብቂያ የሌለው ሕይወት እናስባለን። የምናተኩረው በጊዜ ላይ ነው። የሐንስ ግን ይህንን ሐረግ የተጠቀመው ከዚህ በሰፋ መንገድ ነው። እርሱ ያተኮረው በእምነት በሚገኝ የሕይወት ጥራት ላይ ነው። ስለሆነም የዘላለም ሕይወት አንድ ክርስቲያን ኢየሱስን እንደ አዳኙ አድርጎ በሚያምንበት ጊዜ የሚሰጠው ልዩ ሕይወት ነው። ያ ሕይወት ከእግዚአብሔርና ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር አዲስ ግንኙነት ማድረግን ይጨምራል። ኢየሱስ እንደገለጸው፤ «እውነተኛ አምላክ የሆንኸውን አንተንና የላከኸውንም ኢየሱስ ክርስቶስን ያውቁ ዘንድ ይህች የዘላለም ሕይወት ናት» (ዮሐ. 17:3)። ይህ ከእግዚአብሔር ዘንድ ይቅርታን ያገኘው ሰው ሕይወት ነው። እንዲህ ዐይነቱ ሰው በልቡ ውስጥ የእግዚአብሔር ሰላም ያለው ሊሆን፤ ባሕርዩም የተለወጠ ነው። ጳውሎስ ይህ አዲስ ሕይወት የተለየ ከመሆኑ የተነሣ ነገሮች ሁሉ እንደሚቀየሩ ገልጾል (2ኛ ቆሮ. 5:17)። እግዚአብሔር አሁን እንደ ልጆቹ ቆጥሮ የሰጠን መንፈሳዊ የዘላለም ሕይወት ማብቂያ አይኖረውም።

2. የሐንስ ክርስቲያኖች እምነታቸውን የጣሉበት ኢየሱስ ክርስቶስ ማን እንደሆነ በግልጽ ለማሳየት ፈልጓል። የሐንስ ወንጌል፤ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መለኮታዊ መሆኑን የሚያመለክት እጅግ የጠራ መልእክት ያቀርባል። አይሁዶች እግዚአብሔር አንድ መሆኑን ለ 1,400 ዓመታት ያህል ያስተምሩ ነበር። ስለዚህ ክርስቲያኖች ኢየሱስም አምላክ ነው ማለታቸው ስለ እግዚአብሔር የነበራቸው መረዳት በከፍተኛ ደረጃ እንደተለወጠ ያመለክታል። ምንም እንኳ መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር እንዴት አንድና ሦስት እንደሚሆን በግልጽ ባያብራራም፤ የሐንስ ኢየሱስ ከእግዚአብሔር ጋር አንድ እንደሆነና ነገር ግን ከእግዚአብሔር አብ የተለየ መሆኑን ያለ አንዳች ጥርጣሬ ገልጾል።

8ኛ ጥያቄ- ዮሐ. 1:1፤ 4:1፤ 14:1፤ 18:1፤ 3:34፤ 5:21፤ 22:1፤ 24:1፤ 8:57-58፤ 13:3
አንብብና እነዚህ ጥቅሶች የኢየሱስን መለኮታዊነት እንዴት እንደሚያመለክቱ ግለጽ።

የሐንስ የኢየሱስን መለኮታዊ ባሕርይ በሦስት መንገዶች አሳይቷል።

ሀ. ኢየሱስ ክርስቶስ የአምላክነት ባሕርያት ሁሉ አሉት። ኢየሱስ ሕይወትና ሕይወት ሰጭም ነው (ዮሐ. 1፡4፤ 14፡6)። በተጨማሪም የዓለም ብርሃን (ዮሐ. 1፡4-9፤ 8፡12)፤ እውነት (ዮሐ. 1፡14፤ 14፡6)፤ ክብር (ዮሐ. 1፡14፤ 17፡5፤ 24) እና ጸጋ (ዮሐ. 1፡14፤ 17) ነው። እነዚህ ሁሉ በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔርን የሚያመለክቱ ጽንሰ አሳቦች ናቸው። ከዚህም በላይ ኢየሱስ እግዚአብሔርን በትክክል የሚገልጽ የእግዚአብሔር ቃል ነው። እርሱ የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ልጅ (ዮሐ. 3፡16) እና ጌታ (ዮሐ. 13፡14፤ 20፡28) ነው። እንዲሁም ኢየሱስ የብሉይ ኪዳን ዘላለማዊ «እኔ ነኝ» (ለያህዌ ሌላው ስያሜ) መሆኑን ገልጾአል (ዮሐ. 8፡57-58)። እግዚአብሔርን በሙሉ ክብሩ ያየው ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው (ዮሐ. 1፡18)። ዮሐንስ ቃል የሆነው ኢየሱስ አምላክ እንደሆነ ያስረዳል (ዮሐ. 1፡1)። ኢየሱስ ከአብ ጋር አንድ ነው (ዮሐ. 10፡30)። ኢየሱስን ማየት እግዚአብሔር አብን እንደ ማየት ነው (ዮሐ. 14፡9)።

ለ. ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልዩ መለኮታዊ መልእክተኛ ነው። ኢየሱስ ወደ ምድር የመጣው ከሰማይ ለአገልግሎት ተሾሞ ነው (ዮሐ. 3፡34፤ 6፡38)። እርሱ ከእግዚአብሔር የተላከ መምህር ነው (ዮሐ. 3፡2)። ነገር ግን ኃይልን ሁሉ ስለተላበሰ (ዮሐ. 13፡3)፤ መንፈስ ቅዱስን ስለሚልክ (ዮሐ. 15፡26)፤ ዓለምን ስለሚያሸንፍ (ዮሐ. 16፡33)፤ ሰዎችን ከሞት ስለሚያስነሣና ፍርድን ስለሚሰጥ (ዮሐ. 5፡22) ፍጹም አምላክ ነው። እርሱ የዘላለምን ሕይወት ይሰጣል (ዮሐ. 10፡28)።

ሐ. ኢየሱስ ክርስቶስ የብሉይ ኪዳን ተስፋዎችና ቃል ኪዳኖች ሁሉ ፍጻሜ ነው። ኢየሱስ መሢሕ (ዮሐ. 4፡25-26)፤ የእስራኤል ንጉሥ (ዮሐ. 1፡49)፤ የእግዚአብሔር የመሥዋዕት በግ (ዮሐ. 1፡29፤ 35)፤ የሰው ልጅ (ዮሐ. 1፡51፤ 3፡13-14)፤ ታላቁ ነቢይ (ዮሐ. 6፡14)፤ የዓለም መድኃኒት (ዮሐ. 4፡42) ነው። የብሉይ ኪዳን ትንቢቶች ሁሉ ወደ እርሱ ያመለክታሉ (ዮሐ. 5፡39-40፤ 8፡56)። ኢየሱስ በመዝ. 23 የተገለጸው መልካም እረኛ (ዮሐ. 10፡14) እና በኢሳ. 5 የተጠቀሰው እውነተኛ የወይን ግንድ ነው (ዮሐ. 15፡1 ና 5)። እርሱ እውነተኛ የሕይወት እንጀራ ነው (ዮሐ. 6፡35)። ለሙታን ሕይወትን የሚሰጠው ኢየሱስ ነው (ዮሐ. 11፡25)።

ነገር ግን ዮሐንስ ኢየሱስ ፍጹም ሰው እንደሆነም ያሳያል። እግዚአብሔር (ቃል) ሥጋ ሆነ። የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ዋነኛ ነገር መለኮታዊ ክርክር ኢየሱስ እውነት ሰው ሆኗል ወይ? በአንድ አካል እንዴት ሰውና አምላክ ሊሆን ይችላል? የሚል ነበር። ይህ ክርክር በዮሐንስ ዘመን የነበረ ይመስላል። በተለይም በ1ኛ ዮሐንስ መልእክት ውስጥ ስለዚህ ክርክር በሰፊው ተገልጾ እናገኛለን። በኋላ በሁለተኛው ምእተ ዓመት አጋማሽ ላይ የተነሣው ብርቱ ክርክር ዛሬ በኦርቶዶክስ፤ በካቶሊክና በፕሮቴስታንት አብያተ ክርስቲያናት መካከል፤ የሚታየውን የእምነት ልዩነት አስከትሏል። ዮሐንስ ኢየሱስ ፍጹም አምላክ መሆኑን ያምናል። ኢየሱስ ሥጋ ሆኖ በሰዎች መካከል እንዳደገ ገልጾአልና (ዮሐ. 1፡14)። ዮሐንስ ኢየሱስ ስለኖረባት ከተማ (ናዝሬት)፤ ስለ እናቱና ወንድሞቹ፤ ውኃ ስለ መጠጣቱ፤ ስለ ማልቀሱ፤ የደቀ መዛሙርቱን እግር ስለ ማጠቡና ሞቶ ስለ መቀበሩ

በመግለጽ፤ የኢየሱስን ሰው መሆን በግልጽ አመልክቷል። ምንም እንኳን የዮሐንስ መጽሐፍ በኢየሱስ ሰብአዊነትና አምላካነት ላይ የሚነሣውን ክርክር ለመዳኘት ባይረዳንም፤ ኢየሱስ በአንድ አምላካዊ ሰውም እንደሆነ በግልጽ የሚያስረዳ መረጃዎች አሉ።

የዮሐንስ ወንጌል ልዩ ገጽታዎች

1. ዮሐንስ ከመጽሐፉ አብዛኛውን ክፍል ያዋቀረው፡ ሰባት ሰባት ነገሮችን ባካተቱ ሁለት ምድቦች ከፋፍሎ ነው።

ሀ. ሰባት ምልክቶች፡- ማርቆስ ኢየሱስ የፈጸማቸውን ተአምራት (ለምሳሌ፤ ፈውስ) የኃይል መግለጫዎች ወይም ተአምራት ብሎ ሲጠራ፤ ዮሐንስ ግን «ምልክቶች» ማለትን መርጧል። ምልክት ወደ ሌላ ነገር የሚያመለክት ክስተት ነው። ኢየሱስ የፈጸማቸው ተአምራት ሁሉ መለኮታዊነቱንና መሢሕክነቱን የሚያሳዩ ነበሩ። ብዙዎቹ ምልክቶች ደግሞ የማስተማሪያ አጋጣሚዎች ነበሩ። ኢየሱስ የታመመውን ሰውዬ ከፈወሰ በኋላ፤ ከእግዚአብሔር ጋር እኩል በመሆኑ በሰንበት ላይ ሥልጣን እንዳለው ገልጾአል። አምስት ሺህ ሰዎችን እንጀራ ከመገባ በኋላም እርሱ መንፈሳዊ እንጀራ እንደሆነ አስተምሯል። ዮሐንስ ሰባት ምልክቶችን ዘርዝሯል፡-

1. ውኃን ወደ ወይን መለወጥ (ዮሐ. 2:1-11)።
2. የሹሙን ልጅ መፈወስ (ዮሐ. 4:46-54)።
3. በቤተ ሳይዳ መጠመቂያ፤ ለሠላሳ ስምንት ዓመት ታሞ የኖረ ሰው መፈወስ (ዮሐ. 5:1-15)።
4. አምስት ሺህ ሰዎችን መመገብ (ዮሐ. 6:1-15)።
5. በውኃ ላይ መራመድ (ዮሐ. 6:16-21)።
6. ዐይነ ሰውሩን መፈወስ (ዮሐ. 9:1-7)።
7. አልዓዛርን ከሞት ማስነሣት (ዮሐ. 11:17-44)።

9ኛ ጥያቄ፡- ዘጸአት 3:14-15 አንብብ። እግዚአብሔር ስሙ ምንድን ነው? አለ። ምን ማለት ይመስልሃል?

ለ. ሰባቱ የ«እኔ ነኝ» ዐረፍተ ነገሮች፡- አይሁዶች እጅግ ከሚያከብሯቸው የእግዚአብሔር ስሞች አንዱ፤ እግዚአብሔር በሲና ተራራ ለሙሴ የሰጠው ነው። ለአይሁዶች ይህ እጅግ የተቀደሰ ስም በመሆኑ፤ ለመጥራት አይደፍሩም ነበር። ዛሬም እንዴት እንደሚጠራ በትክክል አይታወቅም። አንዳንዶች ያህዌ ሲሉ (ይሄኛው በይበልጥ ትክክል ይመስላል)፤ ሌሎች ደግሞ ጄሆቫ ብለው ይጠሩታል። «እኔ እኔ ነኝ» የሚለው ስም እግዚአብሔር በራሱ ሕያው እንደሆነ ያመለክታል። ለህልውና ወይም ለመኖር በማንም ወይም በምንም ላይ አይደገፍም። ከቶውንም ሳይለወጥ ሁልጊዜ በእርሱነቱ ይኖራል። እርሱ የተስፋ ቃሎቹን ለመፈጸም በሕዝቡ ፈንታ የሚሠራ አምላካ ነው። ስለሆነም ዛሬ ከእኛ ጋር የሚሠራው ከአብርሃም ጋር የሠራው እግዚአብሔር ነው። በዮሐ. 8:58 ላይ ኢየሱስ ከአብርሃም በፊት «እኔ ነኝ» ብሏል። ይህንን ሲናገር አይሁዶች ኢየሱስ

የብሉይ ኪዳን የቃል ኪዳን አምላክ ነኝ እያለ መሆኑን ስለተገነዘቡ ሊገድሉት ፈለጉ። ኢየሱስ ስለ ባሕርይ ቁልፍ እውነቶችን ለማሳየት ሲል ስሙን ታላቁ «እኔ ነኝ» ወደሚል አሳድጓል። ከእነዚህም መካከል የሐንስ ሰባቶቹን ዘርዝሯል፡-

1. እኔ የሕይወት እንጀራ ነኝ - የመንፈሳዊ ምግብ ምንጭ (ዮሐ. 6:35)።
2. እኔ የዓለም ብርሃን ነኝ - የመንፈሳዊ ብርሃን ምንጭ (ዮሐ. 8:12)።
3. እኔ በር ነኝ - ከእግዚአብሔር ጋር የሚደረግ ግንኙነት መንገድ (ዮሐ. 10:7)።
4. እኔ መልካም እረኛ ነኝ - ለእግዚአብሔር ሕዝብ ፍላጎቶች የቆመ (ዮሐ. 10:11)።
5. እኔ ትንሣኤና ሕይወት ነኝ - በመጀመሪያም ሆነ ከሞት በኋላ ሕይወትን የሚሰጥ (ዮሐ. 11:25)።
6. እኔ መንገድ፣ እውነትና ሕይወት ነኝ - የእውነት ሁሉና የዘላለም ሕይወት ምንጭ ወደሆነው እግዚአብሔር አብ ለመቅረብ ብቸኛ መንገድ (ዮሐ. 14:6)።
7. እኔ እውነተኛው የወይን ግንድ ነኝ - የበረከትና ከእግዚአብሔር ጋር የሚደረግ ግንኙነት ምንጭ (ዮሐ. 15:1)።

2. የሐንስ ሰዎች ከኢየሱስ ጋር ያደረጓቸውን የተለያዩ ቃለ ምልልሶች አቅርቧል። አንድ ሰው እንደ ገለጸው፣ በየሐንስ ወንጌል ውስጥ ሰዎች ከኢየሱስ ጋር ያካሄዱቸው 27 ቃለ ምልልሶች አሉ። ለአብነት ያህል፣ የኒቆላዎስ፣ የላምራዊቷ ሴት፣ የተፈወሰው ሰውዬና የሌሎችም ግለሰቦች ቃለ ምልልሶች ቀርበዋል።

3. ምንም እንኳ ማቴዎስ፣ ማርቆስና ሉቃስ ከ20 ዓመታት በፊት ተጽፈው ለቤተ ክርስቲያንና ለየሐንስ አገልግሎት ይሰጡ እንደ ነበር ባይጠረጠርም፣ ከየሐንስ ወንጌል ውስጥ 90 በመቶው በሌሎች ወንጌሎች ውስጥ አይገኝም። የሐንስ ስለ ኢየሱስ ብዙ ተጨማሪ ነገሮችን ሊጽፍ ይችላል እንደ ነበርና ኢየሱስ ያደረጋቸውን ነገሮች በሙሉ የሚይዙ መጻሕፍት እንደማይኖሩ ገልጾልኝ (ዮሐ. 21:25)።

4. ተመሳሳይ ወንጌላት፡ ኢየሱስ ብዙ ምሳሌዎችን ተጠቅሞ እንዳስተማረ ቢናገሩም፣ በየሐንስ ውስጥ አንድም ምሳሌ አልተጠቀሰም። ይህም ሆኖ የሐንስ ኢየሱስ አሌጎሪ የሚባል ሌላ ዐይነት ዘዴ እንደተጠቀመ አመልክቷል። ምሳሌ ከሕይወት ገጠመኝ የሚመነጭ ታሪክ ሲሆን፣ አሌጎሪ ግን በኢየሱስና በሌላ ነገር መካከል አነጻጻሪ ሆኖ የሚቀርብ ምሳሌ ነው። ለምሳሌ፡- ኢየሱስ ራሱን በር፣ የወይን ግንድ፣ መልካም እረኛ በማለት ጠርቷል።

5. የሱዳን በሌሎች ወንጌላት ውስጥ ያልተጠቀሱትን ብዙ ነገሮች ገልጽአል። ከእነዚህም መካከል የዳግም ልደት ትምህርት፣ ኢየሱስ የሕይወት ውኃ መሆኑ፣ ኢየሱስ የሕይወት እንጀራ መሆኑ ተጠቅሰዋል።

6. የዮሐንስ ወንጌል ከማንኛውም የአዲስ ኪዳን መጽሐፍ በላይ ስለ መንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ዓላማ ያብራራል። በዮሐ. 14-16 ላይ የሚገኘው ትምህርት መንፈስ ቅዱስ በኢየሱስ ክርስቶስና በእግዚአብሔር አብ እንዴት እንደሚላክ ይናገራል። የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ትኩረት ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። በመሆኑም መንፈስ ቅዱስ ሰዎችን ወደ ኢየሱስ በማምጣት፣ በኢየሱስ የሚያምኑትን ሰዎች በማስተማርና በኢየሱስ ማመን ማለት ምን ማለት እንደሆነ ለደቀ መዛሙርቱ በማስገንዘብ ያገለግላል።

7. የሱዳን መንፈሳዊ እውነቶችን ለመግለጽ ተቃራኒ ቃላትን ይጠቀማል። ብዙውን ጊዜ፣ ብርሃንና ጨለማ፣ ከላይና ከታች፣ እውነትና ሐሰት፣ ሕይወትና ሞት፣ ፍቅርና ጥላቻ፣ ሕግና ጾጋ፣ መንፈሳዊ ልደትና ሥጋዊ ልደት፣ እንዲሁም ማመንና አለማመንን ጠቅሷል። የሱዳን ከሚወዳቸው ሌሎች ቃላት መካከል ሥራ፣ ዓለም፣ ሥጋ፣ ሰዓት፣ መቀበል፣ ፍቅር፣ እውነት፣ ማወቅ፣ ክብርና ምስክርነት ይገኙባቸዋል።

8. ማቴዎስና ሉቃስ ጽሑፎቻቸውን የጀመሩት የኢየሱስን መፅከስና መወለድ በሚገልጹ ትረካዎች ሲሆን፣ የሱዳን መጽሐፉን የጀመረው ከዘላለም ዘመን ሲሆን ቃል ለዘላለም ከእግዚአብሔር ጋር ከነበረበት ጊዜ ይጀምራል። የሱዳን የኢየሱስን ዘላለማዊ ህልውና በመግለጽ ለሰብአዊ ሕይወቱ መድረክ ይከፍታል። ይህም የሱዳን ካቀረበው የፍጹም ሰብአዊነቱ ገለጻ ባሻገር፣ ኢየሱስ አምላክ እንደሆነ እንድንገነዘብ ይረዳናል።

9. ሦስቱ ተመሳሳይ ወንጌላት ያተኮሩት በገሊላ ውስጥ በተፈጸሙት ጉዳዮች ላይ ሲሆን፣ የሱዳን በሰማርያና በይሁዳ ኢየሱስ ያከናወናቸውን አገልግሎቶች ገልጽአል።

10. የሱዳን በመጽሐፉ የሰዎችን ማመንና አለማመን አመልክቷል። አንደኛው፣ ሰዎች በኢየሱስ ያምኑ ነበር። ይህ ግን ሰዎች ኢየሱስ የሚያስፈልጋቸውን ነገሮች እስካሟላ ድረስ መሢሕ መሆኑን ለመቀበል የሚፈቅዱበት ጥልቀት የሌለው እምነት ነበር። ሁለተኛው፣ በኢየሱስና በሃይማኖት መሪዎች መካከል የማያቋርጥ ግጭት/አለማመን ይካሄድ ነበር። ይህ አለማመን ወደ ሌሎችም አይሁዶች ይተላለፍ ጀመር። እነዚህ ሁለት ጉዳዮች እስከ ምዕራፍ ስድስት ከቀጠሉ በኋላ፣ ድንገተኛ የአቅማጫ ለውጥ ይከሰታል። ግጭቱና አለማመኑ እስከ መስቀል ሞት ድረስ እያደገ የሚሄድ ሲሆን፣ ኢየሱስ ከሰዎች የሚጠበቃቸው ነገሮች እየከበዱ ሲሄዱና ከመሢሐ የሚጠበቋቸውን የራስ ወዳድነት ፍላጎቶች ሳያሟላ ሲቀር፣ በኢየሱስ ላይ የነበራቸው እምነት እየቀነሰ ሊሄድ ችሏል።

የዮሐንስ ወንጌል መዋቅር

በትምህርት ቤት ጥሩ ጽሑፍ ለማዘጋጀት መግቢያውን፣ ፍሬ ነገሩንና መደምደሚያውን በሚገባ ማዋቀር እንዳለብን አስተማሪዎቻችን ይነግሩናል። የዮሐንስ ወንጌልም በዚህ መንገድ የተዘጋጀ ነው።

1. መግቢያ (ዮሐ. 1:1-18)። የነገረ መለኮት ምሑር የሆነው ዮሐንስ፤ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ እያስተማረ ነበር። በመሆኑም በመግቢያው ላይ ቃል የተባለው ኢየሱስ ከዘላለም ዘመናት በፊት ከእግዚአብሔር አብና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር ወደ ነበረበት ጊዜ ይወስደናል። አስደናቂው ሁኔታ ይህ ዘላለማዊ አምላክ ሥጋን በመልበስ በፍጥረቱ መካከል እንደ ሰው ኖረ።

ዮሐንስ የኢየሱስን ሕይወት ያጠቃለለው በጥቂት ዐረፍተ ነገሮች ነው። የእርሱ ወደሆኑት፤ ማለትም ወደ አይሁዶች ወይም ወደ ሰዎች ሁሉ ቢመጣም፤ እንደ አምላካቸው አውቀው አልተቀበሉትም። ነገር ግን የክርስቶስን አምላክነት ተረድተው በእምነት የተከተሉት ጥቂት ሰዎች ነበሩ። እነዚህ የእግዚአብሔር ልጆች ለመሆን በቅተዋል።

2. ፍሬ ነገር፤ የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው የኢየሱስ ክርስቶስ ሕይወት፤ ሞትና ትንሣኤ (ዮሐ. 1:19-20:31)። ዮሐንስ መጽሐፉን የጻፈበት ዓላማ ሰዎች ኢየሱስን እንደ እግዚአብሔር ልጅ አምነው እንዲቀበሉት መሆኑን ገልጾአል። በዮሐ. 1:10-19:42 ላይ ዮሐንስ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ የሚያሳዩ ምልክቶችንና ትምህርቶችን አቅርቧል። ከዚያም ዮሐንስ ዋንኛ የመረጃ አካሉን ከ13-20:31 ይቀጥላል። ይህ ክፍል ኢየሱስ በሞቱ እንዴት እንደ ከበረ የሚያመለክት በመሆኑ፤ ምሑራን «የክብር መጽሐፍ» ብለው ይጠሩታል።

3. መደምደሚያ፤ ጴጥሮስ የኢየሱስን ይቅርታ ተቀበለ (ዮሐ. 21)። ጴጥሮስና ዮሐንስ የቅርብ ጓደኞች ነበሩ። ብዙውን ጊዜ በወንጌላትም ሆነ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ፤ (ለምሳሌ ያህል፤ ዮሐ. 3) አብረው ተጠቅለዋል። በዚህ ክፍል፤ ዮሐንስ፤ ኢየሱስ ሦስት ጊዜ የከዳውን ጴጥሮስን ሦስት ጊዜ በመጥራት የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን መሪ እንዲሆን እንዳበረታታው ያስረዳል። በዚህ ታሪክ፤ ዮሐንስ አንዳንድ ክርስቲያኖች ኢየሱስ ዮሐንስ ከመሞቱ በፊት ይመለሳል በማለት የተናገሩትን የተሳሳተ አሳብ ተቃውሟል።

የዮሐንስ ወንጌል አስተዋጽኦ

1. መግቢያ፤ (ዮሐ. 1:1-18)
2. የኢየሱስ ይፋዊ አገልግሎት፤ የኢየሱስ ምልክቶችና ይፋዊ ትምህርቶች (ዮሐ. 1:19-12:50)
 - ሀ. የመጥምቁ ዮሐንስ ምስክርነት (ዮሐ. 1:19-34)
 - ለ. ኢየሱስ በመጀመሪያ ከጥቂት ደቀ መዛሙርት ጋር ተገናኘ (ዮሐ. 1:35-51)
 - ሐ. የኢየሱስ የመጀመሪያው ምልክት፤ ውኃን ወደ ወይን ጠጅ መለወጥ (ዮሐ. 2:1-11)
 - መ. ኢየሱስ ቤተ መቅደሱን አጸዳ (ዮሐ. 2:12-25)
 - ሠ. ኢየሱስ ከኒቆዲሞስ ጋር እንደ ተነጋገረ (ዮሐ. 3)
 - ረ. ኢየሱስ ከሳምራዊቷ ቤት ጋር ተነጋገረ (ዮሐ. 4:1-42)

ሰ. የኢየሱስ ሁለተኛው ምልክት፡- ኢየሱስ የሹሙን ልጅ ፈወሰ (ዮሐ. 4:43-54)

ሸ. የኢየሱስ ሦስተኛው ምልክት፡- ኢየሱስ በኢየሩሳሌም አንድ በሽተኛ መፈወሱና ስለ ራሱ ያቀረበው ትምህርት (ዮሐ. 5)

ቀ. የኢየሱስ አራተኛውና አምስተኛው ምልክት፡- ኢየሱስ አምስት ሺህ ሰዎችን መገበዩ በውኃ ላይ ተራመደ፤ አስተማረ (ዮሐ. 6)

በ. ኢየሱስ በመገናኛው ድንኳን በዓል ላይ አስተማረ (ዮሐ. 7-8)

ተ. የኢየሱስ ስድስተኛው ምልክት፡- ኢየሱስ ዐይነ ሰውናን ፈወሰ፤ አስተማረ (ዮሐ. 9)

ቸ. መልካሙ እረኛ ኢየሱስ ከሃይማኖት መሪዎች ጋር ተከራከረ (ዮሐ. 10)

ጎ. የኢየሱስ ሰባተኛው ምልክት፡- ኢየሱስ አልዓዛርን ከሞት አስነሣ፤ አስተማረ (ዮሐ. 11)

ነ. ኢየሱስ ለመጭው ሞቱ ሲዘጋጅ፡- በድል ወደ ኢየሩሳሌም መግባቱና በማርያም መቀባቱ (ዮሐ. 12)

3. የኢየሱስ ይፋዊ ያልሆነ አገልግሎት፡- ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን አስተማረ (ዮሐ. 13-17)

ሀ. ኢየሱስ ፋሲካን ከደቀ መዛሙርቱ ጋር በላ (ዮሐ. 13)

ለ. ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ለመጭው ሞቱ አዘጋጀ (ዮሐ. 14-16)

ሐ. ኢየሱስ ለራሱና ለደቀ መዛሙርቱ ወደ እግዚአብሔር አብ ጸለየ (ዮሐ. 17)

4. የኢየሱስ መታሰር፡- መመርመርና የጴጥሮስ ክህደት (ዮሐ. 18)

5. ኢየሱስ ለዓለም ኃጢአት እንደ ፋሲካ በግ ሞተ (ዮሐ. 19)

6. የኢየሱስ ትንሣኤ (ዮሐ. 20)

7. ኢየሱስ ከትንሣኤ በኋላ ደቀ መዛሙርቱን አገለገለ (ዮሐ. 21)

ሀ. ኢየሱስ 153 ዓዎችን በማስገኘት የፈጸመው ተአምር (ዮሐ. 21:1-14)

ለ. ኢየሱስ ጴጥሮስን ለተልዕኮ አሰማራ (ዮሐ. 21:15-25)

ሁለተኛ ቀን

ዮሐንስ 1-2

አንድ ጊዜ፤ «ኢየሱስ ክርስቶስ መኖር የጀመረው ከመቼ ጀምሮ ነው? የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው መቼ ነው?» የሚል ጥያቄ ለቤተ ክርስቲያናትን መሪ አቀረብሁለት። ይህ የቤተ ክርስቲያን መሪ ወዲያው በማቴዎስና ሉቃስ ወንጌል ውስጥ ስለተጠቀሰው የኢየሱስ ታሪክ አስታወሰ። «መኖር የጀመረው ከማርያም ከተወለደበት ጊዜ አንሥቶ ነው። እግዚአብሔር በማርያም ማኅፀን ውስጥ ሳሉ ሕይወትን ስለ ሰጠው እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ ነው» ሲል መለሰልኝ።

ብዙ ሰዎች ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ፣ የገና በዓል በመጣ ቁጥር ኢየሱስ በተአምር ከማርያም መወለዱን የሚያመለክት ታሪክ እንናገራለን። ምንም እንኳን ስለ ወደፊት ማሰብ ቢቀልለንም፤ ያለፈውን ጊዜ እንደዚያ ማሰቡ ቀላል አይሆንም። ስለሆነም እግዚአብሔር በተለይም ኢየሱስ ክርስቶስ ሁልጊዜ የመኖሩን አሳብ መረዳቱ አስቸጋሪ ይሆንብናል። ነገር ግን አእምሮአችን ስለ ወደፊት ረጅምና ከእግዚአብሔር ጋር አብረን ስለምንኖርበት ጊዜ እንደሚያስብ ሁሉ፤ ወደ ጓላም በመመልከት እግዚአብሔር ፍጻሜ የሌለው አጀማመር እንደነበረው መረዳት ይኖርብናል።

የሐንስ ስለ ኢየሱስ ሕይወት የጻፈውን ይህንን መግቢያ የጀመረው በዚሁ ፍጻሜ በሌለው አጀማመር ሁኔታ ነው። ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት ትክክለኛ ግንዛቤ ለማግኘት የሐንስ ስለ ኢየሱስና እንዴት ከእርሱ ጋር ኅብረት ልናደርግ እንደምንችል የሚናገረውን መረዳት ይኖርብናል።

10ኛ ጥያቄ፡- የሐ. 1፡1-18 አንብብ። ሀ) የሐንስ የኢየሱስን መለኮታዊ ባሕርይ እንዴት እንደሚገልጽ ዘርዝር። ለ) የኢየሱስን ሰብአዊ ባሕርይ የሚገልጹትን ነገሮች ዘርዝር። ሐ) የሐንስ ስለ ደኅንነት ምን እንደሚያስተምር ዘርዝር።

1. የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ (የሐ. 1፡1-18)

በዚህ ክፍል የሐንስ ከኢየሱስና ከመጥምቁ የሐንስ ጋር ያስተዋውቀናል። በተጨማሪም የኢየሱስን ሕይወት፤ ሞትና ትንሣኤ ውጤቶች ይገልጻልናል። ዋና ዋና ትምህርቶቹ ሁሉ በዚህ ክፍል ተጠቅሰዋል። የሐንስ በኢየሱስ ሕይወት አማካይነት የሚያስተምረውን አሳብ ለመረዳት፤ ይህንን መግቢያ ማወቅ ይኖርብናል።

ሀ. ኢየሱስ ዘላለማዊ የእግዚአብሔር ቃል ነው (የሐ. 1፡1-2)። የሐንስ የኢየሱስን ታሪክ የጀመረው ከመጀመሪያው ነው። የምን መጀመሪያ? ይህ ኢየሱስ በማርያም ማሕፀን ውስጥ ከመፀነሱ በፊት ያለው ጊዜ አይደለም። እግዚአብሔር ነገሮችን ሁሉ የፈጠረበት መጀመሪያም አይደለም። የሐንስ የሚናገረው ከዘላለም ዘመናት በፊት ስለነበረው ጊዜ ነው። ሰዎች ማሰብ እስከሚችሉበት ድረስ እንኳን ወደ ጓላ ቢመለሱ ኢየሱስ እንደ ነበር የሐንስ ያስረዳል። የሐንስ መጀመሪያ ብሎ የሚጠራው ይህንን ጊዜ ነው። ነገር ግን ኢየሱስ መጀመሪያ የለውም።

የሐንስ ኢየሱስን ቃል (ወይም በግሪክ ሎጎስ) በማለት የጠራው ለምንድን ነው? ለዚህ ሁለት አማራጮች አሉ? አንደኛው፤ አይሁዶች በብሉይ ኪዳን ላይ ተመሥርተው ይህንን አሳብ ሊረዱ ይችሉ ነበር። በብሉይ ኪዳን «የእግዚአብሔር ቃል» በተለያዩ መንገዶች አገልግሏል።

1. አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር በሥራ ላይ መሆኑን ያመለክታል። በፍጥረት ጊዜ ሁሉም ነገር የተፈጠረው ከእግዚአብሔር አፍ በወጣው ቃል ነበር (ዘፍጥ. 1፡3፤6)። ስለሆነም እግዚአብሔር አንድን ነገር ለማድረግ በሚፈልግበት ጊዜ፤ በአብዛኛው ነገሮች የሚከውነው ከአፉ በሚወጣው ቃል ነው [መዝ. (119)፤25፤ (105)፤ (169)]።

2. አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር ራሱንና ፈቃዱን መግለጹን ያመለክታል (1ኛ ሳሙ. 3:21)።

ለለሆነም ዮሐንስ ይህንን የተለየ ስም ለኢየሱስ ሲሰጥ፣ ኢየሱስ የፍጥረት እንደራሴ እንደሆነ መግለጹ ነው። (ማስታወሻ፡ በአዲስ ኪዳን ለኢየሱስ ይህንን ስም የተጠቀመው ዮሐንስ ብቻ ነው።) በተጨማሪም ኢየሱስ እግዚአብሔር ነገሮችን ለመግለጽ የመረጠበት መንገድ ነው። ለዚህ ነው ዮሐንስ እኔን ያየ አብን አይቷል የሚለው (ዮሐ. 14:9)። የዕብራውያን ጸሐፊ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ፍጹም ነጻብራቅ፣ የመጨረሻና ከሁሉም የላቀ መገለጥ እንደሆነ አመልክቷል (ዕብ. 1:3)።

ቃል ለሚለው አገላለጽ ሁለተኛው አማራጭ ከግሪኮች የተገኘ ነው። ይህ ግሪኮች ሳላም ምክንያትና ዓላማ በመስጠት ወደ ልዩ ፍጻሜ ስለሚመራው አመክንዮአዊ መርሕ የሚሰጡት ስያሜ ነበር። ዓለም በዕድል ሳይሆን በእግዚአብሔር ትመራለች። እግዚአብሔር ዓለምን በጥበብ አማካይነት ንድፍ በመንደፍ፣ በመፍጠር፣ በመደገፍና አስቀድሞ ወደ ወጠናቸው ዕቅዶች በመምራት ያስተዳድራታል። ስለሆነም ዮሐንስ ለግሪክ አንባብያኑ ኢየሱስ ዓለምን ለመፍጠር የእግዚአብሔር እንደራሴ ብቻ ሳይሆን፣ ታሪክና ፍጥረት ሁሉ ፈቃዱን እንዲፈጽሙ የሚመራቸው መሆኑን አመልክቷል።

11ኛ ጥያቄ፡- እነዚህ ሁለት ስለ «ቃል» የተነገሩን ነገሮች ኢየሱስን በተሻለ ሁኔታ እንድናውቀው የሚረዱን እንዴት ነው?

ለ. ኢየሱስ አምላክም ከአብም የተለየ ነው። ዮሐንስ ኢየሱስ ቃል በመሆኑ በመጀመሪያው ይኖር እንደነበርና አምላክ በመሆኑ ደግሞ፣ ከእግዚአብሔር አብ የተለየ መሆኑን ገልጾልኝ። «የኢየሱስ ብቻ» እምነት ተከታዮች ኢየሱስና እግዚአብሔር አብ አንድ መሆናቸውን ቢናገሩም፣ ኢየሱስ አምላክ ቢሆንም፣ ከእግዚአብሔር አብ እንደሚለይ በዚህ ክፍል በግልጽ መገንዘብ ይቻላል። የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን አባቶች የሥላሴን ጽንሰ አሳብ እንዲመሠርቱ ካደረጉት ጥቅሶች አንዱ ይኼ ነበር። ሥላሴ አንዱ አምላክ በሦስት አካላት (አብ፣ ወልድና መንፈስ ቅዱስ) እንደሚገለጽ የሚያስረዳ ትምህርት ነው።

ሐ. ኢየሱስ የፍጥረት ሁሉ እንደራሴ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ሦስቱም የሥላሴ አካላት አባላት በፍጥረት ሥራ ላይ እንደ ተካፈሉ ያሳያል። እዚህ ላይ ትኩረት የተሰጠው በኢየሱስ ድርሻ ላይ ነው። ዮሐንስ ኢየሱስ በዘፍጥረት ምዕራፍ አንድና ከዚያም በኋላ በተፈጠሩት ሰዎችና ነገሮች አፈጣጠር ላይ ተሳታፊ እንደ ነበር ገልጾልኝ።

መ. ኢየሱስ የሕይወት ምንጭ ነው። ሕይወት ላላቸው ነገሮች ሁሉ የሚያስፈልገውን አካላዊ ሕይወትና በተለይም በእርሱ ለሚያምኑ መንፈሳዊ ሕይወትን የሚሰጠው እርሱ ነው። ዮሐንስ ከሚወዳቸው ቃላት አንዱን በመጠቀም የኢየሱስን የሥራ ውጤቶች ይገልጻል። ይህም የዘላለም ሕይወት መስጠቱ ነው። ዮሐንስ ይህንን ቃል ከ40 ጊዜ በላይ የጠቀሰው ሲሆን፣ ይህም በተለይም ኢየሱስ በእርሱ ለሚያምኑት ሰዎች ስለሚሰጠው ሕይወት የሚያመለክት ነው። በኋላም ኢየሱስ እርሱ ሕይወት እንደሆነ ይገልጻል

(ዮሐ. 14:6)። በተጨማሪም ኢየሱስ ሰዎችን ከሞት ስለሚያስነሣ የትንሣኤ ሕይወት ምንጭ ነው (ዮሐ. 11:25-26)።

ሠ. ኢየሱስ የብርሃን ምንጭ ነው። ዮሐንስ በቀዳሚነቱ የሚናገረው ስለ መንፈሳዊ ብርሃን ነው። ይህም ዮሐንስ 24 ጊዜ የጠቀሰው ሌላው ተወዳጅ ቃል ነው። ዮሐንስ ወደ በኋላ ኢየሱስ የዓለም ብርሃን እንደሆነ የተናገረውን አሳብ ያቀርባል (ዮሐ. 8:12)። በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ ብርሃን ሁለት ፍቶዎች አሉት። በዚህ ስፍራ ብርሃን የሚለው ቃል ኢየሱስ የመንፈሳዊ ብርሃን ወይም የመንፈሳዊ መረዳት ምንጭ መሆኑን የሚያመለክት ይመስላል። ኢየሱስ እግዚአብሔርንና ፈቃዱን ለሰዎች ይገልጣል። ይህ ዳዊት የእግዚአብሔር ቃል የእግሬ መብራት ነው ካለው አሳብ ጋር ይመሳሰላል [መዝ. (119):105]። ዮሐንስ ኢየሱስ የዘላለምን ሕይወት መንገድ እንደሚያበራና ሰዎች ግን እርሱንም ሆነ የሚሰጣቸውን ብርሃን እንዳልተገነዘቡ አመልክቷል።

ብዙውን ጊዜ ይህ ብርሃን የሚለው ቃል ከጨለማ ጋር እየተነጻጸረ ቀርቧል። ጨለማ ክፉውን ዓለም፣ በእግዚአብሔር ላይ የሚሰነዘረውን ተቃውሞና ሰይጣን የሚቆጣጠረውን ሕይወት አቅጣጫ ያመለክታል። ብርሃን ከዚህ በተቃራኒው ለእግዚአብሔርና ለቃሉ መታዘዝን ያመለክታል።

ረ. መጥምቁ ዮሐንስ ኢየሱስ ብርሃን እንደሆነ መስከረ። አንዳንድ ምሑራን ከመጥምቁ ዮሐንስ ደቀ መዛሙርት መካከል የመጥምቁ ድርሻ ምን እንደሆነና ከኢየሱስ ጋር እንዴት እንደሚዛመድ ያላወቁ ሰዎች ስለነበሩ፣ ሐዋርያው ዮሐንስ ይህንን ችግር ለማስወገድ እንደፈለገ ያስባሉ። ሐዋርያው ዮሐንስ መጥምቁ ዮሐንስ ሰዎችን ብርሃን ወደነበረው ኢየሱስ ያመለክተ መስክር መሆኑን ገልጾአል። (ማስታወሻ፣ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን የተለያዩ ሰዎች እንደመሰከሩ የሚያስረዳው ሌላው የዮሐንስ ተወዳጅ ቃል «ምስክር» የሚለው ነው።) እውነተኛው የደኅንነት ብርሃን ኢየሱስ ብቻ ነው። ደማቅ ብርሃን በጨለማ ውስጥ መንገድን እንደሚመራ ሁሉ፣ መጥምቁ ዮሐንስ እንደ ብርሃን ወደ ኢየሱስ ያመለክት ነበር።

ሰ. ብዙሃኑ ሕዝብ ቃል የሆነውን ኢየሱስን አልተቀበሉትም። ዮሐንስ ሰዎች ለኢየሱስ የሰጧቸውን የተለያዩ ምላሾች አመልክቷል። ሕዝቡ ኢየሱስን እንደ አዳኝ ባይቀበለውም፣ ኢየሱስ ለመስጠት የመጣውን የዘላለም ሕይወት አምነው የሚቀበሉ ጥቂቶች ነበሩ። ኢየሱስ ዓለምን የፈጠረ ቢሆንም፣ አሁን ወደ ዓለም የመጣው እንደ ሰብአዊ ሰው ነበር። የፈጠራቸው ሰዎች ግን ኢየሱስ ፈጣሪያቸው ወይም አዳኛቸው እንደሆነ አላወቁም ነበር።

ሸ. በኢየሱስ ያመኑ የእግዚአብሔር ልጆች ይሆናሉ። ኢየሱስ ልዩ የእግዚአብሔር ልጅ ነው። የኢየሱስን ያህል መለኮታዊ ማንነት ያለው ማንም የለም። (ይህ ሁላችንም አማልክት ነን ከሚለው የአዲሱ ዘመን ትምህርት ይለያል።) ነገር ግን ዮሐንስ በኢየሱስ የሚያምኑ ሰዎች የእግዚአብሔር ቤተሰብ አባላት እንደሆኑ ገልጾአል። ይህም የእግዚአብሔር ልጆች ያደርጋቸዋል። (ማስታወሻ፣ በኢየሱስ ስም ማመን ማለት በኢየሱስ ማመንን የሚያመለክት የአይሁዶች አገላለጽ ነው። ስም የስሙን ባለቤት

ያመለክታል። መንፈስ ቅዱስ አዲስ ልደት ስለሰጣቸው ከእግዚአብሔር ተወልደዋል። በዮሐንስ ምዕራፍ 3 ኢየሱስ ለኒቆዲሞስ ስለ መንፈሳዊ ልደት ከሰጠው ማብራሪያ ወደፊት ስለዚሁ ጉዳይ ሰፋ አድርገን እንመለከታለን።

ቀ. ኢየሱስ የእግዚአብሔርን ክብር የሚያሳይ ሰው ሆነ። በኢየሱስ መለኮታዊ ባሕርይ ላይ ብቻ ከሚገባው በላይ እንዳናተኩር በማሰብ፤ ዮሐንስ ስለ ፍጹም ሰብአዊነቱም እንድናስብ ያደፋፍረናል። የዘላለም ቃል የሆነው ኢየሱስ በሆነ ምሥጢራዊ መንገድ ሰው ሆነ። ይህንን ምሥጢር ዮሐንስ ሊያብራራ አልሞከረም። «በመካከላችን አደረ» የሚለው የግሪኩ ቋንቋ አገላለጽ፤ በሰዎች መካከል ድንኳን ከመትከል ጋር ተመሳሳይ ነው። በብሉይ ኪዳን የመገናኛው ድንኳን ለአይሁድ ማኅበረሰብ የእግዚአብሔርን ህልውና ያመጣ እንደ ነበረ ሁሉ፤ ኢየሱስ በሥጋ ተገለጦ በሰዎች መካከል የእግዚአብሔርን ህልውና አምጥቷል። ከደቀ መዛሙርቱ አንዱ የሆነው ዮሐንስ የኢየሱስን መለኮታዊ ክብር እንዳየ ገልጾአል። በተራራው ላይ የእግዚአብሔር ክብር በኢየሱስ ላይ ሲንጸባረቅ ተመልክቷል። በተጨማሪም ተአምራትን ሲፈጽምና በመስቀል ላይ ሞቶ ሲነሣ በመመልከቱ፤ የእግዚአብሔር ክብር እንደ ተገለጸበት ተረድቷል (ዮሐ. 2:11)። የኢየሱስን ልዩ መሆን ለማሳየት፤ ዮሐንስ ሦስት አሳቦችን ተጠቅሟል፡-

1. ኢየሱስ «አንድያ» ወይም ልዩ የእግዚአብሔር ልጅ ነበር። ዮሐንስ ኢየሱስ መለኮታዊ፤ ልዩና ከሌሎች የተፈጠሩ የእግዚአብሔር ልጆች ሁሉ የተለየ መሆኑን ገልጾአል።

2. ኢየሱስ በጸጋ ተሞልቶ ነበር። የወንጌሉ መሠረት ሊቀበሉት ለማይገባቸው ሰዎች የሚሰጠው የእግዚአብሔር ጸጋ ወይም ሞገስ ነው። የእግዚአብሔርን ጸጋ በመልካም ሥራችን ልንቀበል አንችልም። ምክንያቱም ጸጋው የሚጠይቀውን መመዘኛ ልናሟላ አንችልም። ነገር ግን እግዚአብሔር ሊቀበሉት ለማይገባቸው ሰዎች ጸጋውንና ሞገሱን በነፃ ይሰጣል። ከሁሉም የሚበልጠው ጸጋ የተገለጠው እንደ መሥዋዕት ወደ ምድር ተልኮ በመጣው በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ነው። (ማስታወሻ፡ ዮሐንስ ጸጋን የተጠቀመው እግዚአብሔር ለሕዝቡ የገባውን የቃል ኪዳን ፍቅር የሚያንጸባርቀውንና «ሄሰድ» የተባለውን የብሉይ ኪዳን ጽንሰ አሳብ ለመግለጽ ሳይሆን አይቀርም [መዝ. (26):3]።

3. ኢየሱስ በእውነት ተሞልቶ ነበር። እውነት ዮሐንስ 25 ጊዜ ያህል የጠቀሰው ሌላው ልዩ ቃል ነው። ኢየሱስ «እኔ እውነት ነኝ» ብሏል (ዮሐ. 14:6)። እውነት ሁሉ በእርሱ ስለሚገኝ፤ ኢየሱስ የእውነት መሠረት ነው። በተጨማሪም ኢየሱስ በኮሎሶ 1:3 እውነት በመሆኑ ግማሽ እውነት ወይም የመጥፎና ጥሩ ቅይዮ አይገኝበትም።

በ. ጸጋንና እውነትን ወደ ሰዎች ያመጣው ኢየሱስ ሕግን ከሰጠው ከሙሴ በላይ ነው። አይሁዶች ያከብሩት የነበረው ሕግ ማንም ሙሉ በሙሉ ሊጠበቀው ስላልቻለ ሞትን አፍርቷል። ኢየሱስ ግን የእግዚአብሔርን ይቅርታ (ጸጋ) እና የእግዚአብሔርን የደኅንነት መንገድ (እውነት)

አምጥቷል። ስለሆነም ኢየሱስ ሕግን በማምጣቱ አይሁዶች ካከበሩት ሙሴ ይልቃል።

ተ. ኢየሱስ እግዚአብሔርን ሙሉ በሙሉ ማየትና ማወቅ ብቻ ሳይሆን፤ በበለጠ የተሟላ መንገድ ይገልጻል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እግዚአብሔርን ያዩት ሰዎች ታሪክ ተጽፎ እናገኛለን። ሙሴ ከእግዚአብሔር ጋር በመገናኘት ከብሩን አይቷል (ዘጸ. 33:18-23)። ኢሳይያስ፤ ሕዝቅኤልና ዮሐንስም እግዚአብሔርን በዙፋኑ ላይ ተቀምጦ አይተውታል (ኢሳ. 6:1፤ ሕዝ. 1:25-28፤ ራእይ 4:2-3)። እንግዲህ ዮሐንስ ማንም እግዚአብሔርን አላየም ሲል ምን ማለቱ ይሆን? መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚያስተምረው፤ ከውስንነታችን የተነሣ እግዚአብሔርን ሙሉ በሙሉ ልንረዳው ስለማንችል ስለ ራሱ የሚሰጠን ከፊል መገለጥ ብቻ ነው። እግዚአብሔር ለሙሴ ጀርባውን ብቻ እንደሚያሳይ በመግለጽ ይህንን እውነት በተምሳሌታዊ መልኩ ገልጾታል። ለዚህም ነው ራእዮችን ያዩ ሰዎች ፊቱን ላለመግለጽ የሚጠነቀቁት። ትኩረት የሚሰጡት በእግዚአብሔር ዙሪያ በሚገኙት ነገሮች ላይ ሲሆን፤ እግዚአብሔር አንድን ነገር እንደሚመስል ይገልጻሉ። እነዚህም እንኳ ሰዎች ይረዱቸው ዘንድ ቀለል ተደርገው የሚቀርቡ ናቸው። እግዚአብሔር እኛ ልናስብ ወይም ልንገምት ከምንችለው ከማንኛውም ነገር በላይ ታላቅ ነው። ይሁንና የእግዚአብሔር መለኮታዊ ልጅ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአብሔርን በሙሉ ከብሩ አይቶታል። ኢየሱስ ወደ ምድር ሲመጣ ዓለም የእግዚአብሔርን ሙሉ መገለጥ ለማየት ችላለች። በምድር ላይ በነበረበት ጊዜ ኢየሱስ አብዛኛውን ጊዜ መለኮታዊ ባሕርይን ሸፍኖታል።

12ኛ ጥያቄ፡- ከዚህ ክፍል ስለ ኢየሱስ መለኮታዊና ሰብአዊ ባሕርይነት ልንማር የምንችላቸውን ነገሮችን ዘርዝር።

2. መጥምቁ ዮሐንስ ኢየሱስን ለመግለጥ ያደረገው አገልግሎት (ዮሐ. 1:19-51)

13ኛ ጥያቄ፡- ዮሐ. 1:19-2:25 አንብብ። ሀ) ይህ ክፍል ስለ ኢየሱስ ምን ይነግረናል? ለ) በኢየሱስ ስለ ማመንና እርሱን ስለ መከተል ምን እንማራለን?

ሌሎች ወንጌላት ቀደም ብለው ይህንኑ እንዳደረጉ ስለሚያውቅ ሐዋርያው ዮሐንስ ስለ ኢየሱስ መጠመቅ አልጻፈም። ከዚህ ይልቅ መጥምቁ ዮሐንስ ስለ ኢየሱስ በሰጠው ምስክርነት ላይ አትኩሯል። ዮሐንስ ስለ ራሱና ስለ ኢየሱስ ማንነት ግልጽ ግንዛቤ ነበረው።

ሀ. መጥምቁ ዮሐንስ ስለ ራሱ ለሃይማኖት መሪዎች የሰጠው መግለጫ (ዮሐ. 1:19-28)

1. መጥምቁ ዮሐንስ አይሁዶች «የምትመጣው መሢሕ አንተ ነህ ወይ?» በማለት በጠየቁት ጊዜ መልሱ «እኔ አይደለሁም» የሚል ነበር።

2. መጥምቁ ዮሐንስ ኤልያስ አልነበረም። በሌሎች ወንጌላት ኢየሱስ መጥምቁ ዮሐንስን ኤልያስ እያለ ሲጠራ እንመለከታለን (ማቴ. 11:13-14)። እንግዲህ ልዩነቱ ምንድን ነው? ምናልባትም የሚናገሩት ስለ ሁለት የተለያዩ ሰዎች ሊሆን ይችላል። በመጀመሪያ፤ ሞትን ሳይቀምስ ወደ ሰማይ የተወሰደ ኤልያስ የሚባል ነቢይ ነበር። አይሁዶች መሢሐ ሊመጣ ሲል ይህ ወደ

ሰማይ ተወስዶ የነበረው ኤልያስ ተመልሶ ይመጣል ብለው ያምኑ ነበር። መጥምቁ ዮሐንስ እርሱ ወደ ሰማይ ተወስዶ የነበረው ኤልያስ እንዳልሆነ ገልጽላቸዋል። በኋላ ኢየሱስ ወደ ሚልክያስ 4:5 በማመልከት ስለ ኢየሱስ ምጽአት የሚያውቅ ተምሳሌታዊ ኤልያስ እንደሚመጣ ገልጽላቸዋል። መጥምቁ ዮሐንስ ይሄኛው ኤልያስ ነው።

3. መጥምቁ ዮሐንስ ነቢዩ አይደለም (ዘዳግ. 18:15፤ 18 አንብብ)። አይሁዶች ሙሴ አንድ ልዩ ነቢይ እንደሚመጣ እንደተነበየ ያውቁ ነበር። አይሁዶች ይህ ነቢይ ከመሢሔ የተለየ ነው ብለው ያስቡ ነበር። ሐዋርያው ዮሐንስ በመጽሐፉ ከሚያሳያቸው ነገሮች መካከል አንዱ፡ ኢየሱስ መሢሕም ነቢይም እንደሆነ ነው። ስለሆነም ዮሐንስ ራሱን አይሁዶች ሲጠብቁ የኖሩት ነቢይ አድርጎ አሳቀረበም።

4. መጥምቁ ዮሐንስ ለመሢሔ መንገድ ለማዘጋጀት የተላከ መልእክተኛ ነበር። ከመሢሔ ጋር ሲነጻጸር፤ መጥምቁ ዮሐንስ የመሢሔን የጫማ ክርች ለመፍታት እንደማይገባው ባሪያ ነበር።

ለ. መጥምቁ ዮሐንስ ኢየሱስ የእግዚአብሔር በግ እንደሆነ መስክሯል (ዮሐ. 1:29-34)። እግዚአብሔር በመሢሔ ላይ መንፈስ ቅዱስን በርግብ አምሳል እንደሚያወርድ ለመጥምቁ ዮሐንስ ገልጾለታል። ምንም እንኳን ጥምቀቱ ተለይቶ ባይገለጽም፤ መጥምቁ ዮሐንስ ርግብ በኢየሱስ ላይ ሲወርድ አይቷል። ነገር ግን ዮሐንስ ኢየሱስ ከፖለቲካዊ መሢሕ በላይ እንደሆነ ያውቅ ነበር። ስለዚህም ኢየሱስን «የእግዚአብሔር በግ» ሲል ጠርቶታል። ምሑራን ይህ ሐረግ ከብሉይ ኪዳን እንደ መጣ ቢያውቁም፤ ከየትኛው የብሉይ ኪዳን ክፍል እንደሆነ ይጠይቃሉ። ዮሐንስ አብርሃም ልጁን ለመሠዋት በሄደ ጊዜ፤ እግዚአብሔር ስለሰጠው በግ (ዘፍጥ. 22:1-14) መናገሩ ይሆን? ወይስ ይህ ለመሥዋዕትነት የሚቀርበውን የፋሲካ በግ (ዘጸ. 12:1-11፤ 21) የሚያመለክት ይሆን? ምናልባት በኢሳ. 53:7 የተጠቀሰውን በግ ያመለክት ይሆን? ዮሐንስ የትኛውን ለማመልከት እንደረለለ በግልጽ ባናውቅም፤ የመሥዋዕቱ አሳብ ግን በሚገባ የሚታወቅ ነው። በብሉይ ኪዳን ለኃጢአት ስርየት በግ ዋነኛው መሥዋዕት እንደ ነበረ ሁሉ፤ ኢየሱስም ለሰው ልጆች ኃጢአት የሚሞት መሥዋዕት ነበር። የእግዚአብሔር ፍጹም መሥዋዕት እንደ መሆኑ፤ ኢየሱስ ለአይሁዶች ብቻ ሳይሆን ለሰዎች ሁሉ ኃጢአት መሥዋዕት ሆኖ ይቀርባል።

ሐ. ከመጥምቁ ዮሐንስ ደቀ መዛሙርት ሁለቱ ኢየሱስን ተከተሉ (ዮሐ. 1:35-51)። የኢየሱስ የመጀመሪያ ደቀ መዛሙርት የመጡት ከየት ነበር? በገሊላ እርሱን ያገኙት ሰዎች ነበሩ? አልነበሩም። የመጀመሪያዎቹ የኢየሱስ ደቀ መዛሙርት የመጡት ከመጥምቁ ዮሐንስ ነበር። ኢየሱስ ከተጠመቀ ከጥቂት ቀናት በኋላ፤ መጥምቁ ዮሐንስ ኢየሱስ ሲያልፍ ተመለከተ። ከዚያም ወደ ደቀ መዛሙርቱ መለስ ብሎ፤ ለሁለተኛ ጊዜ ኢየሱስ የእግዚአብሔር በግ እንደሆነ ነገራቸው። ቀደም ሲል ኢየሱስ ከእርሱ እንደሚልቅ ገልጽላቸው ነበር። በዚህም ጊዜ ከመጥምቁ ዮሐንስ ደቀ መዛሙርት ሁለቱ ተከተሉት። የዮሐንስ ወንጌል ከእነዚህ የመጀመሪያዎቹ ደቀ መዛሙርት መካከል የአንዱን ስም ብቻ ይነግረናል። እርሱም እንድርያስ ነው። ሁለተኛውስ ደቀ መዝሙር

ማን ነበር? ምናልባትም ራሱ ሐዋርያው ዮሐንስ ሳይሆን አይቀርም። በዚያኑ ዕለት እንድርያስ ወንድሙን ስምዖን ጴጥሮስን ወደ ኢየሱስ አመጣው። ጴጥሮስም የመጥምቁ ዮሐንስ ደቀ መዝሙር ነበር። በመጥምቁ ዮሐንስ ምስክርነት ምክንያት እንድርያስ ኢየሱስ ተራ ሰው ሳይሆን መሢሕ እንደሆነ ተገንዝቦ ነበር። ጴጥሮስ ከኢየሱስ ጋር ሲገናኝ፤ ኢየሱስ ስሙን ኪፋ በማለት ለወጣው። የጴጥሮስ የመጀመሪያ ስሙ ስምዖን ነበር። ኢየሱስ ይህንን ስም ወደ ኪፋ (በአረማይስጥ) ወይም ጴጥሮስ (በግሪክ) ለወጣው። እነዚህ ሁለቱም ስሞች «ዓለት» የሚል ፍች አላቸው። ይህም ከኢየሱስ ትንሣኤ በኋላ ጴጥሮስ ከዋንኞቹ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች አንዱ እንደሚሆን ያመለክታል።

እንድርያስ ለሌሎች ለመመስከር ምሳሌ ሆነ። ምስክርነቱ የተወሳሰበ አልነበረም። ያደረገው ነገር ቢኖር ለወንድሙ ስለ ኢየሱስ በመናገር ጴጥሮስ ከኢየሱስ ጋር እንዲገናኝ ማድረግ ነበር።

በቀጣዩ ዕለት ተጨማሪ ደቀ መዝሙርት ወደ ኢየሱስ መምጣት ጀመሩ። በመቀጠል ኢየሱስ ወደ ራሱ የጠራው ደቀ መዝሙር ፊልጶስ ነበር። ፊልጶስ ኢየሱስን በመከተል ላይ እንደ ነበሩት ሌሎች ደቀ መዝሙርት ሁሉ የገሊላ ሰው ስለነበር፤ እርሱም የመጥምቁ ዮሐንስ ተከታይ ሳይሆን አይቀርም። ፊልጶስ ናትናኤል የሚባል ሰው አገኘ። ፊልጶስ ኢየሱስ ክርስቶስ የብሉይ ኪዳን ትንቢቶች ፍጻሜ እንደሆነ ተገንዝቦ ነበር። ናትናኤል ኢየሱስ ከናዝሬት ገሊላ እንደመጣ ሲሰማ ጥርጣሬ አደረበት። ገሊላ ብዙም ሃይማኖታዊ እንቅስቃሴ የማይታይባት ኋላቀር የእስራኤል ክፍል ነበረች። በእርሱ አስተሳሰብ መሢሁ ንጹሕና አጥባቂ አይሁዶች ከሚገኙበት የይሁዳ ክፍል መምጣት ነበረበት።

14ኛ ጥያቄ፦ ሀ) እንድርያስና ፊልጶስ በዚህ ታሪክ ውስጥ የምስክርነት ምሳሌዎች ሆነው የቀረቡት እንዴት ነው? ለ) ብዙ ክርስቲያኖች ምስክርነት የወንጌላውያን ኃላፊነት እንደሆነ አድርገው የሚያስቡት እንዴት ነው? ሐ) ይህ ክፍል ምስክርነት ከሁላችንም እንደሚጠበቅ የሚያሳየው እንዴት ነው?

ኢየሱስ ከናትናኤል ጋር በተገናኘ ጊዜ ለመጀመሪያ ጊዜ ተራ ሰው ሳይሆን መለኮታዊ አምላክ እንደሆነ አሳይቷል። ይህንንም ያደረገው ከሰዎች ጋር በአካል ሳይገናኝ ልባቸውን እንደሚያውቅ በመግለጹ ነው። ኢየሱስ ከዚህ በፊት ከናትናኤል ጋር ተገናኝቶ ባያውቅም፤ አምላክ ስለሆነ «እውነተኛ እስራኤላዊ» መሆኑን ተረድቶ ነበር። ይህም ናትናኤል በሥጋ ብቻ ሳይሆን በመንፈስም እስራኤላዊ በመሆን እግዚአብሔርን ይወድ እንደ ነበር ያመለክታል። ይህ ናትናኤልን አስደንቆታል። ከዚያ በኋላ ግን ኢየሱስ በአካል ባይኖሩም ሰዎች የሚያደርጓቸውን ነገሮች ለማወቅ እንደሚችል አሳይቶታል። ኢየሱስ ናትናኤል ከበለሰ በታች ሲቀመጥ በሥጋዊ ዐይኑ ባይመለከትም፤ ሁሉን አዋቂ አምላክ በመሆኑ ይህንን ችሎታ አጎናጽፎት ነበር። ይህ ችሎታ ናትናኤልን ስላስደነቀው በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ ለመጀመሪያ ጊዜ ስለ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅነት ሊመሰክር በቅቷል። በዚህ ጊዜ ኢየሱስ ከዚህ የሚበልጥ ታያለህ ሲል፤ ወደፊት ተጨማሪ ተአምራትን እንደሚያይ ገልጾአል።

ነገር ግን ኢየሱስ ለናትናኤል «ሰማይ ተከፍቶ መላእክት በሰው ልጅ ላይ ሲወጡና ሲወርዱ ታያለህ» ሲል ምን ማለቱ ነበር? ይህ ለመረዳት የሚያስቸግር አገላለጽ ነው። እንዳንድ ምሑራን ምናልባት ናትናኤል ከዛፍ ሥር ተቀምጦ መላእክት ከሰማይ በመሰላል ሲወጡና ሲወርዱ የሚያሳየውን የአብርሃምን ሕልም ታሪክ እያነበበ ሳይሆን እንደማይቀር ይገምታሉ። በዚህ ጊዜ ኢየሱስ እርሱ በሰማይና ምድር መካከል እንደ መሰላል የሚያገለግል መሆኑን እየተናገረ ነበር። ከእርሱ ጋር ባላቸው ግንኙነት፤ ተአምራቱን መመልከታቸው፤ ትምህርቱን መስማታቸውና ሞቱንና ትንሣኤውን መመልከታቸው የመንግሥተ ሰማይን ምሥጢራት ሁሉ እንደ መረዳት ነበር። እንደ መንፈሳዊ መሰላል፤ ኢየሱስ እግዚአብሔርን ለደቀ መዛሙርቱ ይገልጥላቸዋል። የደቀ መዛሙርቱንም ፍላጎቶች ለእግዚአብሔር ያስተላልፋል። ዮሐንስ በተጨማሪም ከእግዚአብሔር ርቃ ከተቅበዘበዘችው የቀድሞዋ እስራኤል (ያዕቆብ) በተቃራኒ ፍጹም እስራኤል እንደሆነ እያመለከተ ነበር።

1. የኢየሱስ የመጀመሪያው ምልክት፡- ውኃን ወደ ወይን ጠጅ ለወጠ (ዮሐ. 2:1-11)

የኢየሱስ አገልግሎት ከይሁዳ ወደ ገሊላ ተሸጋገረ። ዮሐንስ ኢየሱስ በገሊላ ሳለ ስላጋጠመው ሁኔታ ብዙም የነገረን ነገር የለም። ሌሎች ተመሳሳይ ወንጌላት በገሊላ ላይ ሲያተኩሩ፤ ዮሐንስ ግን በይሁዳ ላይ ትኩረት አድርጓል።

ኢየሱስ በገሊላ ሳለ ቤተሰቡና ደቀ መዛሙርቱ ለሰርግ ታድመው ነበር። እንደ ኢትዮጵያ ሁሉ በአይሁዳውያንም ዘንድ ጋብቻ ትልቅ ትኩረት ተሰጥቶ ለአያሌ ቀናት የሚሰነብት ሥርዐት ነበር። ለእንግዳው ሁሉ የሚበቃ ምግብና መጠጥ አለማቅረቡ ደግሞ እንደ እኛው ሁሉ በአይሁድ ባሕልም አስነዋሪ ተግባር ነበር። እንዲህ ዐይነት ችግር የተከሰተበት ሰርግ ከዚያ በኋላ በቂ የወይን ጠጅ ባለማቅረቡ ሲፈዝበት ይሰነብት ነበር። ምናልባትም የኢየሱስ እናት የሆነችው ቅድስት ማርያም የሰርገኞቹ ዘመድ ወይም የቅርብ ወዳጅ ሳትሆን አትቀርም። ስለሆነም ወይኑ እንዳለቀ ስትሰማ ወደ ልጇ ዘወር ብላ ችግሩን ያስወግዳላቸው ዘንድ አንድ ተአምር እንዲያደርግ ጠየቀችው። ለዚህ ጥያቄ ኢየሱስ የሰጠው ምላሽ ለእኛ ከረር ያለ ይመስላል። ነገር ግን ኢየሱስ ለእናቱ አክብሮት የጎደለው ምላሽ ሰጥቷል ማለቱ የማይመስል ነው። «አንቺ ሴት» የሚለው አገላለጽ ስድብ ሳይሆን፤ ሴቶችን መጥራት የሚቻልበት ሌላው መንገድ ነበር። ኢየሱስ ይህን ሲል ምን ማለቱ ነው? ለሚለው ጥያቄ የሚቀርቡ ሁለት መልሶች አሉ። አንደኛው፡ የወይኑ አለመኖር እኔንና አንቺን ለምን ያሳስበናል? ወይም ደግሞ በእኔና በአገልግሎቱ ላይ ምን ሥልጣን አለሽ? ማለቱ ነው። በዚህም ኢየሱስ በሁለት እውነቶች ላይ እያተኮር ሊሆን ይችላል።

ሀ. የኃላፊነቱ ሥልጣን የኢየሱስ እንጂ የእናቱ አልነበረም። ኢየሱስ ከእግዚአብሔር አብ ጋር የተለየ ግንኙነት ስለነበረው፤ ሊያደርግ የሚገባውን የሚነግረው እግዚአብሔር ነበር (ዮሐ. 5:36)። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር

ኢየሱስ ውኃን ወደ ወይን ጠጅ በመለወጡ የተአምር ተግባሩን እንዲጀምር አልነገረውም። ይህ ኢየሱስ ለእናቱ የተናገረው ቃል በሉቃስ 2፡49 ላይ ለወላጆቹ የአባቱ የሥራ ተካፋይ መሆን እንዳለበት ከተናገረው ጋር ተመሳሳይ ነበር።

ለ. በሁለተኛ ደረጃ፡ ኢየሱስ በጊዜው ላይ ትኩረት እያደረገ ነበር። የሐንስ በወንጌሉ ኢየሱስ፡ ውስን የጊዜ ሰሌዳ እንዳለውና አገልግሎቱም በመስቀል እንደሚደመደም ገልጾአል። በይፋዊ አገልግሎቱ ሁሉ ወደዚያው መስቀል እያመራ ነበር (ዮሐ. 7፡16፤ 8፤ 30፤ 8፡20 እና 12፡23፤ 27፤ 13፡1፤ 16፡32፤ 17፡1።)

ማርያም በመጠኑም ቢሆን ኢየሱስ ተአምር ሊሠራ እንዳለው አውቃለች፤ ምክንያቱም፡ ለአገልጋዮቹ ኢየሱስ የሚላቸውን እንዲያደርጉ ነግራቸዋለች። ኢየሱስም ለማንጸት ሥርዓት የሚሆን ውኃ የሚያጠራቅሙባቸውን ስድስት የድንጋይ ጋኖች ውኃ እንዲሞሏቸው አዘዛቸው። ከዚያም ውኃው ወደ ወይን ጠጅ ተቀየረ።

የሐንስ ይህንን የኢየሱስ የመጀመሪያ ተአምር «ምልክት» ይለዋል። ለመሆኑ ኢየሱስ በተአምሩ አማካይነት ሊያሳይ የረለገው ምልክት ምንድን ነበር፤ የሐንስ ይህንን ተአምር መጽሐፉ ውስጥ ለምን አካተተው? ብዙ አማራጮች አሉ። መጀመሪያ፡ አይሁዶች ስለ መሲሐ መምጣት ካሏቸው ትውፊቶች ውስጥ አንዱ ያ ጊዜ የመብልና ወይን የመጠጫ ወቅት ይሆናል የሚል ነው። አንዳንድ ምሑራን የውኃው ወደ ወይን ጠጅ መለወጥ መሲሐ ኢየሱስ አሁን በመካከላቸው እንዳለ የሚያሳይ ምልክት ነው ብለው ያስባሉ። ሁለተኛ፡ ምናልባትም የውኃው ወደ ወይን ጠጅ መቀየር የመለወጥ ምልክት ሊሆን ይችላል። ኢየሱስ ተራውን ውኃ ወደ ልዩ ወይን ጠጅ እንደለወጠው ሁሉ፤ እንዲሁ የተራ ሰዎችን ሕይወት ልዩ ሰዎች እንዲሆኑ፤ ባዶ ሕይወቶችን ወደ ሙሉ ሕይወቶች፤ እና ደስታ የለሽ ሕይወቶችን ወደ ደስተኛ ሕይወቶች ሊለውጥ ይችላል።

ሐዋርያው የሐንስ ተአምሩ በተከናወነበት ስፍራ ሆኖ ይመለከት እንደነበረ ምንም ጥርጥር የለውም፤ ምክንያቱም ስለ ተአምሩ ብዙ ዝርዝር ጉዳዮችን ያውቃል፤ ይኸውም ምን ያህል ጋኖች እንደ ነበሩ፤ ጋኖቹ ምን ያህል ትልቅ እንደ ነበሩ፤ እና የድግሱ ኃላፊ ምላሽ ምን እንደ ነበረ። የሐንስ እንደሚነገረን የኢየሱስ ደቀ መዛሙርት ይህንን ተአምር በተመለከቱ ጊዜ ሁለት ነገሮች ሆኑ። አንደኛ፡ ተአምሩ የኢየሱስ ማንነት እና የክብሩ መገለጫ ነበር። ሁለተኛ፡ ደቀ መዛሙርቱ በኢየሱስ ላይ ያላቸውን እምነት የመጨመሩን ሂደት ጀመሩ። ስለ ኢየሱስ ብዙ ባወቁ ቁጥር፤ እምነታቸውም እያደገ ይመጣ ነበር። የምናምነውን የበለጠ ባወቅነው መጠን፤ እምነታችን ያድጋል። እምነታችን ደካማ ከሆነ፤ ይሄ የሚያመለክተው ስለ ኢየሱስና ስለ እግዚአብሔር አብ ያለን እውቀት ደካማ መሆኑን ነው።

15ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ኢየሱስን የበለጠ ባወቅኸው ጊዜ እምነትህ እንዴት አደገ? ለ) ይሄ አዳዲስ ክርስቲያኖች እምነታቸው እንዲያድግ ስለ ኢየሱስ በደንብ ማስተማር እንደሚያስፈልገን ምን ያስገነዝበናል?

4. ኢየሱስ ነጋዴዎችን ከቤተ መቅደስ አባረረ (ዮሐ. 2:12-25)

ኢየሱስ ሦስት አስፈላጊ ሃይማኖታዊ በዓሎች ላይ ለመገኘት ወደ ኢየሩሳሌም የሄደ ይመስላል። ዮሐንስ የሚያቀርባቸው ቀጣዮቹ ታሪኮችም በእነዚያ በዓላት ሰሞን የተካሄዱ ነበሩ። የመጀመሪያው በዓል ፋሲካ ነው። ከሦስት ዓመት በኋላ ኢየሱስ በዚህ ዕለት ይሞታል። ኢየሱስ በዚህ ዕለት በቤተ መቅደስ ውስጥ የነበረውን አምልኮ በተመለከተ ጊዜ ስግብግብ ነጋዴዎች አምላኪዎቹን ይበዘብዙና የአምልኮውም መንፈስ በእንስሳት ግዢውና በገንዘብ ልውውጡ ምክንያት በተፈጠረው ጩኸት ታውኮ ነበርና ልሱ በቁጣ ተሞላ። የገመድ ጅራፍ አበጅቶ እንስሳቱን እና ነጋዴዎቹን። ከመቅደሱ አባረራቸው።

ተመሳሳዮቹ ወንጌላት ኢየሱስ ነጋዴዎቹን ያባረረው በምድር ያለውን አገልግሎቱን ጨርሶ ከመምጣቱ ጥቂት ቀደም ብሎ እንደሆነ ሲያሳዩ፣ ዮሐንስ ግን በመጀመሪያው ላይ እንደሆነ አድርጎ ያቀርባል። ምናልባትም ኢየሱስ ሁለት ጊዜ፣ ማለትም በምድር አገልግሎቱ መጀመሪያና መጨረሻ ላይ፣ አድርጎት ሊሆን ይችላል።

ይህ የኢየሱስ ድርጊት ሁለት ተቃራኒ ውጤቶችን አስከትሏል። አንደኛው፣ ለኢየሱስ ተከታዮች ከፍተኛ እምነትና መረዳት አስገኝቶላቸዋል። በዚህ ውስጥ በብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ላይ መሲሔ ለእግዚአብሔር ቤት ስለሚኖረው ቅናት የተገለጸው ሲፈጸም አዩ። ሁለተኛ፡ ለማመን ያልፈለጉት ሰዎች፣ ኢየሱስ ይህንን ለማድረግ ሥልጣን እንዳለው የሚያረጋግጥ ልዩ ምልክት ከእግዚአብሔር እንዲሰጣቸው ጠየቁ። ምንም እንኳን ኢየሱስ ብዙ ተአምራትን ቢሠራም፣ የትኞቹም ቢሆኑ የሃይማኖት መሪዎቹን ለማሳመን በቂ አልነበሩም። ስለዚህ ኢየሱስ እርሱ መሲሔ መሆኑን ለማሳየት ወደ ሞቱና ትንሣኤው ብቻ አመለከታቸው። ኢየሱስ ወደ ፊውስ ተአምራቱና አጋንንትን ወደ ማውጣቱ ተአምር አልጠቆማቸውም። ኢየሱስ ከሚፈጽማቸው ተአምራት ውስጥ በጣም ታላቁና የመሲሕነቱ የመጨረሻ ማረጋገጫ (ምልክት) ሞቱና ትንሣኤው ነበር።

16ኛ ጥያቄ፡- እኛ እንዴት ነው አንዳንድ ጊዜ ኢየሱስ ከሞት በመነሣቱ ተአምር ይበልጥ ከመደሰት ይልቅ በፊውስ ተአምር ልንደሰት የምንችለው?

ዮሐንስ የሕዝቡንም ምላሽ ገልጾአል። እነርሱ «በስሙ አመኑ» «ነገር ግን ኢየሱስ ሰዎችን ሁሉ ያውቅ ነበር፤ ስለ ሰውም ማንም ሊመለከር አያስፈልገውም ነበርና አይተማመናቸውም ነበር፤ ራሱ በሰው ያለውን ያውቅ ነበርና» (ዮሐ. 2:24-25) ተብሎ ተነግሮናል። በዚህም ዮሐንስ ከሁለት ዓይነት እምነት ጋር አስተዋውቆናል። አሁን እንደተገለጸው ዓይነት ጥልቅ ያልሆነ፣ እኔነት የሞላበት እምነት አለ። በዚህ ዓይነቱ እምነት ሰዎች ኢየሱስን የሚከተሉት ከእርሱ ስለሚያገኙት ነገር ብለው ነው። ኢየሱስ እነርሱ የሚፈልጉትን ነገር እስካደረገ ድረስ፣ ሊከተሉት ፈቃደኞች ናቸው። ነገር ግን የጠበቁትን ወይም ስግብግብ ፍላጎታቸውን ካላሟላቸው፣ እንዲህ ዓይነት እምነት ያላቸው ሰዎች ፈጥነው ኢየሱስን ይከዳሉ። ለዚህ ነው ኢየሱስ ስለ እምነታቸው ያልተደሰተው። ወደ በኋላ የምናየው ሌላ ዓይነት

እምነትም አለ፤ በኢየሱስ ማንነት ላይ እርግጠኛ ሆኖ የተደላደለ እምነት። ይህም ምድራዊ በረከቶች ቢኖሩም ባይኖሩም፤ በስደት ውስጥም እንኳ ቢሆን፤ የግለሰቡ እምነት ጽኑ ነው።

17ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በቤተ ክርስቲያናችሁ ውስጥ ያሉ አብዛኞቹ ሰዎች የትኛው ዓይነት እምነት አላቸው ብለህ ነው የምታስበው? ለ) ትክክለኛው ዓይነት እምነት እንዳለን ለማረጋገጥ እንዲረዳን ልባችንን እና ኢየሱስን የምንከተልበትን ምክንያት መመርመሩ አስፈላጊ የሚሆነው ለምንድን ነው?

ሦስተኛ ቀን

ዮሐንስ 3-4

ስንታየሁ የታወቀ የቤተ ክርስቲያን መሪ ነበር። እርሱ በአካባቢው የመጀመሪያው ክርስቲያን ነበር፤ ቤተ ክርስቲያን ሲመሠረትም፤ በእርሱ መሬት ላይ ነበር የተገነባው። ስንታየሁ በቤተ ክርስቲያን ያለውን ሥልጣን እንደያዘ ዓመታት አለፉ። በመጨረሻ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ አዲስ ትውልድ መጣ። ከወጣቶቹ መካከል ተገኘዋል የሚባል ልጅ ነበር። እርሱ ለጌታ የቀና ልብ ነበረው። የተማረና ስጦታም የነበረው ልጅ ነበር። እግዚአብሔር ተገኘዋል የለገልግሎት እንደመረጠውና ስጦታንም እንደሰጠው ግልጽ ነበር። እርሱ መስበክና ማስተማር ሲጀምር፤ ብዙ ሰዎች ጌታን እንደ ግል አዳኛቸው ይቀበሉ ነበር። ወጣቶቹ በትምህርቱ ደስ ስለ ተሰኙ፤ ከቤተ ክርስቲያኒቱ ሽማግሌዎች መካከል አንዱ እንዲሆን መረጡት፤ ተገኘዋል ጥበብ በተሞላው ምክሩ፤ በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ ብቻ ሳይሆን፤ በሽማግሌዎች ቦርድ ውስጥም ዝነኛ እየሆነ መጣ። የሽማግሌዎች ቦርድ ሰብሳቢ አድርገው ለመምረጥ ብዙ ጊዜም አልወሰደባቸውም። ተገኘዋል ተወዳጅነትን በማትረፉ ስንታየሁ ተቆጣ። «እኔ ቤተ ክርስቲያኒቱን እንደጀመርኩ አያውቅም እንዴ? እኔ መሬትም ሰጥቻለሁ። ያለ እኔ ይህች ቤተ ክርስቲያን ምንም ማለት አይደለችም!» አለ። ስንታየሁ የተገኘዋል ተወዳጅነት ለማበላሸት አንዳንድ ሙከራዎችን ማድረግ ጀመረ፤ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ስለ እርሱ የሐሰት ወራዎችን በመንዛት ጭምር።

18ኛ ጥያቄ፡- ዮሐ. 3:27-30ን አንብብ። ሀ) የመጥምቁ ዮሐንስ አስተሳሰብ ከስንታየሁ አስተሳሰብ የሚለየው እንዴት ነበር? ለ) ተገኘዋል የለገልግሎት ተጠቅሞበት ተወዳጅነትን ሲያተርፍ የስንታየሁ ምላሽ እንዴት መሆን ነበረበት ብለህ ታስባለህ?

19ኛ ጥያቄ፡- ዮሐ. 3-4ን አንብብ። ሀ) ከእነዚህ ምዕራፎች ስለ ኢየሱስ ምን እንማራለን? ለ) ኢየሱስን ስለመከተል ምን ያስተምሩናል? ሐ) በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ የተጠቀሱትን ገጸ ባሕሪያት ዘርዝር። እያንዳንዱ ሰው ስለ ኢየሱስ እና እግዚአብሔር በሰው ሕይወት ውስጥ እንዴት እንደሚሠራ ምን ተማረ?

1. ኢየሱስ አዲስ ልደት ምን እንደሆነ ለኒቆዲሞስ ገለጸለት (ዮሐ. 3:1-21)።

በወንጌላት ውስጥ ፈሪሳውያን በቡድን ሆነው ኢየሱስንና አገልግሎቱን እንደ ተቃወሙ በሰፊው ተጠቅሷል። ኢየሱስ የመጣው እነርሱ ከጠበቁት በተለየ መንገድ ስለነበረ፤ የሃይማኖት መሪዎቹ መሢሕ መሆኑን ሊቀበሉ አልቻሉም። ደግሞም ኢየሱስ ሃይማኖታዊ ሕጎቻቸውን ባለመከተሉ፤

መንፈሳዊነቱንም ሊገነዘቡ ተስኖአቸው ነበር። ነገር ግን ኢየሱስ ከሃይማኖታዊነታቸው ባሻገር፤ ወደ ልባቸው ዘልቆ በመመልከት፤ በግብዝነታቸው ገስጾአቸዋል። ይህ በኢየሱስና በፈሪሳውያን መካከል የነበረው ግንኙነት ፍጥጫና ውጥረት የበዛበት ነበር።

ይህም ሆኖ፤ ከፈሪሳውያኑ አንዱ ጥልቅ መንፈሳዊ ራብ ነበረው። ኢየሱስ የፋሲካን በዓል ለማክበር ወደ ኢየሩሳሌም ሄዶ ሳለ፤ ኒቆዲሞስ የሚባል ፈሪሳዊ መንፈሳዊ ጥያቄዎችን ይዞ ወደ እርሱ ቀረበ። ኒቆዲሞስ በጨለማ የመጣው ምናልባት ኢየሱስን ለብቻው የሚያገኝበት ሰዓት በዚያን ጊዜ ብቻ በመሆኑ ነበር። ወይም ደግሞ ሌሎች ከኢየሱስ ጋር ለመነጋገር መሄዱን እንዳያውቁበት አስቦ ይሆናል።

ኢየሱስ ከኒቆዲሞስ ጋር ባደረገው ንግግር፤ መንፈሳዊነት ምን ማለት እንደሆነ በሚገባ አስረድቶታል። ኒቆዲሞስ ከእግዚአብሔር ጋር የሚደረግ ግንኙነት የተመሠረተው፡-

1. አይሁድ ሆኖ በመወለድ
2. የብሉይ ኪዳን ሕግጋትን በመጠበቅና
3. የአይሁዶችን ሃይማኖታዊ ትእዛዛት በመከተል እንደሆነ ያስብ ነበር።

ኢየሱስ ግን ኒቆዲሞስ የወንጌልን ዋና ሃሳብ እንዲገነዘብ ለማድረግ እጅግ እንግዳ አገላለጾችን ተጠቅሟል። አንድ ሰው ከእግዚአብሔር ጋር ግንኙነት ለማድረግ እነዚህ ሦስት ነገሮች ከቶ እንደማያስችሉት ኢየሱስ ለኒቆዲሞስ ገለጸለት። ከእግዚአብሔር ጋር ትክክለኛ ግንኙነት ለማድረግ የሚፈልግ ሰው፤ የግድ «ዳግም መወለድ» እንዳለበት አብራራለት። የግሪኩ ቃል «ከላይ መወለድ» የሚል ፍቺ አለው። ከእግዚአብሔር ጋር ሳብረት ለማድረግ ወይም ደኅንነትን ለማግኘትና ለመግለጽ በአዲስ ኪዳን ገብተው የምናገኛቸው ቁልፍ ቃሎች የተነገሩት፤ በኢየሱስ ነው። እስቲ የሚከተሉትን እውነቶች በጥምና ተመልከት።

ሀ. ደኅንነትን ለማግኘት ወይም ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት፤ አንድ ሰው ከውኃና ከመንፈስ መወለድ አለበት። ውኃው ምንድን ነው? ለዚህ ጥያቄ ሁለት ምላሾች ተሰጥተዋል። አንደኛው፤ በውኃ ስለ መጠመቅ የሚናገር ሊሆን ይችላል። ከመጥምቁ ዮሐንስ፤ ከኢየሱስና ከሐዋርያት ዘመን ጀምሮ፤ በኢየሱስ ያመነ ሰው ወዲያውኑ በውኃ እንዲጠመቅ ይደረጋል። ይህም የቀድሞዎቹ ክርስቲያኖች አብዛኛውን ጊዜ እምነትንና ጥምቀትን እንደ አንድ ተግባር አድርገው ይመለከቱ እንደ ነበር ያሳያል። ስለዚህ ውኃው አንድ ሰው ደኅንነትን ባገኘ ጊዜ የሚፈጽመውን ንስሐ፤ እምነትና ጥምቀት የሚያመለክት ሊሆን ይችላል። ሁለተኛው፤ ቃሉ ይበልጥ የሚያመለክተው ሥጋዊ ልደትን ሊሆን ይችላል። አንድ ሕፃን በእናቱ ማግፀን ውስጥ ሳለ በውኃ ተከብቦ ይኖራል። ሕፃኑ በሚወለድበት ጊዜ በመጀመሪያ ውኃው ከዚያም ሕፃኑ ይወለዳል። ስለሆነም፤ ኢየሱስ ይህን ምሳሌ ያመጣው አንድ ሰው መጀመሪያ በሥጋ እንደሚወለድና ከዚያም ከመንፈስ ቅዱስ ዳግም እንደሚወለድ ለመግለጽ ነው።

ከመንፈስ መወለድ ምንድን ነው? ይህ በኢየሱስ ክርስቶስ ባመንን ጊዜ በልባችን ውስጥ የሚፈጸም መንፈሳዊ ልደት ነው። ጳውሎስ በክርስቶስ ከማመናችን በፊት መታን እንደነበርን ገልጾአል። (ኤፌ. 2:1-5 አንብብ።) ስለሆነም በሥጋዊ ልደት አማካይነት፣ የምድራዊው ቤተሰብ አባል በመሆን የምድር ሕይወታችንን እንደምንጀምር ሁሉ፣ በመንፈሳዊ ልደት ወደ እግዚአብሔር ቤተሰብ በመቀላቀል መንፈሳዊ ሕይወታችንን እንጀምራለን። ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት ሥጋዊም ሆነ መንፈሳዊ ልደት አስፈላጊዎች ናቸው።

ለ. መንፈሳዊ ልደት በዓይን አይታይም። የሚታየው የተለወጠው ሕይወታችን ብቻ ነው። ከእግዚአብሔር በቀር መንፈሳዊ ልደት የሚፈጸምበትን ቀን የሚያውቅ ማንም የለም። ኢየሱስ ይህንን እውነታ ያነጻጸረው በዓይን ከማይታይ ነፋስ ጋር ነው። ይሁንና ነፋስ ፊታችንን ሲገርፍ ወይም የዛፍ ቅጠሎችን ሲያወዛውዝ ህልውናውን እንደምናስተውል ሁሉ፣ የመንፈሳዊ ልደትንም መኖር የምናውቀው የአንድን ሰው ሕይወት ሲለውጥ ነው። ጳውሎስ ይህንን አዲስ ልደት «አዲስ ፍጥረት» ይለዋል (2ኛ ቆሮ. 5:17)።

ሐ. ኢየሱስ የመንፈሳዊ ልደት ማዕከል ነው። ምክንያቱም እርሱ የመጣው ከሰማይ ነው። በብሉይ ኪዳን እንደተሰቀለው የነሐስ እባብ (ዘኁ. 21:4-9 አንብብ) እርሱም ይሰቀላል ይላል። ያንን የተሰቀለ የነሐስ እባብ የተመለከቱ ሰዎች እንደተፈወሱ ሁሉ፣ ኢየሱስም በመስቀል ላይ ይሰቀላል፤ ለሰዎችም ሁሉ ፈውስ ይሆናል።

መ. ደኅንነት በራሱ የሚሆን ነገር ሳይሆን የሰዎችን ስሜትና አቀባበል የሚሻ ነው። ለመዳን የሚፈልጉ ሰዎች በኢየሱስ ማመን አለባቸው። ማመን ያለባቸው ምንድን ነው? ኢየሱስ ኃጢአታቸውን በመስቀል ላይ እንደተሸከመ ማመን አለባቸው። ምክንያቱም በእነርሱ ምትክ ሞቷል። ስለዚህ ከእነርሱ የሚጠበቀው በምትካቸው የሞተውን ኢየሱስ ማመን ብቻ ነው። ደኅንነትን ለማግኘት የተለየ የመዳኛ ሥራ መሥራት አይጠበቅባቸውም። ይህን ጊዜ ሰው ክርስቲያን ሆኖ ይወለዳል የሚለው የተሳሳተ አመለካከታቸው ይወገዳል። የደኅንነት ተስፋቸው ሁሉ የሚያርፈው ኢየሱስ በመስቀል ላይ የፈጸመላቸውን ሥራ በማመን ብቻ ይሆናል።

ሠ. የደኅንነት ወይም በኢየሱስ አነጋገር የዘላለም ሕይወት ምንጩ እግዚአብሔር ነው። እንዲወለድና እንዲሞት ኢየሱስን ወደዚህ ዓለም የላከው እግዚአብሔር አብ ነው። የላከውም ፍርድንና መንፈሳዊ ኩነት እንዲያመጣ አይደለም። ይልቁንም ኢየሱስን ወደ ዓለም የላከው፣ ለሰዎች ካለው ፍቅሩ የተነሣ ነው። ልጆቹ እንድንሆንና እንድንድን ስለወደደ ይህን አደረገ። በኋላ እንደምንመለከተው፣ የሚያምኑትን ሁሉ መርጦ ለኢየሱስ የሚሰጠው አብ ነው (ዮሐ. 6:35-40፤ 15:16)።

ረ. የአንድ ሰው ውሳኔ ዘላለማዊ ውጤት አለው። ሰዎች የእግዚአብሔርን ስጦታ ከናቁ በዘላለም ኩነት ሥር ለመኖር መርጠዋል ማለት ነው። «ቀድሞውንም ተኮንነዋል» ማለት ነው። ስለዚህ እነዚህ ሰዎች

በመንፈስ ሙታን ናቸው። ከእግዚአብሔርም በረከት ስለራቁም፣ አንድ ቀን ቅጣታቸው ፍጻሜ አግኝቶ ለዘላለም በሊኦል ይጣላሉ። ነገር ግን ሰዎች በኢየሱስ ብቻ ካመኑ፣ የዘላለም ሕይወት አላቸው። ይህም ሕይወት ልዩ ሕይወት ነው፤ ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት የምናደርግበትና የእግዚአብሔርን ቤተሰብ ፍቅር የምንካፈልበት ሕይወት ነው። ይህንን ሕይወት ይበልጥ ሙሉ በሆነ በረከት የምንወርሰው በመንግሥተ ሰማይ ነው። ከሞት በኋላ ማንም ሰው ሁኔታን መለወጥ አይችልም።

ሰ. በጥቅሉ ሲታይ ብዙ ሰዎች የዓለም ብርሃን የሆነውን ክርስቶስን አይቀበሉም። ለምን? ምክንያቱም ለእግዚአብሔር ለመገዛትና እርሱንም ለመታዘዝ ስለማይፈልጉ ነው። የእግዚአብሔርን «የብርሃን» መንገድ ጠልተው በኃጢአት ሕይወት ደስ ይሰኛሉ። አንድ ሰው ደኅንነትን የሚያገኘው ጀርባውን ለኃጢአት ጽልመት ሰጥቶና ከዐመፅ ተለይቶ ወደ እግዚአብሔር ብርሃን ሲመለስ ብቻ ነው።

20ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ዮሐንስ 3:16ን በቃልህ አጥና። ለ) ይህንን ጥቅስ መሠረት አድርገህ ወንጌል ምን እንደሆነ ከ50 በማይበልጡ ቃላት ጻፍ። ለአንድ ሰው ስለ ኢየሱስ ለመናገር 3 ደቂቃ ብቻ ቢሰጥህ፣ በኢየሱስ አምነው ለመዳን እንዲችሉ ምን ትነግራቸዋለህ?

1. መጥምቁ ዮሐንስ ደቀ መዛሙርቱን ወደ ኢየሱስ አመለከታቸው (ዮሐ. 3:22-36)።

ራስ ወዳድነት የምእመናን ብቻ ሳይሆን የመሪዎችም ሁሉ ትልቁ ችግር ነው። ሕይወታችንን የገዛው ራስ ወዳድነት ካልተወገደ በቀር ኢየሱስ የሚፈልገውን ዓይነት አመራር ተግባራዊ ልናደርግ አንችልም። ይህ ራስ ወዳድነት የተለያዩ ገጽታዎች አሉት። አንደኛው፡ አንድ መሪ የግል ጥቅሙን (ገንዘብ፣ ክብር) በሚፈልግበት ጊዜ፣ ራስ ወዳድነት ግላዊ ሊሆን ይችላል። ሁለተኛው፡ አንድ መሪ ከጠቅላላው የእግዚአብሔር ቤተሰብ ይልቅ የራሱን ቤተሰብ ወይም ጎሳ ለመጥቀም በሚፈልግበት ጊዜ፣ ራስ ወዳድነት ቤተሰባዊ ገጽታ ይይዛል። ሦስተኛው፡ እግዚአብሔር አንድን ሰው በሚባርክበት ጊዜ መሪው ኃይልን፣ ሥልጣንንና ክብርን በመሻት የቅንዓት ስሜት ሊያድርበት ይችላል። እነዚህ ሦስቱም ለቤተ ክርስቲያን መሪ አደገኛ መርዞች ናቸው።

21ኛ ጥያቄ፡- ሀ) እነዚህ ሦስት የራስ ወዳድነት ምሳሌዎች ቤተ ክርስቲያንን ሊያቅሱ ያየህባቸውን አጋጣሚዎች ግለጽ። ለ) ለትክክለኛ መንፈሳዊ አመራር የሚበጀው አመለካከት የትኛው ነው?

በቅንዓትና በራስ ወዳድነት መንፈስ ሳይያዙ እንዴት ትክክለኛ አመራር መስጠት እንደሚቻል ለመገንዘብም ሆነ ለመማር መጥምቁ ዮሐንስ ጥሩ ምሳሌ ነው። መጥምቁ ዮሐንስ የኢየሱስ ዘመድ ነበር። ከኢየሱስ በዕድሜ የሚበልጥ ከመሆኑም በላይ አገልግሎቱንም የጀመረው ከእርሱ ቀድሞ ነው። ስለሆነም እንደ አይሁዶች ልማድና እንደ እኛም ግምት፣ ዮሐንስ ከኢየሱስ የበለጠ ክብር ይገባው ነበር። የመጥምቁ ዮሐንስ ደቀ መዛሙርት፣ ኢየሱስ ከእርሱ የበለጡ ተከታዮችን እያፈራና አብዛኞቹም ደቀ መዛሙርት ኢየሱስን እየተከተሉ መሆኑን ሲነግሩት፣ በቅንዓት ተይዞ የኢየሱስን አገልግሎት

ለማድናቀፍ መሞከር ይችላል ነበር። የሐንሰ ግን ነገሮችን የሚመራው እርሱ ሳይሆን እግዚአብሔር እንደሆነ ተገንዝቦ ነበር። ስለሆነም እግዚአብሔር እስከ ከበረ ድረስ በቅንዓትና በራስ ወዳድነት መንፈስ ከመነሣሣት ይልቅ፣ ሌሎችን በአገልግሎታቸው ለማበረታታት ችሏል። መጥምቁ የሐንሰ ስለ ራሱና ስለ ኢየሱስ የተገነዘባቸውን ነገሮች አስተውሏል።

ሀ. እግዚአብሔር የነገሮች ሁሉ ምንጭ ነው። አንድ ሰው በቤተ ክርስቲያን ላለው ሥልጣን፣ መንፈሳዊ ስጦታ፣ ተወዳጅነት፣ ስኬት ሁሉ ምንጩ እግዚአብሔር ነው። ሁሉም የሚመጣው «ከሰማይ» ነው።

ለ. መጥምቁ የሐንሰ በእግዚአብሔር ዕቅድ ውስጥ ያለውን ስፍራ ያውቅ ነበር። የሐንሰ «የሙሽራው ወዳጅ» እንደመሆኑ መጠን፣ የሙሽራው ማለትም የኢየሱስ ስኬት ተካፋይ መሆን እንዳለበት ያምን ነበር። ደስታው ኢየሱስ ሲከብርና እግዚአብሔርም የሰጠውን ተግባር ሲፈጽም ማየት ነበር። ምንም እንኳን የሐንሰ አገልግሎት እያበቃና ተከታዮቹም እየቀነሱ ቢመጡም፣ ይህ ግን ለእርሱ ምኑም አልነበረም። ራሱ የሐንሰ እንደተናገረው «እርሱ ሊልቅ እኔ ግን ላንስ ይገባኛልና» ብሏል። መጥምቁ የሐንሰ ኢየሱስ የመሢህነቱን ተግባር ሲያከናውን በመመልከቱ በደስታ ተሞልቷል። አንድ መሪ ሌላው ከእርሱ የበለጠ ሲወደድና ፍሬያማ ሲሆን ሲያይ ደስ ሊሰኝ የሚችለው ብስለት ሲኖረው ነው። አንድ መሪ ይህን ለማድረግ የሚችለው ለእርሱም ሆነ ለሌላው መሪ አገልግሎትንና ፍሬን የሚሰጥ እግዚአብሔር እንደሆነ ሲያስብ ብቻ ነው። ሁለቱም የሙሽራው ወዳጆች በመሆናቸው በራሳቸው ሳይሆን በክርስቶስ ክብር ደስ ሊሰኙ ይገባል። የመንፈሳዊ መሪ ትልቁ ምኞት እርሱ ሳይሆን እግዚአብሔር ከብር ማየት ነው። እግዚአብሔር በወጣትና ይበልጥ ተወዳጅ በሆነ መሪ ሊተካው ቢፈልግ እንኳ፣ ይህንን መቀበል አለበት። ከሁሉም የሚልቀው የቤተ ክርስቲያን ዕድገትና የክርስቶስ መከበር ነው።

ሐ. ኢየሱስ ክርስቶስ «ከላይ» ማለትም ከሰማይ ነው። እርሱ አምላክ ነው፤ የሐንሰ ግን «ከምድር» ነው። በእግዚአብሔር ዕቅድ ውስጥ፣ ክርስቶስ ከሌላው ሰው መላቅና መከበር አለበት። አንድ መሪ ምንም ያህል ተወዳጅና ፍሬያማ ቢሆን፣ ከኢየሱስ ይበልጥ ገናና ሊሆን ይችላል፤ በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ ሰዎች ቢፈውስ እንኳ ሰዎች ከኢየሱስ ይልቅ እርሱን የሚመለከቱ ከሆነ ችግር አለ ማለት ነው። አንድ መሪ ፍሬያማ ነው የሚባለው፣ ሰዎች እግዚአብሔር የሚጠቀምበትን ሰብአዊ መመሪያ ሳይሆን ክርስቶስን እንዲመለከቱ ሲያደርግ ነው። የጀማ ስብከት የሚያካሂዱ ታዋቂ መሪዎችንና የፈውስ አገልጋዮችን ከምንመረምርበት መንገድ ውስጥ አንዱ፣ «እየከበረ ያለው ማን ነው? አገልጋዩ ነው ወይስ ክርስቶስ? ይበልጥ ታዋቂነትን እያገኘ ያለው ማን ነው?» ብለን በመጠየቅ ነው።

መ. እውነትን በትክክል መናገር የሚችለው ኢየሱስ ብቻ ነው፤ ምክንያቱም እግዚአብሔርን ያየም ሆነ የመንግሥተ ሰማይን እውነቶች ሁሉ የሚያውቅ እርሱ ክርስቶስ ነው። የኢየሱስ ቃል የእግዚአብሔር ቃል በመሆኑ ለንታዘዘው ይገባል። እግዚአብሔር ለማንም የሰው ልጅ ያልሰጠውን መንፈስ

ቅዱስን በምልአት ለክርስቶስ ሰጥቶታል። እግዚአብሔር ክርስቶስን ስለሚወደው በምድር ላይ ሥልጣንን ሰጥቶታል።

ሠ. የሰው ልጆች ምርጫ ቀርቦላቸዋል። መጥምቁ የሐንስን ተቀበሉም አልተቀበሉም ይሄን ያህል ወሳኝ አይደለም፤ ነገር ግን ክርስቶስን ይቀበሉት ይሆን? ኢየሱስ በምድር ላይ በነበረበት ጊዜ፥ ኢየሱስ ስለ ራሱ የሰጠውን ምስክርነት የተቀበሉ ጥቂቶች ናቸው። ይሁን እንጂ በታሪክ ሁሉ ውስጥ ከኢየሱስ ዘመን ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ ኢየሱስን በተመለከተ ትልቅ ልዩነት (መከፋፈል) ሆኖአል። ኢየሱስን የደጎንነታቸው ምንጭ አድርገው ያልተቀበሉ ሰዎች፥ የእግዚአብሔርን ቁጣና ዘላለማዊ ቅጣት ይቀበላሉ። ነገር ግን ኢየሱስን የደጎንነታቸው ምንጭ አድርገው የተቀበሉ ሰዎች፥ እግዚአብሔር ለዘላለም ለልጆቹ የሚሰጠውን ልዩ ሕይወት ያገኛሉ።

22ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የሐንስ ስለ ራሱ አገልግሎት የነበረውን ግንዛቤና የደጎንነትን ግልጽ መልእክት አብራራ። ለ) እንደ መሪዎች ይህን አላብ መረዳታችንና እግዚአብሔር ለሌሎች እንድናካፍል የሚፈልገውን መልእክት በትክክል መረዳታችን የሚጠቅመን እንዴት ነው? ሐ) ከመጥምቁ የሐንስ አገልግሎት ለሕይወትህና በቤተ ክርስቲያንህ ላለህ አገልግሎት ልትጠቀምባቸው የምትችላቸውን ነገሮች ዘርዝር።

3. ኢየሱስ ደጎንነትን ለሳምራዊቷ ሴትና ለጎረቤቶቿ አብራራ (ዮሐ. 4፡1-42)።

23ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በኢትዮጵያ ውስጥ በተለያዩ የጾታ፥ የጎሣና የኢኮኖሚ ደረጃ ላይ በሚገኙ ሰዎች መካከል የምታያቸውን የመናናቅ ሁኔታ ዘርዝር። እነዚህ አሉታዊ የመናናቅ ሁኔታዎች አንዳንድ ጊዜ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚንጸባረቁት እንዴት ነው? ለ) እነዚህ የመናናቅ ሁኔታዎች አንዳንድ ጊዜ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚከሰቱት እንዴት ነው? ሐ) ክርስቶስ በእነዚህ ሁለት የተለያዩ ቡድኖች መካከል ያለው ግንኙነት ምን ዓይነት መልክ እንዲኖረው ነው የሚፈልገው?

በማኅበረሰቡ ውስጥ ሥር የሰደደ መናናቅ አብዛኛውን ጊዜ ቤተ ክርስቲያንን የሚጎዳ መርዝ ነው። ወንዶች ሴቶችን ይንቃሉ። አንዱ ጎሳ ከሌላው እበልጣለሁ ብሎ ያስባል። የተማሩት ያልተማሩትን ይንቃሉ። የከተማ ሰዎች ከገጠር ሰዎች እንሻላለን ብለው ያስባሉ። ነጋዴዎች ወይም ገበሬዎች ደግሞ ከሽክላ ሠሪዎችና ከቀጥቃጮች እንሻላለን ብለው ያስባሉ። መናናቅ ሌላው የትዕቢት ገጽታ ነው፤ እግዚአብሔር ደግሞ ትዕቢትን ይጠላል። (ያዕ. 4፡6፤ 2፡1-7 አንብብ።)

አይሁዶች ሌሎች ሕዝቦችን ከፋኛ ይንቃሉ። አሕዛብን እጅግ ስለሚጠሉ እግዚአብሔር ለአሕዛብ ፍቅርም ሆነ ዕቅድ የለውም ብለው ያስቡ ነበር። አሕዛብ ልክ እንደ አረም ተነቅለው መጣል አለባቸው ይሉ ነበር። ግማሽ ጎናቸው አይሁድ ግማሽ ጎናቸው ደግሞ አሕዛብ የነበሩትንና ከይሁዳ በስተ ሰሜን በገሊላና በይሁዳ መካከል ይኖሩ በነበሩት ሳምራውያን ላይ የነበራቸው ጥላቻ የከፋ ነበር። (ከመጽሐፉ መጨረሻ ላይ ያለውን ካርታ ተመልከት።) በ722 ዓ.ዓ እስራኤል ወደ አሦር በምርኮ ከሄደችና ከየቦታው ተግዘው የመጡ አሕዛብ በሰማርያ እንዲሰፍሩ ከተደረገ በኋላ፥ በሳምራውያንና በአይሁዳውያን መካከል የከረረ ጠላትነት ሰፍኖ ቆይቷል። በመቃቢያን ዘመን ይህ ጠላትነት

እጅግ ከማየሁ የተነሣ፤ አይሁዶች በሺህ የሚቆጠሩ ሳምራውያንን ገድለዋል። ይህ ጥላቻ እጅግ እየከፋ በመምጣቱ ማንኛውም አይሁዳዊ በሰማርያ በኩል አያልፍም ነበር። አይሁዶች ሰማርያን አልፈው ወደ ገሊላ ለመሄድ ተጨማሪ ብዙ ኪሎ ሜትሮችን ለመጓዝ ተገድደዋል።

ኢየሱስ ይጠላው የነበረ ሌላም መናናቅ ነበር። ይህም በወንዶችና በሴቶች መካከል የነበረው መናናቅ ነው። ከአይሁድ ወገን የሆኑ ወንዶች ብዙውን ጊዜ፤ «እግዚአብሔር ሆይ፤ ሴት አድርገህ ሰላልፈጠርኸኝ አመለግንሃለሁ» በማለት ይጸልዩ ነበር። ነገር ግን ኢየሱስ ለሴቶች የነበረው አመለካከት በዚያን ዘመን ከነበሩት አይሁዳዊ ወንዶችና ዛሬም በብዙ አብያተ ክርስቲያናት ከሚገኙ ምእመናን የተለየ ነበር።

ኢየሱስ የመናናቅ ሕይወትን አውግዟል። እግዚአብሔር ሰዎችን ሁሉ እንደሚወድ ለደቀ መዛሙርቱ አስተምሯል። በኢየሱስና በሳምራዊቷ ሴት ታሪክ ውስጥ የኢየሱስን ልብ በግልጽ ማየት ይቻላል፤ ኢየሱስ የጥላቻን ግድግዳ አፍርሶ አንዲት የተናቀች ሴት በእርሱ እንድታምን አደረገ። ይህ የክርስቶስና የሳምራዊቷ ሴት ታሪክ፤ ለሰዎች እንዴት መመስከር እንደምንችል የሚያሳይ ግሩም ምሳሌ ነው። ከዚህ ታሪክ ብዙ እውነቶችን መማር ቢቻልም፤ ከዚህ በታች ስድስት ዐበይት እውነቶች ቀርበዋል፡-

1. ኢየሱስ ከሌሎች ጋር ለመወዳደር አልፈለገም። የእርሱ እውቅና ማግኘት ከመጥምቁ ዮሐንስ ጋር የውድድር መንፈስ እንዳስከተለ ሲያውቅ፤ ይሁዳን ትቶ ወደ ገሊላ ተመለሰ። ከሌሎች አብያተ ክርስቲያናት ወይም ቤተ እምነቶች ጋር ለመወዳደር (ለመፎካከር) እንዳልተጠራን ሁልጊዜ ልብ ማለት ይኖርብናል። በኢየሱስ የሚያምኑ ሁሉ እውነተኛ መንፈሳዊ ወንድሞቻችንና እኅቶቻችን ናቸው። ስለሆነም፤ ልንወዳቸውና ልንቀበላቸው ይገባል። እግዚአብሔር ሌላውን ግለሰብ ወይም ቤተ ክርስቲያን ከእኛ በላይ ቢጠቀም፤ ከእነርሱ ጋር ከመፎካከር ይልቅ በእግዚአብሔር መንግሥት መስፋፋት ደስ ልንሰኝ ይገባል።

2. ኢየሱስ በሰማርያ በኩል ማለፍ ነበረበት። በዚያን ዘመን አንድ ሰው ከይሁዳ ወደ ሰማርያ ለመሄድ የሚያስችሉት ሦስት ሁኔታዎች ነበሩ። ከእነዚህ ሁሉ ቀጥተኛው በሰማርያ በኩል ማለፍ ነው፤ ይሁን እንጂ አይሁዶች ሳምራውያንን በብርቱ ስለሚጠሏቸው ይህን መንገድ እምብዛም አይጠቀሙም ነበር። ወይም ደግሞ ከሰማርያ በስተ ምዕራብ በኩል ከተጓዙ በኋላ ወደ ገሊላ መመለስም ይቻላል ነበር። ሦስተኛው መንገድ ደግሞ የዮርዳኖስን ወንዝ ተሻግረው ከሰማርያ በስተ ምሥራቅ ከሄዱ በኋላ እንደገና የዮርዳኖስን ወንዝ ተሻግረው ወደ ገሊላ መመለስም ይቻላል። ብዙውን ጊዜ አይሁዶች በቀጥታ በሰማርያ በኩል ከማለፍ ይልቅ ሁለተኛውንና ሦስተኛውን መንገድ ይመርጡ ነበር። እንግዲህ ኢየሱስ በሰማርያ በኩል ለማለፍ የተገደደው መንገዱ ይሄ ብቻ ስለሆነ ሳይሆን፤ እግዚአብሔር ሳምራዊቷን ሴት እንዲያገኝ ስለነገረው ነው።

3. ኢየሱስ ከሳምራዊቷ ሴት ጋር በተነጋገረበት ጊዜ ሁለት የምስክርነት መርሖዎችን ተጠቅሟል። አንደኛው፤ ንግግሩን የጀመረው

ሴቲቱ ከምትፈልገው ነገር በመነሣት ነበር። ሴቲቱ ውኃ መቅዳት ሰልፋትት ነበር፤ እርሱ ግን መንፈሳዊ ውኃ አቀረበላት። ሁለተኛው፡ ከምታውቀው ተነሥቶ ወደማታውቀው ወሰዳት። የውኃ ጥማቷን መንፈሳዊ ጥማቷን ለመግለጽ ተጠቀመበት።

አንዲት ሴት ውኃ ለመቅዳት እኩለ ቀን ላይ መሄዱ እንግዳ ነገር ነው፤ ምክንያቱም ይህ ሰዓት ሙቀቱ እጅግ የሚበረታበት ሰዓት ስለሆነ ነው። ሴቶች ውኃ ለመቅዳት የሚሄዱት ጠዋት ወይም ማታ ነው። ነገር ግን ይህች ሳምራዊት ሴት በማንበረሰቡ የተጠላችና ሌሎችም ሰዎች የሚያውቋት ዘማዊ በመሆኗ ማንም ሰው በሌለበት ሰዓት ውኃ ለመቅዳት ወረደች። ምናልባትም ስላሳለፈችው ሕይወት ነፍሱና ሥጋዋን የሚለያይ ሐሜት ስምታ ይሆናል። በውኃው ጉድጓድ አካባቢ የሚሰበሰቡ ሌሎች ሴቶች አግልለዋትም ሊሆን ይችላል።

ኢየሱስ ለዚህች ሴት ስለ ወንጌል ሊነግራት አስቦ፤ ንግግሩንም ጥያቄ በማንሣት ጀመረ። ይህ በአይሁዳውያን ዘንድ እጅግ እንግዳ ተግባር ነበር። በተለይም አንድ አይሁዳዊ ወንድ አንዲትን ሴት ይህን አድርጌልኝ ሊላት አይችልም። ኢየሱስ ይህን ጊዜ የተጠቀመው እርሱ ብቻ ሊሰጣት ስለሚችለው «ሕያው ውኃ» ማለትም ዘላለማዊ ሕይወት ሊነግራት ነው። (ማስታወሻ፡- በአይሁድ አፈ-ታሪክ መሠረት መሢሐ በመጣ ጊዜ ይሰጠናል ብለው ከሚያስቡት ነገሮች መካከል አንዱ ሙሴ እስራኤላውያን በምድረ በዳ በነበሩ ጊዜ ከዓለት ውኃ እንዳፈለቀላቸው ሁሉ መሢሐም የማያቋርጥ ውኃ እንደሚሰጣቸው ነበር።) ሴቲቱ ኢየሱስ የሚናገረው ስለ ምድራዊ ውኃ መሰላት። ስለዚህ ሊሰጣት ያስበው ውኃ የዘላለምን ሕይወት ውኃ እንደሆነ አብራራላት።

ነገር ግን ለሰው ኢየሱስ የሚሰጠውን በረከት ብቻ ማወቅ በቂ አይደለም፤ እያንዳንዱ ሰው በኃጢአቱ መገሠጽ አለበት። ስለሆነም ኢየሱስ አምስት ባሎችን ያገባችና በወቅቱ ባሏ ካልሆነ ሰው ጋር የምትኖር ኃጢአተኛ መሆኗን ገለጸላት። ክርስቶስ ይህን ያደረገው የእግዚአብሔር ጸጋ እንደሚያስፈልጋት ለማመልከት ነበር።

በሕይወታችን ውስጥ ያለውን ኃጢአት ለመቀበል እጅግ አስቸጋሪ ነው። የምንመለከርላቸው ሰዎችም ሆኑ እኛ አብዛኛውን ጊዜ ርእሰ ጉዳዩን ወደ ሌላ አቅጣጫ ለማዞር እንጥራለን። ስለዚህ ሴቲቱ ትክክለኛው የአምልኮ ስፍራ ሳምራውያኑ የሚያመልኩበት የገሪዛን ተራራ ነው፤ ወይስ አይሁዳውያኑ የሚያመልኩበት ኢየሩሳሌም ስትል አንድ ነገረ መለኮታዊ ጥያቄ አነሣች። ኢየሱስ ግን ውይይቱ ወደ ሌላ አቅጣጫ እንዳያመራ አደረገ። ይልቁንም፡ ወደ አምልኮ ዋነኛ አላብ በማምራት የሚከተለውን አስተማራት።

ሀ. አምልኮ በእውነት ላይ መመሥረት አለበት። ይህ እውነት በሁለት መንገዶች ተመልክቷል። አንደኛው፡ በእግዚአብሔር ቃል ላይ ከተመሠረተ አምልኮ የሚመጣ እውነት አለ። ክርስቶስ የአይሁዶች አምልኮ የተመሠረተው በብሉይ ኪዳን ላይ በመሆኑ፤ የትክክለኛ አምልኮ ምንጭ እንደሆነ ገልጾለታል። መሢሐ ከመጣ በኋላ ግን ዐቢዩ ጥያቄ የሰዎች ልብ እንጂ

የአምልኮ ስፍራ አይደለም። ሁለተኛው፡ እውነት ከምናምነውና የእግዚአብሔርም ቃል ከሚናገረው አንጻር የምንኖረውን ሕይወት ያመለክታል። ብዙ ክርስቲያኖች ክርስቶስ ብቸኛ የደኅንነት መንገድ እንደሆነ ይናገራሉ። ይሁንና ወደ ጠንቋዮች ይሄዳሉ፤ መልካም ሥራ በመሥራት ወደ መንግሥተ ሰማይ ለመግባት ይጥራሉ፤ ወይም ደግሞ በክርስቲያን ቤተሰብ ውስጥ በመወለዳቸው ደኅንነትን እንደሚያገኙ ይናገራሉ። አንዳንድ ሰዎች የክርስቶስ ተከታይ እንደ ሆኑ ይናገራሉ። ይሁንና በቤት ወይም ከቤተ ክርስቲያን ውጭ የሚያደርጉት ነገር ከእግዚአብሔር ቃል ጋር አይስማማም። የብዙ ክርስቲያኖች ሕይወት በመንፈሳዊ ግብዝነት የተሞላ ነው። ስለዚህ ክርስትናቸው ከልብ በሆነ እውነት ላይ የተመሠረተ አይደለም። በእውነት ማምለክ የግብዝነት ተቃራኒ ነው፤ ግብዝነት መንፈሳዊነታችንን ለማሳየት የምንጣጣርበት መንገድ ነው።

ለ. አምልኮ በመንፈስ ላይ መመሥረት አለበት። ይህም ሁለት መሠረታዊ አሳቦችን ይዟል። አንደኛው፡ አምልኮ በመንፈስ ቅዱስ ላይ መመሥረት አለበት። መንፈስ ቅዱስ ወደ ግለሰቡ ልብ ውስጥ መንፈሳዊ ሕይወትን ከማምጣቱም በላይ ግለሰቡ እግዚአብሔርን እንዲያመልክ ያነሣሣዋል። እግዚአብሔርን በንጽሕና ልናመልክ የምንችለው መንፈስ ቅዱስ ልባችንን በሚያንቀሳቅስበት ጊዜ ብቻ ነው። ሁለተኛው፡ አምልኮ በመንፈስ ከተዘጋጀ ልብ መፍለቅ አለበት። ዳግም መወለዱ ብቻ ሳይሆን፤ የምንዘምራቸው መዝሙሮች፤ የምንጸልያቸው ጸሎቶችና የምንሰማቸው ስብከቶች ሁሉ፤ አክብሮታችንንና ፍቅራችንን ለእግዚአብሔር ለመግለጽ ከሚሻ ልብ ሊመነጩ ይገባል። አምልኮ ወደ ቤተ ክርስቲያን ስንመጣ ብቻ የሚፈጸም ተግባር ሊሆን አይገባም። ነገር ግን ሳምንቱን ሁሉ የምንመላለስበት የታዛዥነትና የፍቅር ሕይወት ሊሆን ይገባል።

አምልኮ ሁለት ነገሮችን ያካትታል። አምልኮ በልማድ ወይም በስሜት ላይ መመሥረት የለበትም። ነገር ግን አምልኮ ሕይወት ያለው እውነተኛ ድርጊት መሆን ይኖርበታል። በተጨማሪም፤ አምልኮ ለእግዚአብሔር ካለን የትሕትና መገዛት የሚመነጭና በእግዚአብሔር ቃል ላይ መመሥረት አለበት። ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የምናካሂደው አምልኮ ስሜት የሞላበት ነው። ይህ አብ ደስ የሚሰኝበት አምልኮ ነውን? በልማድ የምናከናውነው ተግባር ምን ያህል ነው? ወይም ሳናስብ በስሜት የምንፈጽመውስ በእግዚአብሔር ቃል ላይ ያልተመሠረተ መሆኑ እየታወቀ፤ ሰዎች በመንፈሳዊነታቸው ሌሎችን ለማስደሰት ብለው የሚያደርጓቸው ነገሮችስ ምን ያህል በርክተዋል?

24ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የቤተ ክርስቲያንህን አምልኮ ሥርዓት ገምግም። መንፈስና እውነት የዚህ አምልኮ መገለጫዎች ናቸው ብለህ ታስባለህ? ለ) ካልሆነ፤ አምልኮአችሁ እግዚአብሔርን የሚያስደስት ይሆን ዘንድ ሊለውጥ የሚገባው ምንድን ነው?

4. ከዚህ ምንባብ የምንማረው አራተኛው መርሕ ብርቱ ምስክርነት መስጠት የሚችሉት የተለየ ጸጋ አላቸው ብለን የምናስባቸው ሰዎች ሳይሆኑ፤ እግዚአብሔር በሕይወታቸው ውስጥ ያደረገውን ነገር የሚናገሩ አዳዲስ

ክርስቲያኖች ናቸው። ሳምራዊቷ ሴት ስለ ኢየሱስ በከተማይቱ ውስጥ ለነበሩት ሰዎች በመናገሯ ብዙዎች በእርሱ ሊያምኑ ችለዋል።

5. እግዚአብሔር የሚጠይቀንን ከማድረግ የበለጠ ምንም የሚያስደስት ነገር የለም። ኢየሱስ ለሳምራዊቷ ሴት ወንጌልን በማካፈሉ ምግብ ከመብላት የበለጠ ደስ አስኝቶታል።

6. የኢየሱስ ተከታዮች አጋጣሚዎችን ሁሉ ለምስክርነት መጠቀም አስፈላጊ መሆኑን መገንዘብ አለባቸው። ወደፊት ለምስክርነት አመቺ ዘመን ይመጣል ብለን የምንጠብቀው ጊዜ አይኖርም። ይልቁንም እንደ ሳምራዊቷ ሴት «ለመሰብሰብ የደረሱ ብዙ መክሮች» አሉ። ስንዴ ከዘራን በኋላ መከሩን ለመሰብሰብ አራት ወር መጠበቅ ይኖርብን ይሆናል። በእግዚአብሔር መንፈሳዊ መክር ግን እንዲህ አይደለም፤ መከሩ የሚደርስበትና የሚሰበሰብበት ጊዜ አንድ ነው። ብዙውን ጊዜ ግን እነዚህ ሁለቱ በአንድ ሰው አይካሄዱም። አንድ ሰው ወንጌሉን ይመሰክራል። ይህም ዘሩን መዝራት ነው። በዚህ ጊዜ የተመሰከረለት ግለሰብ በክርስቶስ ላያምን ይችላል። በኋላ ግን ሌላ ሰው ሊመሰክርለትና ሊያምን ይችላል፤ ይህ መከሩን መሰብሰብ ነው። በእግዚአብሔር ሥራ ደስ መሰኘት እንጂ እርስ በርሳችን መቀናናት የለብንም።

25ኛ ጥያቄ፦ ሀ) ከዚህ ታሪክ ላላመኑ ሰዎች እምነታችንን ስለማካፈል የምንማራቸው መርሖዎች ምንድን ናቸው? ለ) በቅርቡ ለአንድ ሰው ስለ ክርስቶስ የመለከርኸው መቼ ነው? ምላሻቸውስ ምን ነበር? ሐ) ኢየሱስ የተጠቀመባቸውን ሁለት መርሖዎች በመጠቀም የተሻለ ምስክርነት ልትሰጥ የምትችለው እንዴት ነበር? (ከላይ ቁጥር 3ን ተመልከት።)

4. ሁለተኛው ምልክት፡ ኢየሱስ የሹሙን ልጅ ፈወሰ (ዮሐ. 4፡43-54)

አንዳንድ ጊዜ የፈውስ ስጦታ ያለው ሰው በመካከላችን ከሌለ እግዚአብሔር ሰዎችን የሚፈውስ አይመስለንም። ወይም ደግሞ ታማሚውን ሰው የፈውስ አገልግሎት ወደሚካሄድበት ቤተ ክርስቲያን እንወስዳለን። ልጁ እንዲፈወስለት ወደ ኢየሱስ የመጣው ሹምም እንዲህ ዓይነት አመለካከት ነበረው። ኢየሱስ ወደ ቤቱ መጥቶ ልጁን እንዲዳስሰለት ፈለገ። ኢየሱስ ግን የሹሙን ሰው እምነት በአንድ ደረጃ አሳደገለት። ኢየሱስ ወደ ቤቱ መሄድ (መምጣት) እንደማያስፈልገው ነገረው። ሰውየው ማድረግ ያለበት ኢየሱስ የተናገረውን ቃል ማመን ብቻ ነው። ሰውየውም እንዲሁ አደረገ፤ ልጁም ዳነለት።

ይህ ሁለተኛው <ምልክት> ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ በመሆኑ ኃይል እንዳለው አሳይቷል። ኢየሱስ መለኮታዊ ፈዋሽ ነው። ነገር ግን እንደ ሌሎች ሰዎች እርሱ ከበሽተኛው አጠገብ የግድ መገኘት አያስፈልገውም። ኢየሱስ ከየትም ስፍራ ሆኖ መፈወስ ይችላል። ይህ ኢየሱስ አሁን በመንግሥተ ሰማይ አለ። ከእኛ ርቆ እንደሚኖር ልናስብና ዳስሰው ሊፈውሱን ወደሚችሉ ሌሎች ሰዎች ለመሄድ እንፈልግ ይሆናል። እንዲህ በማድረጋችን ግን ኢየሱስ በሰማይ ሆኖ ልክ በአጠገባችን እንዳለ ያህል ሊፈውሰን እንደሚችል

እንዘነጋለን። ሹሙ ሰውዬ የነበረውን ዓይነት እምነት ሊኖረን ይገባል። ኢየሱስ ከፈቀደ ከየትኛውም ዓይነት በሽታ ሊፈውስን እንደሚችል ማመን አለብን። እምነታችንን በሰው (የፈውስ አገልጋይ)፣ በቦታ (የተለየ ቤተ ክርስቲያን)፣ በተለየ ፕሮግራም ወይም ሥርዓት ላይ መመሥረት የለብንም። ኢየሱስ የመለኮታዊ ፈውስ ብቸኛ ምንጭ ነው።

26ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ኢየሱስ ሰዎችን ሊፈውስ ያየህባቸውን አጋጣሚዎች ዘርዝር። ለ) በፈውስ ጊዜ በፈዋሹ፣ በስፍራው ወይም በሥርዓቱ ላይ ከፍተኛ አጽንኦት ማድረግ ትክክል ያልሆነው ለምንድን ነው?

አራተኛ ቀን የዚህን ሳምንት ትምህርት ክልስና ከሳምንታዊው ስብሰባ የውይይት ጥያቄዎችን ተመልከት።

ሳምንታዊ ስብሰባ

ማስታወሻ፡- በመጀመሪያው ሳምንት ትምህርት ውስጥ የተሰጠውን የስብሰባ ሥርዓት ተከተል።

የውይይት ጥያቄዎች፡-

1. ሀ) ዮሐንስ ወንጌሉን የጻፈበት ዓላማ ምንድን ነው? ለ) ወንጌሉን የጻፈባቸው ሌሎች ምክንያቶች ምንድን ናቸው? ሐ) እነዚሁ ምክንያቶች ዛሬም አስፈላጊ የሆኑት ለምንድን ነው? መ) ቤተ ክርስቲያን እነዚህን ዓላማዎች ተግባራዊ ለማድረግ የዮሐንስን ወንጌል እንዴት መጠቀም ትችላለች?
2. ሀ) በዮሐንስ ወንጌል ውስጥ እምነት ያገለገለባቸው የተለያዩ መንገዶች ምን ምን ናቸው? ለ) ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እነዚህ ሦስት እምነቶች እንዴት እንደሚገኙ አብራራ። ሐ) ሰዎች ትክክለኛ እምነት እንዲኖራቸው ቤተ ክርስቲያን ምን ማድረግ አለባት?
3. ሀ) ኢየሱስ የእግዚአብሔር ቃል ተብሎ መጠራቱ፣ ስለ ኢየሱስ ምን ያሳየናል? ለ) ከዮሐንስ 1 ስለ ኢየሱስ መለኮታዊነትና ሰብአዊነት ምን እንማራለን? ሐ) እነዚህ እውነቶች አስፈላጊ የሚሆኑት ለምንድን ነው? መ) «ኢየሱስ ብቻ» ለሚለው ትምህርት ምላሽ ለመስጠት እነዚህ እውነቶች የሚረዱን እንዴት ነው?
4. ሀ) የኢየሱስን ዝና መግነን ባዩ ጊዜ መጥምቁ ዮሐንስ መንፈሳዊ ባሕሪውን ያሳየው እንዴት ነው? ለ) ከመጥምቁ ዮሐንስ መሪነት የምንማራቸው ትምህርቶች ምንድን ናቸው? ሐ) እነዚህ ባሕርያት ዛሬ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ለምን እንደማይታዩ ተወያዩበት። ለዚህ መሠረታዊው ችግር ምንድን ነው? ይህ ችግር በቤተ ክርስቲያን ላይ ያስከተለው ተጽዕኖ ምንድን ነው? መ) ቤተ ክርስቲያን የመጥምቁ ዮሐንስ ዓይነት ባሕርያት ያሏቸውን መሪዎች ለማፍራት ምን ማድረግ አለባት?

5. ሀ) ኢየሱስ ስለ ደኅንነት ለጳጳሩም ስለሰጠው ገለጻ ምን እንግራለን? ለ) እያንዳንዱ ሰው ለዚህ ጥያቄ ያዘጋጀውን መልስ እንዲያነብ አድርግ። ሐ) አንድ ሰው ወንጌልን ሰምቶ እንዲያምን ምን ሊነገረው እንደሚገባ ተወያዩበት።
6. ሀ) ኢየሱስ ከሳምራዊቷ ሴት ጋር በመነጋገሩ የሻራቸው ባሕላዊ አመለካከቶች ምንድን ናቸው? ለ) ይህ ኢየሱስ መናናቅን በተመለከተ ስላለው አቋም ምን ያስተምረናል? ሐ) በኢትዮጵያ ውስጥ ብዙውን ጊዜ የሚታዩ መናናቆች ምንድን ናቸው? መ) እነዚህ መናናቆች አንዳንድ ጊዜ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚንጸባረቁት እንዴት ነው? ሠ) በምእመናንና በኅብረተሰቡ መካከል የሚታዩትን መናናቆች ለማስወገድ ቤተ ክርስቲያን ምን ዓይነት እርምጃ መውሰድ አለባት።

ትምህርት አሥራ አምስት

የመጀመሪያ ቀን

ዮሐንስ 5-7

እሌኒ አዲስ ክርስቲያን ናት። ምንም እንኳ ወደ ምስባኩ ሄዳ ክርስቶስን እንደ ግል አዳኝዋ ብትቀበልም፤ የክትትል ትምህርት ግን አልወሰደችም። በዚህም ምክንያት ስለ ክርስቶስና ስለ ክርስትና ያላት ግንዛቤ ውስን ነበር። አንድ ቀን አንዲት «የኢየሱስ ብቻ» እምነት ተከታይ የሆነች ሴት ከእሌኒ ጋር በተገናኘችበት ወቅት፤ እሌኒ እውነተኛ ክርስቲያን እንዳልሆነች ገለጽላት። አንደኛ፤ «በኢየሱስ ስም በመንፈስ ቅዱስ ተጠምቃ» በልሳን ስላልተናገረች፤ ሁለተኛ፤ በሥላሴ ስለምታምን እውነተኛ ክርስቲያን አይደለሽም አለቻት። ብዙም ሳይቆይ ይህች ሴት ትክክለኛ በሚመስል ሙግት እሌኒ ቤተ ክርስቲያንዋን ትታ በመውጣት ኢየሱስ፤ እግዚአብሔር አብና መንፈስ ቅዱስ ለአንድ አምላክ የተሰጡ የተለያዩ ስሞች መሆናቸውን እንድታምን አደረገች።

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የክትትል ትምህርት ያልወሰዱ ክርስቲያኖች በእምነታቸው ግራ ተጋብተው በቀላሉ ወደ ሐሰተኛ ትምህርት እንዴት ሊወሰዱ እንደሚችሉ ምሳሌ በመጥቀስ ተወያዩበት። ለ) ሰዎች እንደ እሌኒ ለሐሰት ትምህርት የተጋለጡ እንዳይሆኑ መረዳት እንዲችሉ ቤተ ክርስቲያንህ ምን የተለየ ነገር ልታደርግ የምትችል ይመስልሃል? ሐ) «ከኢየሱስ ብቻ» ተከታዮች ጋር ስለ ሥላሴ ተነጋግረህ ታውቃለህ? ምን መልስ ሰጠሃቸው?

ዮሐንስ ወንጌል፤ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን በአጽንኦት ያስተምራል። ዮሐንስ በግልጽ እንደሚነግረን ኢየሱስ አምላክ ነው። ነገር ግን ኢየሱስ ከእግዚአብሔር አብ የተለየ እንደሆነ በግልጽ አስተምሯል። ኢየሱስ አምላክ እንደ ሆነና ግን ደግሞ ከእግዚአብሔር አብ የተለየ እንደሆነ ካልተረዳን፤ ዮሐንስ ስለ ኢየሱስ አምላክነት የሚነግረን ነገር ብዙም ትርጉም አይሰጠንም። ምናልባትም የሥላሴን ትምህርት ሙሉ በሙሉ ተረድተን ለማብራራት አንችልም ይሆናል። ሥላሴ የሚል ቃልም በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አይገኝም። ነገር ግን እግዚአብሔር አብ፤ ወልድና መንፈስ ቅዱስ ሁሉ መለኮት ናቸው፤ ሆኖም እርስ በርስ ደግሞ የተለያዩ መሆናቸውን

ለማብራራት ሰዎች የቀመሩት ቃል ነው። የእግዚአብሔር መንገድ ከእኛ እንደሚለይና እግዚአብሔር እኛ ከምናስበው ሁሉ በላይ ታላቅ እንደሆነ በመገንዘብ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረውን በእምነት መቀበል አለብን።

2ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 5-7 አንብብ። ሀ) እነዚህ ምዕራፎች ስለ ኢየሱስ ምን ያስተምሩናል? ለ) በኢየሱስ ስለ ማመንና እርሱንም ስለ መከተል ምን እንማራለን?

1. ኢየሱስ አንድ በሽተኛን በቤተ ሳይዳ ፈወሰ (ዮሐ. 5:1-15)

ዮሐንስ የጠቀሰው ሦስተኛው ምልክት ለ 38 ዓመት ታሞ የነበረውን (ምናልባትም ሽባ የነበረውን) ሰው ታሪክ ነው። ለጥቂት ጊዜ የታመመን ሰው መፈወስ ቀላል ይመስላል፤ ይሁንና ለረጅም ዘመን የታመመውን እንዲህ ያለውን ሰው ለመፈወስ ከቶ የማይሞከር ነው። ለመሢሔ ለኢየሱስ ግን ለአንድ ሳምንት የታመመን ሰው መፈወስ ቀላል እንደ ሆነ ሁሉ፤ ለ38 ዓመት የታመመውንም ሰው መፈወስ ቀላል ነው።

ዮሐንስ እንደገለጸው፤ ኢየሱስ ይህን ተአምር በፈጸመበት ጊዜ የአይሁድ በዓል እየተከበረ ነበር። በዚህ ክፍል የተጠቀሰው በዓል የትኛው በዓል እንደሆነ ሊቃውንት ከስምምነት ላይ አልደረሱም። በዓሉ ምናልባት የአይሁድ ወንዶች ሁሉ ሊያከብሩ ከሚገባቸው ሦስት በዓላት፤ ማለትም ፋሲካ፤ በዓለ ጎምላና የመገናኛ ድንኳን አንዱ ሳይሆን አይቀርም። ይህ በዓል የፋሲካ በዓል ከሆነ፤ የክርስቶስ ይፋዊ አገልግሎት ለምን ያህል ጊዜ እንደ ቆየ ለመወሰን ይረዳል። ዮሐንስ ሌሎች ሦስት የፋሲካ በዓሎችን ጠቅሷል (ዮሐ. 2:13፤ 6:4፤ 11:55)። ይህ የፋሲካ በዓል ከሆነ፤ የክርስቶስ አገልግሎት የቆየው ከሦስት እስከ አራት ዓመት ያህል ነበር ማለት ነው። በዓሉ ፋሲካ ካልሆነ ግን፤ የክርስቶስ አገልግሎት የቆየው ለሁለትና ሦስት ዓመት ብቻ ነበር ማለት ነው። የክርስቶስ አገልግሎት ለአያሌ ዓመታት መቀጠሉን በግልጽ ያመለክተው ዮሐንስ ብቻ ነው። ሌሎቹ ወንጌላት ክርስቶስ ለአንድ፤ ሁለት ወይም ሦስት ዓመታት ማገልገሉን አልጠቀሱም።

ዮሐንስ 5:4 በመጀመሪያው ቅጂ ላይ ስለመኖሩ በሊቃውንት ዘንድ ክርክር አለ። አብዛኞቹ ሊቃውንት የውኃው «መናወጥ» ምን እንደሆነ ለማብራራት ሲባል ከጊዜ በኋላ የተጨመረ አሳብ ነው በሚለው ይስማማሉ።

ኢየሱስ የፈጸማቸው አብዛኞቹ ተአምራት የተከናወኑት በበሽተኞቹ ጥያቄ ሲሆን፤ በዚህ ስፍራ ግን ክርስቶስ ያለ ማንም ጥያቄ በሽተኛውን ሲፈውስ እንመለከታለን። ቤተሳይዳ በሚባል የውኃ ኩሬ አካባቢ ሲመላለስ ብዙ ሰዎች ተኝተው አገኛቸው። ክርስቶስ ሁሉንም ለመፈወስ አለመሞከሩ አስደናቂ ነገር ነው። ነገር ግን ለብዙ ዓመት በዚያ ተኝቶ ወደነበረው ሰው ሄደ። ውኃውን እግዚአብሔር በሚያናውጥበት ጊዜ መጀመሪያ የገባ ሰው ይፈወስ ነበር። ይህ ሰው ግን ወደ ውኃው የሚያስገባ ዘመድም ሆነ ጓደኛ አልነበረውም። አንድ ቀን እፈወሳለሁ የሚል ተስፋ ስለነበረው ብቻ ዘመኑን ሁሉ በዚያ ቆየ። በመሢሔ የማመን ምንም ምልክት ሳይታይበት ኢየሱስ ግን ፈወሰው።

ይህ ሦስተኛው ምልክት የሚያስተላልፍልን መልእክት ምንድን ነው? በመጀመሪያ፣ ኢየሱስ የትኛውንም ዓይነት በሽታ ለመፈወስ ኃይል እንዳለው ያሳያል። ለኢየሱስ የሚያቅተው ምንም ነገር የለም። ነገር ግን ይህ ሰው ኃጢአተኛነታችንን የሚወክል ምሳሌ ሊሆን ይችላል። ደኅንነት የምናገኘው ከምንወሰነው ውሳኔ ወይም ለራሳችን ከምንሰጠው መፍትሔ የተነሣ አይደለም። በመንፈሳዊ ሁኔታችን ክርስቶስ እንደ ፈወሰው ሰው ረዳት የለቸችና ተስፋ ቢሰች ነን። ነገር ግን ሕይወታችን ምንም ያህል ክፉ ቢሆንና ሁኔታችንም ምንም ያህል ምስኪን ቢሆን፣ ክርስቶስ ሲዳስሰን ሕይወታችንን ይለውጠዋል።

ከዚህ በኋላ ክርስቶስ ሰውየውን አገኘውና ዳግመኛ ኃጢአት እንዳይሠራ ነገረው። ክርስቶስ የሰውየውን ሥጋዊ ሕይወት ብቻ ሳይሆን መንፈሳዊ ሕይወትም ለመፈወስ ፈልጓል። መንፈሳዊ ፈውስ የሌለው ሥጋዊ ፈውስ ጊዜያዊ መፍትሔ ብቻ ነው። የዘላለም ሞት ከጊዜያዊ የሥጋ በሽታ የክፉ ነው። እንደዚሁም፣ ዘላለማዊ ሕይወት ከሥጋዊ ጤንነት የላቀ ነው።

3ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ስላየኸው አንድ ፈውስ ግለጽ። ለ) አብዛኛውን ክብር የሚወስደው የፈውስ አገልጋዩ ነው ወይስ ክርስቶስ? ሐ) ግለሰቡ ከመፈወሱ በፊትም ሆነ በኋላ የታየው መንፈሳዊ ጉዳይ ምንድን ነው? መ) አብዛኞቹ የፈውስ አገልጋዮች ትኩረት የሚሰጡት ለጊዜያዊ ነው ወይስ ለዘላለማዊ ፈውስ? መልስህን አብራራ።

2. ክርስቶስ ስለ ሥልጣኑ ከአይሁድ መሪዎች ጋር ተከራክረ (ዮሐ. 5:16-47)

ዮሐንስ በሃይማኖት መሪዎች አስተባባሪነት ኢየሱስን ለመቃወም የተነሡ ሰዎችን «አይሁድ» በማለት ነው የሚጠራቸው። ኢየሱስ በሽተኛውን ሰው ተአምራዊ በሆነ መንገድ በመፈወሱ ደስ ሊሰኙ ሲገባ፣ አይሁዶች የተፈወሰው ሰውዬ በሰንበት ቀን አልጋውን ተሸክሞ በመሄዱ ተቺት። ይህ ሥራ በብሉይ ኪዳን ሕግ ይከለከላሉ ከሚባሉት ነበር። ዮሐንስ እንደሚለው፣ አይሁዶች ኢየሱስን እንዲያሳድዱት ያደረገው የመጀመሪያው ምክንያት በሰንበት ቀን ሰዎችን ማገልገሉ ነበር።

ዮሐንስ፡ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ለማሳየት እርሱ የፈጸመውን ተአምር ለመጀመሪያ ጊዜ ጠቅሷል። ክርስቶስ ከአይሁድ መሪዎች ጋር ያደረገው ክርክር የሚከተሉትን ነጥቦች ያጠቃልላል፡-

ሀ. እግዚአብሔር በሰንበትም ቀን ሆነ ሁልጊዜም ስለሚሠራ፣ ክርስቶስ በሰንበት ቀን መፈወሱ ስሕተት አልነበረም (ዮሐ. 5:17)። እግዚአብሔር በሰንበት ቀን ሕፃናትን ወደ ዓለም ያመጣል፣ ምግብን ይሰጣል፣ ከክፉ ይጠብቃል፣ ሕይወትን ይሰጣል፣ ሕይወትን ይጠብቃል። እግዚአብሔር ለአንዲት ሰከንድ መሥራቱን ቢያቆም የፈጠረው ዓለም ሁሉ ይናጋል። ኢየሱስ መለኮትና ልዩ የእግዚአብሔር ልጅ ነው። ስለሆነም፣ ሁልጊዜ በሰንበት ቀን ይሠራል። በሰንበትም ቀን መፈወሱ ከሥራዎቹ አንዱ ዓይነት ብቻ ነው። አይሁዶች እግዚአብሔርን «አባቱ» ብለው ለመጥራት አይችሉም። አንዳንድ ጊዜ «አባታችን» ሌላ ጊዜ ደግሞ «በሰማይ ያለህ አባታችን» ይሉ ነበር። ክርስቶስ እግዚአብሔርን «አባቱ» በሚልበት ጊዜ

ራሱን ከእግዚአብሔር ጋር እኩል እንዳደረገ ተገነዘቡ፤ ይህ ደግሞ ከቶ የማይታሰብ ነበር።

ለ. አይሁድ፣ ኢየሱስ «እግዚአብሔር አባቴ ነው» በማለቱ ራሱን «ከእግዚአብሔር ጋር እኩል» እንዳደረገ ተገነዘቡ (ዮሐ. 5:18-30)። ዮሐንስ የአይሁድ መሪዎች ኢየሱስን ለመግደል የፈለጉበት ሁለተኛው ምክንያት ይሄ እንደነበር ገልጾአል። ይህ አሳብ እግዚአብሔርን መሳደብ ነው የሚል አመለካከት ነበራቸው። ክርስቶስ የራሱን መለኮትነት ከመደበቅ ይልቅ ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን ልዩ ግንኙነትና የዚህንም ግንኙነት ትርጉም በትክክል አብራራ።

1. ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደመሆኑ፣ በባሕርይም ሆነ በችሎታ ከእግዚአብሔር ጋር እኩል ነው። በሥልጣን ግን ለእግዚአብሔር አብ ይታዘዛል። ስለሆነም፣ የራሱን ሥልጣን ከመጠቀም ይልቅ እግዚአብሔር አብ ያዘዘውን ያደርጋል። እግዚአብሔር አብም ለልዩ ልጁ ካለው ፍቅር የተነሣ ሊያደርግ የሚገባውን ሁሉ አሳይቶታል።

2. እግዚአብሔር አብ ከሚያደርጋቸውና ልጁ እንዲፈጽም ሥልጣን ከሰጣቸው ነገሮች አንዱ፣ ሙታንን ማስነሣት ነው። ዮሐንስ በዚህ ስፍራ ለመግለጽ የፈለጋቸው ሁለት ነገሮች አሉ። በመጀመሪያ፣ ሥጋዊ ሕይወትና የሙታን ትንሣኤ አለ። የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው ክርስቶስ አልዓዛርን ከሞት እንዳስነሣው እኛንም ከሞት ያስነሣል (ዮሐ. 11)። ክርስቶስ ሰዎችን ሁሉ ከሥጋዊ ሞት ያስነሣቸዋል። ከዚያም በእርሱ ለማመን ፈቃደኛ ያልሆኑ ሁሉ ይኮነሱ። በእርሱ የሚያምኑ ሁሉ ግን የዘላለም ሕይወትን ይቀበላሉ። ሁለተኛ፣ ዮሐንስ ክርስቶስ በእርሱ ለሚያምኑ ሰዎች ስለሚሰጣቸው መንፈሳዊ ሕይወት ይናገራል። ክርስቶስ በኃጢአታቸው ምክንያት በመንፈስ ሙት ለሆኑ ሰዎች መንፈሳዊ ሕይወትን ይሰጣል። ክርስቶስ ስለ ደኅንነት መንገድ የተናገረውን ቃል ሰምተው ክርስቶስን በላከው በእግዚአብሔር አብ የሚያምኑ ሰዎች ከማያምኑ ሰዎች ጋር ወደ ሲኦል አይወርዱም።

3. ሌላው እግዚአብሔር ለልጁ የሰጠው ሥራ በመጨረሻው ቀን በሰዎች ላይ መፍረድ ነው። ሰዎች የሚፈርዱት ውጫዊ ነገርን ለምሳሌ ዘርን፣ ትምህርትን ወይም ሀብትን አይተው ነው፤ ኢየሱስ የሚፈርደው ግን ውስጣዊ ነገርን አይቶ ነው። ኢየሱስ አብን ለማስደሰት ካለው ፍላጎት የተነሣ ስለሚፈርድ ፍርዱ ሁሉ ትክክል ይሆናል።

4. እግዚአብሔር አብ እርሱ እንዳከበረው ሁሉ ልጁም ይከብር ዘንድ ሥልጣንን ለልጁ ይሰጠዋል። እግዚአብሔር ክርስቶስን ወደ ዓለም ስለላከው ልጁን የማያከብር ሰው እግዚአብሔር አብን አከብራለሁ ሊል አይችልም። አይሁዶች ክርስቶስን ክደው የብሉይ ኪዳንን ያህዌን ሊያከብሩና ከእርሱም ጋር ትክክለኛ ግንኙነት አለን ብለው ሊያስቡ አይችሉም። ሙስሊሞችና የሌሎች ሃይማኖቶች ተከታዮችም ክርስቶስን እንደ አምላክ ተቀብለው ካላከበሩት ከእግዚአብሔር ጋር ትክክለኛ ግንኙነት ሊኖራቸው አይችልም።

ሐ. ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን የሚያሳዩ አራት ምስክሮችን አቀረበ (ዮሐ. 5:31-47)። በአይሁድ ችሎት አንድ ሰው ሁለት ወይም

ሦስት ሰዎች ካልመሰከሩበት በስተቀር እንደ ወንጀለኛ ተቆጥሮ አይመረመርም ነበር (ዘጳግ. 19:15)። አንዱ ሌላውን መከሰሱ ብቻ በቂ አይደለም። በወንጀለኝነት በተከሰሰው ግለሰብ ላይ ሌላ አንድ ሰው መመስከሩም በቂ አልነበረም። አይሁዶች ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ሕጋዊ ተቀባይነት ባለው መንገድ እንዲያረጋግጥ ጠየቁት። እርሱም ምንም እንኳን ምስክርነቱ እውነት ቢሆንም፤ በቂ ማረጋገጫ እንደማይሆን አመልክቷል። ስለሆነም፤ ሌሎች አራት ምስክርነቶችን ጠቀሰላቸው፡-

1. መጥምቁ የሐንስ፡- ቀደም ሲል መጥምቁ የሐንስ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን እንደመሰከረ ተመልክተናል። አይሁዶች የሐንስን እንደገና ጠርተው ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን እንዲያረጋግጥ ጠየቁት። ክርስቶስ ይህንን በሚናገርበት ጊዜ የሐንስ ሳይሞት አልቀረም። ኢየሱስ ስለ እርሱ የገለጸው በጋላሬ ጊዜ ነበር።

2. ክርስቶስ ባደረገው ሥራ፡- ክርስቶስ የፈጸማቸው ተአምራት እርሱ ሰው ብቻ ሳይሆን፤ አምላክም እንደሆነ የሚያመለክቱ «ምልክቶች» ነበሩ።

3. እግዚአብሔር አብ፡- በምድራዊ አገልግሎቱ ወቅት እግዚአብሔር ብዙ ጊዜ ክርስቶስ የሚወደውና በእርሱም ደስ የሚሰኝበት ልዩ ልጁ እንደሆነ ገልጾል (ማቴ. 3:17፤ 17:5)። አንድ ጊዜ ክርስቶስ በየሐንስ በሚጠመቅበት ጊዜ እግዚአብሔር ይህንኑ ምስክርነት ሰጥቷል። ሰዎች ድምፅ ቢሰሙም እግዚአብሔር የተናገረውን የተገነዘቡ አይመስልም። አለማመን የእግዚአብሔርን ድምፅ እንዳይሰሙ ጆሮዎቻቸውን ደፍናት ነበር። ይህም ዛሬ ሰዎች በክርስቶስ አምነው እንዳይድኑ አለማመን እንደሚከለክላቸው ዓይነት ነው። እግዚአብሔር በሙሉ ልባቸው የሚፈልጉት ሁሉ እርሱን እንደሚያገኙት ተስፋ ሰጥቷል (ኤር. 29:13)። ችግሩ በልባችን እግዚአብሔርን ላለመስማት ከወሰንን ጆሮዎቻችን ለድምፁ የተደፈኑ ይሆናሉ።

4. ቅዱሳት መጻሕፍት፡- ከማቴዎስና ከሉቃስ ጥናታችን እንደምናስታውሰው፤ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ሁሉ ወደ ኢየሱስ የሚያመለክቱ ናቸው። በብሉይ ኪዳን ሁሉም መጽሐፍ ማለት ይቻላል ስለ መሢሔ ክርስቶስ አንድ የሚናገሩት ነገር አለ። ነገር ግን ምንም እንኳን የአይሁድ የሃይማኖት መሪዎች የእግዚአብሔርን ቃል በጥንቃቄ ቢያጠኑም፤ መጻሕፍቱ ስለ ክርስቶስ የሚሰጡትን ምስክርነት አልተረዱም። አይሁዶች በክርስቶስ ባለማመናቸው፤ እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን በእርሱ በኩል ለመስጠት ቃል የገባውን የዘላለም ሕይወትን ለማግኘት አልቻሉም።

አለማመን የሰው ልጆች ከሚጋፈጡት ብርቱ ትግል አንዱ ነው። ሰዎች ገና ከመጀመሪያው እግዚአብሔር የሚናገረውን ነገር ላለመስማትና ላለማየት፤ ልቦናቸውን ከዘጉ፤ እግዚአብሔር ተአምራትን ቢያደርግ ወይም ድምፁን ቢያሰማ እርሱን ሊሰሙትና በእርሱ ሊያምኑ አይችሉም። ክርስቶስ በግልጽ ተአምራት ቢያደርግም፤ ተአምራቱን ላለማመን የወሰኑትን ሰዎች ለመለወጥ አልቻሉም። ይህ ዛሬም እውነት ነው። እግዚአብሔር ዓለምን እንደ ፈጠረ፤ ተአምራዊ በሆነ መንገድ ሰዎችን እየፈወሰ እንዳለ የማይቀበሉ ሰዎች ወይም

እግዚአብሔርን ከሕይወታቸው ያስወጡ ሰዎች እርሱን አይተው ወንጌልን ሊቀበሉ አይችሉም።

አይሁዶች በጣም ሃይማኖተኛ ሰዎች ናቸው። ብሉይ ኪዳንን፣ በተለይም የሙሴን ሕግጋት ዘወትር ያነብባሉ። የብሉይ ኪዳንን ሕግጋት ብቻ ሳይሆን የሃይማኖት መሪዎች የሰጧቸውን ሌሎች ሃይማኖታዊ ሕግጋትንም ለመጠበቅ ቀናተኞች ነበሩ። ነገር ግን በውጫዊ ሁኔታቸው እግዚአብሔርንና ሙሴን እንደሚያከብሩ ለማሳየት ቢሞክሩም፣ የአብዛኞቹ አይሁዶች ልብ ግን ባለማመን ተዋልቶ ነበር። ልባቸውን ከፍተው እግዚአብሔርን ለመስማት አለመፈለጋቸው ሁለት ነገሮችን አስከትሏል። አንደኛው፣ አይሁዶች ሙሴ የተናገረውን ነገር በትክክል አልተረዱም፤ ምክንያቱም ሙሴ የተናገረው ስለ ኢየሱስ ነው። ክርስቶስን ለማክበርና ለመቀበል ባለመፈለጋቸው፤ አይሁዶች፣ ብሉም የሃይማኖት መሪዎች ሙሴን ከልባቸው እንደማያከብሩት አሳይተዋል። ከዚህ የሚከፋው ደግሞ ይህ ድርጊታቸው ከእግዚአብሔር ጋር ግንኙነት እንደሌላቸው ማሳየቱ ነው። በልባቸው ውስጥ የእግዚአብሔር ፍቅር ቢኖር ወይም ከእርሱ ጋር የነበራቸው ግንኙነት ትክክል ቢሆን ኖሮ፤ የአይሁድ ሕዝብ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ በመረዳት ያምኑበት ነበር።

4ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የእግዚአብሔርን ቃል እናከብራለን የሚሉ የሃይማኖት ሰዎች፣ አንዳንድ ጊዜ እንዴት የእግዚአብሔርን ሥራ ለማየት እንደሚታወሩ ምሳሌዎችን ዘርዝር። ለ) እግዚአብሔር በዚህ መንገድ መሥራት አለበት በሚል አስተሳሰብ ሥራዎቹንና ድምፁን ከመቀበል እንዳንስት ይህ እንዴት ሊያስጠነቅቅን ይገባል?

3. ክርስቶስ አምስት ሺህ ሰዎችን መገባ (ዮሐ. 6:1-15)

ዮሐንስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን ለማረጋገጥ የጠቀሰው አራተኛው ምልክት፣ ኢየሱስ አምስት ሺህ ሰዎችን መመገቡን ነው። ይህ በአራቱም ወንጌላት ውስጥ ከተጠቀሱት ጥቂት ተአምራት መካከል አንዱ ነው። ይህም ተአምሩ ደቀ መዛሙርቱን በጣም እንዳስደነቃቸው የሚያመለክት ነው። ይህ «ምልክት» ስለ ክርስቶስ ምን ያስተምራል? አራት መልእክቶች ያሉት ይመስላል፡-

አንደኛው፣ ክርስቶስ የሥነ ፍጥረት ጌታና መሪ፣ ነገሮችንም ቢሆን ለማብዛት ይችላል።

ሁለተኛው፣ ክርስቶስ ዳግማዊው ሙሴ ነው። እግዚአብሔር በሙሴ አማካይነት ከሰማይ መና እንዳዘነበ ሁሉ፣ በክርስቶስም አማካይነት ለሰዎች ምግብ ሰጥቷል። (ማስታወሻ፡- አይሁዶች ሙሴን የሚመለከቱት መና እንዳወረደላቸው አገልጋይ ነበር።) ምንም እንኳን ሙሴ መና ለማውረድ በመሣሪያነት ያገለገለ ቢሆንም፣ ክርስቶስ ግን በቀጥታ ለሕዝቡ ምግብ ሰጥቷል። አይሁዶች መሢሔ ለሕዝቡ ውኃ እንደሚሰጥ የሚናገር ታሪክ እንደነበራቸው ሁሉ፣ መሢሔ ሕዝቡን ለመመገብ መና ያወርዳል የሚልም አባባል ነበር። ዮሐንስ ምናልባትም ክርስቶስ ሕዝቡን በመመገብ እንዴት የተለየ መና እንደሰጣቸው እያመለከተ ይሆናል። ሕዝቡ ከዚህ ተአምር በኋላ ክርስቶስን ለማንገሥ የፈለጉት በዚህ ምክንያት ሳይሆን አይቀርም።)

ሦስተኛው፡ የዘላለም ሕይወትን ምግብ የሚሰጠው ኢየሱስ ነው። በዮሐንስ 4 ውኃ የዘላለም ሕይወት ተምሳሌት ሆኖ እንደ ቀረበ ሁሉ፡ በዚህ ክፍል ምግብ ክርስቶስ በእርሱ ለሚያምኑት የሚያሰጠውን የዘላለም ሕይወት ያመለክታል።

አራተኛው፡ ዮሐንስ በክርስቶስ የሚያምኑ ሰዎች ለምንም ነገር መጨነቅ እንደሌለባቸው አስተምሯል። ክርስቶስ ደግሞ በሺዎች ለሚቆጠሩ ሰዎች በቀላሉ ምግብ እንደ ሰጣቸው ሁሉ፡ ለእኛም በየዕለቱ የሚያስፈልገንን ይሰጠናል።

ይህ ተአምር ደቀ መዛሙርቱን ብቻ ሳይሆን አይሁዶችንም አስደንቋል። ከፈውስ ወይም አጋንንትን ከማውጣት በላይ፡ ይህ ተአምር አይሁዶች ክርስቶስን ለማንገሥ እንዲነሣሡ አድርጓቸዋል። ነገር ግን በኢየሱስ ላይ የነበራቸው እምነት በራስ ወዳድነት የተሸነፈ ነበር። ሥጋዊ ፍላጎታቸውን እስካሟላላቸው ድረስ በንጉሥነቱ ጥላ ሥር ለመኖር ፈቃደኞች ነበሩ። ነገር ግን ክርስቶስ ደቀ መዛሙርቱ እንዲሆኑ በሚጠይቃቸው ጊዜ፡ እምነታቸው አብሯቸው ይኖራል? ኢየሱስ አንዳንድ ለመረዳት የሚያስቸግሩ አሳቦችን መናገር በሚጀምርበት ጊዜ፡ ኢየሱስን ለማንገሥ የነበራቸውን አሳብ ለውጠው እንደ ተቃወሙት በዚህ ክፍል ውስጥ እንመለከታለን (ዮሐ. 6:66)።

ሐዋርያው ዮሐንስ ይህንን የተመለከተው የክርስቶስ ዝና ከመጨረሻው ደረጃ ላይ እንደ ደረሰ አድርጎ ነው። ትክክለኛ እምነት በእርሱ ላይ ባይኖራቸውም ብዙ ሕዝብ ይከተለው ነበር። ይህ የራስ ወዳድነት እምነታቸው በጥቂት ወራት ውስጥ ይጠፋል። ክርስቶስ የመጣው የሰዎችን የራስ ወዳድነት ፍላጎት እንደሚያሟላ ንጉሥ ሆኖ አይደለም። እርሱ የመጣው የመንፈሳዊና የሥጋዊ ሕይወታቸው ንጉሥ ለመሆን ነው። ስለዚህም ኢየሱስ ሕዝቡን ትቶ ሄደ።

5ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ክርስቲያኖች እንዲህ ዓይነት የራስ ወዳድነት እምነት ይዘው፡ ክርስቶስን የምንከተለው ሥጋዊ ፍላጎቶቻችንን እስካሟላ ድረስ ብቻ ነው የሚሉበትን ሁኔታ፡ ምሳሌ በመስጠት አብራራ። ለ) ብዙውን ጊዜ የዚህ ዓይነት እምነት ከጥቂት ጊዜ በኋላ ምን ይሆናል? ሰዎቹ በእምነታቸው ይገፋሉ? መልስህን አብራራ።

4. ክርስቶስ በውኃ ላይ ተራመደ (ዮሐ. 6:16-24)።

ይህ አምስተኛው የክርስቶስ ምልክት በሁሉም ወንጌላት ውስጥ ተጽፎአል። ዮሐንስ ይህን ተአምር በተመለከተ የተናገረው ብዙ ነገር የለም። በዚህ ክፍል የጠቀሰው ኢየሱስ አምስት ሺህ ሰዎችን በመመገቡ ምክንያት በኢየሱስና በአይሁድ መካከል የተከሰተውን ውይይት ከመጥቀሱ በፊት ነው። ይሁንና፡ ይህ ተአምር ክርስቶስ ተፈጥሮን ሙሉ በሙሉ እንደሚቆጣጠር ያሳያል። ክርስቶስ የሰበትን ሕግ ሽሮ ልክ በደረቅ መሬት ላይ እንደሚራመድ ሰው በውኃ ላይ መራመዱ ብቻ ሳይሆን ነፋሳትን፡ ማዕበሎችንና ምገዶችን ሁሉ ጸጥ ማሰኘት ይችላል። ይህም ኢየሱስ በየትኛውም የሕይወታችን ማዕበል ውስጥ እንደሚገኝ ያሳያል። በክርስቶስ እስካመንንና ማዕበላችንን ጸጥ እንዲያደርግልን እስከለመንነው ድረስ ሰላም

ይኖረናል። ይህ ውጫዊ ስደቶቻችንን፣ ሕመማችንንና ሞታችንን ጸጥ ላያደርገው ይችላል፤ ይሁንና ከእምሮ በላይ የሆነ ውስጣዊ ሰላም ይኖረናል። ምክንያቱም የክርስቶስ ተከታይ የሆነ አማኝ፣ ክርስቶስ ማዕበልን እንደሚቆጣጠርና ውጤቱንም እንደሚወስን ያውቃል።

5. ክርስቶስ የሕይወት እንጀራ ነው (ዮሐ. 6:25-71)።

6ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ሰዎች ለሕይወት ወላኝ ናቸው የሚሏቸውን ነገሮች ዘርዝር። ለ) እነዚህን ነገሮች ባለማግኘትህ ምክንያት የምታጣቸውን ነገሮች ዘርዝር። ሐ) የምንፈልጋቸው ወይም የምናጣቸው ነገሮች ለእኛ አስፈላጊ የሆኑ ነገሮች መሆናቸውን የሚያሳዩት እንዴት ነው?

የምንፈልጋቸው ነገሮች ልባችን የት እንዳለና ለምንስ ነገር ትልቅ ዋጋ እንደምንሰጥ ያመለክታሉ። ቤተሰብ አስፈላጊ በመሆኑ፣ ለጋብቻና ለልጆች ትልቅ ግምት እንሰጣለን። ገንዘብ ጠቃሚ በመሆኑ ለጥሩ ሥራ ትልቅ ግምት እንሰጣለን። ትምህርት ጠቃሚ በመሆኑ ለራሳችንና ለልጆቻችን ጥሩ ትምህርት ለማግኘት የምንችለውን ሁሉ እናደርጋለን። ጤንነትም ጠቃሚ በመሆኑ፣ የተሟላ ጤንነት ለማግኘት እንጥራለን። ከእነዚህ ነገሮች ምንም የማይጠቅም የለም። ሁሉም አስፈላጊዎች ናቸው። ችግሩ ብዙ ጊዜ ሰይጣን ለእነዚህ ነገሮች ከመጠን ያለፍ ትኩረት እንድንሰጥ በማድረግ ራስ ወዳዶች ያደርገናል። ራስ ወዳድነት ለክርስቶስ ያለንን አምልኮ ጭምር ሊጎዳ ይችላል። ጸሎታችን ስለ ቤተሰባችን፣ ገንዘባችን፣ ትምህርታችንና ከጤና ጋር ስለተያያዙ ጉዳዮች ብቻ ሆኖ ይቀራል። የምንፈልገውን የጸሎት መልስ ሳናገኝ ስንቀር ደግሞ በክርስቶስ ላይ የነበረን እምነት ይመናመናል። ካልተጠነቀቅን ክርስቶስን ስለ ማንነቱ ሳይሆን ስለሚሰጠን ነገር መከተል እንጀምራለን። ክርስቶስ ፈጣሪያችን፣ አዳኞችንና ጌታችን ነው። ክርስቶስ በሕይወታችን የምንፈልገውን በረከት ባይሰጠን እንኳ፣ በእርሱ ለማመን ማንነቱ በቂ ምክንያት ነው። ቅድመ ሁኔታዎችን አስቀምጦ፣ «እግዚአብሔር ሆይ! ከፈወሰኸኝ፣ ሥራ ከሰጠኸኝ፣ የትምህርት በር ከከፈትህልኝ፣ እከተልሃለሁ።» የሚል እምነት ራስ ወዳድነት የተጠናወተው እምነት ነው። የራስ ወዳድነት እምነት ደግሞ በሕይወታችን ላይ የማንፈልገው ነገር ሲደርስ ይናዳል።

ብዙ አይሁዶች ኢየሱስን የሚከተሉት ለጥቅም ነበር። ምክንያቱም ኢየሱስ ተአምር እንዲያደርግ የሚፈልጉት ከፈውሱና ከምግቡ ለመቋደስ ብቻ ነበር። ስለዚህ የሚበልጠውን የመንፈሳዊ ጤንነት አስፈላጊነት ዘንጉ። ስለሆነም፣ በዚህ ምድር ሲኖሩ እጅግ አስፈላጊው ነገር እነርሱ የፈለጉት ጊዜያዊ በረከት ሳይሆን፣ እርሱ የሚሰጣቸው የዘላለም በረከት እንደሆነ ክርስቶስ አስገንዝቧቸዋል። እኛም የአይሁዶችንና የክርስቶስን ውይይት በመገንዘብ ራሳችንን ልንመረምርና ለምን ምክንያት ክርስቶስን እንደምንከተልና እንደምናመልክ መገንዘብ ይኖርብናል።

ሀ. እግዚአብሔር በእርሱ ዘንድ ተቀባይነትን ለማግኘት ብዙ መልካም ሥራዎችን እንድንሠራ አይጠብቅብንም። ይህ የብዙ አይሁዶች አሳብ የነበረ ሲሆን፣ አያሌ ክርስቲያኖችና ሙስሊሞችም የሚጋሩት ነው። ነገር ግን

ከእግዚአብሔር ጋር ግንኙነት ለመመሥረት ልናከናውነው የሚገባን አንድ ዐቢይ ሥራ አለ። ይኸውም ክርስቶስ በመስቀል ላይ በእኛ ምትክ በመሞት ባስገኘልን ስጦታ ላይ እምነታችንን ሙሉ ለሙሉ ማሳረፍ ነው።

ለ. የአይሁድ መሪዎች የኢየሱስን መሢሕነት የሚያመለክት ሌላ መረጃ ፈለጉ። እነዚህ ሰዎች በጥቂት ዓሣና እንጀራ አምስት ሺህ ሰዎችን ሲመግብ ከጥቂት ቀናት በፊት አይተው ነበር። ያዩት ግን ለእነርሱ በቂ አልነበረም። «አንተ ለአንድ ቀን ብቻ እንጀራ ሰጠኸን! ሙሴ ግን ለ40 ዓመታት መናን ሰጠን። እናም ከሙሴ እንደምትበልጥ አረጋግጥልን» ሲሉ ጠየቁት። መጀመሪያ ክርስቶስ ሙሴ መናን ሰጠን ማለታቸው ትክክል እንዳልሆነ አመለከተ። መናው የመጣው ከእግዚአብሔር ዘንድ ነበር። አሁንም እግዚአብሔር አብ የተለየ መና እየሰጣቸው ነበር። ክርስቶስ ከሰማይ የመጣው ለዓለም የዘላለም ሕይወትን ለመስጠት ነው። መናው የዘላለም ሕይወትን ለመስጠት ካለመቻሉ ባሻገር ይህን መና የበሉ ሰዎች ሞተዋል። ኢየሱስ የሚሰጠው መንፈሳዊ እንጀራ ግን የዘላለም ሕይወትን ይሰጣል።

ሐ. አይሁዶች ክርስቶስ ከሰማይ የማያቋርጥ እንጀራ እንዲያዘንብላቸው በመፈለጋቸው፤ እርሱ የተናገረውን አላብ በትክክል ሳይረዱ ቀሩ። ስለሆነም፤ ክርስቶስ አላባቸውን ከሥጋዊ እንጀራ ወደ መንፈሳዊ እንጀራ መለሰ። ክርስቶስ የመጀመሪያውን «እኔ ነኝ» ቀመር ተናገረ (ዮሐ. 6:35)። እርሱ የሕይወት እንጀራ ነው። እርሱ የሚሰጠው መንፈሳዊ እንጀራ፤ የሰዎችን ጥልቅ ይኸውም መንፈሳዊ ፍላጎት ሙሉ በሙሉ የሚያሟላ ነው። በክርስቶስ የሚያምኑ ሁሉ የዘላለም ሕይወትን መንፈሳዊ እንጀራና መንፈሳዊ ውኃ ተመግበው ይረካሉ።

መ. በክርስቶስ ማመን የግለሰብ ውሳኔ ብቻ ሳይሆን፤ የእግዚአብሔርም ሥራ ነው። ብዙ ክርስቲያኖች ስለ ደኅንነት ሁለት ዓይነት የተለያዩ አመለካከቶች አሏቸው። አንዳንዶች ደኅንነት የግለሰቡ ተግባር መሆኑን በመግለጽ፤ አንድ ሰው በኢየሱስ ሊያምን ይድናል ይላሉ። ከፈለገም ክርስቶስን በመተው ደኅንነቱን እንደሚያጣ ይናገራሉ፤ ይህ የብዙ ኢትዮጵያውያን አመለካከት ነው፤ በደኅንነት ሥራ ውስጥ የሰዎች ምርጫና ድርሻ ትልቅ እንደ ሆነ ይናገራሉ። ሌሎች ደግሞ በደኅንነት ሥራ ውስጥ የእግዚአብሔር ድርሻ ትልቁን ስፍራ ይይዛል ይላሉ። ግለሰቡ እንዲያምን የሚያደርገው እግዚአብሔር ስለሆነ፤ እርሱ ብዙም ምርጫ የለውም ይላሉ። ግለሰቡ ካመነ በኋላ የእግዚአብሔር ልጅ ይሆናል። ይህ ሰው በኃጢአት ሊወድቅና ክርስቶስን ሊከድ ቢችልም፤ ደኅንነቱን ሊያጣ አይችልም ይላሉ። ይህም «የዘላለም ዋስትና» (eternal security) የሚባለው አመለካከት ሊሆን፤ አንድ ሰው በክርስቶስ እጅ ውስጥ ከገባ በኋላ ራሱ ግለሰቡን ጫምሮ ማንም ከክርስቶስ እጅ ሊያስወጣው እንደማይችል ያስረዳል (ዮሐ. 10:28-29)።

ሁለቱም አመለካከቶች በከፊል እውነትነት አላቸው። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ሁለቱም አመለካከቶች ይናገራል። እግዚአብሔር ለሰዎች የመምረጥና የመተው መብት ሲሰጥ እንመለከታለን። በተጨማሪም፤ መጽሐፍ ቅዱስ

ክርስቲያኖች እምነታቸውን እንዳይጥሉ ይህን ቢያደርጉ ግን ለዘላለም ኩነጌ እንደሚዳረጉ ሊያስጠነቅቅ እንመለከታለን። በሌላ በኩል ደግሞ ኢየሱስ የሚያምኑትን እግዚአብሔር ለእርሱ እንደ ሰጠና ከመካከላቸው አንድ እንኳ እንደማይጠፋ የተናገረውን ዓይነት የመጽሐፍ ቅዱስ ምንባቦች እናገኛለን። ደኅንነት ካገኘንበት ቀን ጀምሮ እስከ ሙታን ትንሣኤ ድረስ ክርስቶስ እንደሚጠብቀንና የዘላለም ሕይወትን እንደሚሰጠን እሙን ነው። በተለይ ብዙ ሰዎች እምነታቸውን ከደው ወደ ዓለም እየተመለሱ እያየን፤ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ለቀረቡት ለእነዚህ ሁለት አመለካከቶች በቀላሉ መፍትሔ ልንሰጥ አንችልም። ነገር ግን በራሳችን ሥራ ላይ ከመጠን በላይ እንዳንደገፍ ልንጠነቀቅ ይገባል። (ጳውሎስ መፈለግንም ማድረግንም በእኛ የሚሠራው እግዚአብሔር እንደሆነ ገልጾአል። ፊልጵ. 2:13 አንብብ።) እንዲሁም በእግዚአብሔር ምርጫና ጥበቃ ላይ ከመጠን ያለፈ ትኩረት በመስጠት ምርጫችን ዘላለማዊ መዘዞችን እንደሚያስከትል ልንዘነጋ አይገባም። ከቶውንም፤ «እንግዲህ ድኛለሁ። ምንም ባደርግ ክርስቶስ ይጠብቀኛል። ስለሆነም፤ እንዳሻኝ መኖር እችላለሁ» የሚል አመለካከት መያዝ የለብንም።

7ኛ ጥያቄ፡- ሀ) አንተ ክርስቶስን መርጠህ ሳለ ክርስቶስ ግን እግዚአብሔር አንተን ለእርሱ እንደ ሰጠህ መናገሩን እንዴት ትረዳለህ? ለ) ደኅንነትን በተመለከተ በአማኝ ወይም በእግዚአብሔር ድርሻ ላይ ከመጠን በላይ ትኩረት መስጠቱ ምን ዓይነት ችግሮችን የሚያስከትል ይመስልሃል?

ሠ. አይሁዶች ክርስቶስ አምላክና ከሰማይ የመጣ መሆኑን ሲናገር ሊቀበሉት አልቻሉም። ወላጆቻችንም እንደሚያውቁ ገለጹ (ዮሴፍ እውነተኛ አባቱ መስሏቸው ነበር።) እንጀራው አይሁዶች ሊበሉት የሚገባቸው ሥጋው እንደሆነ ሲናገር ደግሞ ጭራሽ ግራ ተጋቡ። ቁሳዊ እንጀራን ስለመብላት ያስቡ ነበርና! ክርስቶስ እርሱን በመብላት የራሱ ሰው እንድንሆን እየጠየቀን ነው? ሲሉ ተገረሙ። አይሁዶች ክርስቶስ በመስቀል ተሰቅሎ ስለሚሞተው ሞት እንደሚናገር አልገባቸውም ነበር! የሞቱ ምሳሌ የሆነውንና ለደቀ መዛሙርቱ እንዲበሉት ስለሰጣቸው እንጀራ እየተናገረ እንደሆነ አልተገነዘቡም።

ብዙ ክርስቲያኖች ይህን የክርስቶስን ትምህርት በትክክል አልተረዱትም። በቅዱስ ቁርባን ጊዜ የምንወስደው እንጀራና ወይን ወደ እውነተኛው የክርስቶስ ሥጋና ደም ይለወጣሉ ብለው የሚያስቡ ክርስቲያኖች አሉ። እነዚህ ወገኖች፤ የጌታን እራት በምንወስድበት ጊዜ የኢየሱስን ሥጋ እየበላንና ደሙንም እየጠጣን ነው ይላሉ። አንዳንዶች እንዲያውም አንድ ሰው ቅዱስ ቁርባን በሚወስድበት ጊዜ ይድናል ብለው ያስባሉ። ለዚህም ነው አንድ ሰው ሊሞት ሲል ቄስ ጠርተው ቅዱስ ቁርባን እንዲቀበል የሚያደርጉት። ነገር ግን ኢየሱስ በዚህ ስፍራ በተምሳሌታዊ አገላለጽ የሚናገር ይመስላል። ክርስቶስ ሐሙስ ምሽት፤ ለደቀ መዛሙርቱ ሞቱን የሚዘክሩበትን ተምሳሌት ሰጣቸው። እንጀራው ጸጋውን፤ ወይኑ ደግሞ ደሙን ይወክላሉ። ሁለቱም በአንድነት ክርስቶስ ለዓለም ኃጢአት መሞቱን ያመለክታሉ። የጌታ እራት በሕይወታችን ውስጥ ለተፈጸመው ነገር ውጫዊ መገለጫ ነው። ሆኖችን እንጀራውንና ወይኑን እንደሚቀበል ሁሉ፤

በክርስቶስ በምናምንበት ጊዜ የክርስቶስ ሞት (ሥጋውና ደሙ) የዘላለም ሕይወትን ለመስጠት በሕይወታችን ውስጥ ይሠራል።

8ኛ ጥያቄ፦ ሀ) ወደ አንድ የመካነ ኢየሱስ ቄስ ዘንድ ሂድና በቅዱስ ቁርባን ጊዜ ጎብስቱና ወይኑ ምን እንደሚሆኑ ጠይቅ። የእርሱ አመለካከት ከአንተ እንዴት እንደሚለይ አብራራ።

ለግል ጥቅማቸው ሲሉ የተከተሉት ሰዎች የኢየሱስን ትምህርት በትክክል ለመረዳት ሲቸገሩ ይታያል። ክርስቶስ ትተውት ሊሄዱ መዘጋጀታቸውን ስለተገነዘበ ሁለት ዋና አሳቦችን ተናገረ። አንደኛው፦ የዘላለም ሕይወትን የሚያገኙት በእርሱ በኩል ብቻ እንደሆነ አስጠነቃቃቸው። ክርስቶስ ከሚሰጠው የዘላለም ሕይወት ጋር ሲነጻጸሩ ሥጋዊ ምግቦችና የራስ ወዳድነት ፍላጎቶች ከቁም ነገር የሚገቡ አይደሉም። ክርስቶስን ትቶ መሄድ ማለት ከዘላለም ሕይወት ተቆርጦ መጥፋት ማለት ነው። ኢየሱስ የተናገራቸው ከባድ አሳቦች እርሱን ትተው እንዲሄዱ ከሚያስፈራሯቸው ይልቅ፤ ሁሉንም ነገር ለማወቅ እንደማይችሉ ተገንዝበው በትሕትና እርሱን መቀበል ያስፈልጋቸው ነበር። ወደ ሰማይ ካረገ በኋላ በክርስቶስ ለማመን መሞከሩ ይበልጥ አስቸጋሪ ሆኖባቸዋል። ከዚያ በኋላ ክርስቲያኖች እርሱን ለማየት፤ ተአምራትን ሲሠራ በአካል ለመመልከት ወይም ሲያስተምር በአካል ተገኝተው ለመስማት አልቻሉም።

ሁለተኛው፦ ክርስቶስ ደንገንነት የእግዚአብሔር ሥራ እንደሆነ እንደገና አረጋገጠ። ክርስቶስ ልባቸውን ያውቅ ስለነበር፤ እምነታቸው በራስ ወዳድነት ላይ እንደተመሠረተና ትተውት እንደሚሄዱ ያውቅ ነበር። ነገር ግን እግዚአብሔር እንደ አሥራ አንዱ ደቀ መዛሙርት፤ ዘላቂ እምነት ያላቸውን ሰዎች እንደሰጠው ያውቅ ነበር።

ሕዝቡ ትቶት ሲሄድ ደቀ መዛሙርቱ ብቻ ከክርስቶስ ጋር ቀሩ። ክርስቶስ እምነታቸውን ለመፈተን ፈልጎ እነርሱም ለመሄድ ይፈልጉ እንደሆነ ጠየቃቸው። በጴጥሮስ ቃል አቀባይነት ደቀ መዛሙርቱ እምነታቸው ክርስቶስ በሚያደርግላቸው ነገር ላይ ሳይሆን በመንፈሳዊ ቁም ነገሮች ላይ እንደተመሠረተ ገለጹለት። ጴጥሮስ፤ «ክርስቶስ ሆይ፤ አንተ አምላክ (ቅዱስ የእግዚአብሔር ልጅ) (የአይሁዶች አገላለጽ ነው) ነህ። አንተ የዘላለም ሕይወትን የሚሰጥ እውነት አለህ። ስለሆነም፤ ምንም ቢሆን ምን አንተን እናምንሃለን» አለ። ክርስቶስ በሚያደርግልን ጊዜያዊ ነገሮች ላይ እምነታችንን ከምንመሠርተው ከብዙዎቻችን በተቃራኒ፤ ጴጥሮስ በዋነኞቹ መንፈሳዊ ነገሮች ላይ ትኩረት መስጠትን ተምሮ ነበር።

ምንም እንኳን በመስቀል ላይ ተሰቅሎ የሚሞትበት ጊዜ ሩቅ ቢሆንም፤ ክርስቶስ ይሁዳ አሳልፎ እንደሚሰጠው ያውቅ ነበር። ስለሆነም፤ ክርስቶስ ከደቀ መዛሙርቱ አንዱ (ዲያብሎስ) እንደሆነ አስጠነቃቀ። ይህንንም ያደረገው ይሁዳ በሰይጣን ቁጥጥር ሥር ውሎ ክርስቶስን አሳልፎ ስለሚሰጥ ነበር። አምላክ እንደ መሆኑ፤ ክርስቶስ የሰዎችን ልብ ያውቃል። ማን እንደሚከደው፤ ማን በእምነቱ ጸንቶ እንደሚቆምና አሳልፎ የሚሰጠውም ደቀ መዝሙር ማን እንደሆነ ያውቅ ነበር።

9ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ላለፉት ሦስት ወራት በቤተ ክርስቲያን ቀረቡትን ስብከቶች አስታውስ። ትኩረት የተሰጠው ክርስቶስ ለሰዎች በሚሰጣቸው ሥጋዊ ነገሮች ላይ ነው ወይስ መንፈሳዊ ነገሮች? ለ) ለዘላለም ከሚዘልቁ መንፈሳዊ ነገሮች ይልቅ በሥጋዊ ነገሮች (ቁሳቁስ፣ ፈውስ) ላይ የበለጠ ትኩረት ማድረግ አደገኛ የሚሆነው ለምንድን ነው?

6. ክርስቶስ በዳስ በዓል ላይ ተገኘ (ዮሐ. 7:1-52)

ዮሐንስ ከሚናገራቸው ነገሮች አንዱ የክርስቶስ ሕይወት በእግዚአብሔር አብ እጅ ውስጥ ባለው «ጊዜ» የተገዛ ነው። ቀደም ሲል ለክርስቶስ ተአምራትን ለማድረግ «ጊዜው» እንዳልነበር ተመልክተናል (ዮሐ. 2:4)። አሁን ኢየሱስ ሰዎችን ስለ መሢሕነቱ ለማሳመን ወደ ኢየሩሳሌም ለመሄድ ጊዜው እንዳልሆነ ተናግሯል። የክርስቶስ መንገድና ጊዜ ከሌሎች ሰዎች የተለየ ነው። ዮሐንስ እንደሚናገረው የኢየሱስ «ወንድሞች» ማለትም የዮሴፍና የማርያም ልጆች ኢየሱስ መሢሕ መሆኑን አልተቀበሉም። ክርስቶስ መሢሕነቱን እንዲያረጋግጥ ይገፋፉት ነበር። ክርስቶስ መሢሕ ከሆነ፣ መሢሕነቱን ለማረጋገጥ በኢየሩሳሌም ከሚደረገው የዳስ በዓል የተሻለ ስፍራ እንደማይኖር ገለጹለት። ይህ የአይሁድ ወንዶች ሁሉ ከሚሳተፉባቸው ዐበይት በዓላት አንዱ ነበር።

ክርስቶስ ጊዜውን የሚጠቀመው በሰዎች አሳብ አይደለም። የሚያደምጠው እግዚአብሔር አብን ብቻ ነው። ስለዚህም ክርስቶስ ፈጥኖ ወደ ኢየሩሳሌም አልሄደም። ነገር ግን ዝናው የገነነ በመሆኑ፣ አይሁዶች ስለ እርሱ ይነጋገሩ ነበር። አንዳንዶች ጥሩ ሰው እንደሆነ ሲናገሩ፣ ሌሎች ደግሞ መጥፎ ሰው ነው ይሉ ነበር።

የዳስ በዓል የሚቆየው ለስምንት ቀን ነው። በዚያን ጊዜ ክርስቶስ ወደ በዓሉ መጥቶ ሕዝቡን ማስተማር ጀመረ። ዮሐንስ በቀጥታ ባይናገርም ኢየሱስ በሰንበት ቀን አንድ ሰው ሳይፈውስ አልቀረም። አሁንም ሰዎች ኢየሱስን በተመለከተ ሁለት ምላሽ ሰጥተዋል። አንዳንድ ሰዎች በትምህርቱ ተደንቀው ነበር። ክርስቶስ ትምህርቱ ከእግዚአብሔር እንደ መጣና እውነተኛ የእግዚአብሔር ተከታዮች ሁሉ የተናገረው እውነት እንደሆነ እንደሚያምኑ ገለጹ። ነገር ግን የሰንበት ሕጎቻቸውን ባለማክበሩ ምክንያት እንደ ሃይማኖት መሪዎች ያሉ ሰዎች እንደሚጠሉትና ሊገድሉትም እንደሚፈልጉ ያውቅ ነበር። ክርስቶስ ከምሕረት ይልቅ ሥርዓቶችን ማክበር የራስ ወዳድነት ተግባር መሆኑን ገለጸላቸው። ምክንያቱም በስምንተኛው ቀን ወንድ ልጆቻቸውን በሚገርዙበት ጊዜ አንዱን ሥርዓት ለማክበር ሲሉ ሌላውን (ሰንበትን) ያፈርሱ ነበር።

የበዓሉ ቀን እያለፈ ሲሄድ የክርስቶስ ትምህርት ይበልጥ ግልጽ እየሆነ መጣ። በእግዚአብሔር ተልእኮ ከሰማይ እንደ መጣ በግልጽ በመናገሩ አይሁዶች ተሳድሷል ብለው ሊገድሉት ፈለጉ። ከዚያም ክርስቶስ ወደ ሰማይ የሚመለስበት ጊዜ መቃረቡን ነገራቸው።

የዳስ በዓል የሚከበርበት የመጨረሻው ቀን በዓሉ ይበልጥ የሚደምቅበት ዕለት ነው። በዚያን ዕለት ከሚካሄዱት የአምልኮ ሥርዓቶች አንዱ ልዩ የውኃ

መቅጃ ይዞ ወደ ምንጭ መሄድ ነበር። ካህናት ከምንጩ ውኃ ቀድተው በመምጣት በቤተ መቅደሱ መሠዊያ ላይ ያፈሰሱታል። ይህም መንፈሳዊ በረከት በሕዝቦች ሁሉ ላይ መፍሰሱን ተምሳሌታዊ በሆነ መንገድ የሚያመለክት ነው። ይህ በተጨማሪም፤ መሢሔ በሕዝቡ ላይ የሚያወርደውን በረከት የሚያመለክት ነበር። ምናልባትም በበዓሉ መጨረሻ ላይ፤ ክርስቶስ ለሕዝቡ የሕይወት ውኃን የሚሰጠው መሢሔ ራሱ እንደሆነ ሳይገልጽ አልቀረም። እርሱ ለሕዝቡ መንፈሳዊ የደንገነት ውኃ ይሰጣቸው ነበር። በተጨማሪም፤ የማያልቀውን መንፈሳዊ የውኃ ምንጭ በልባቸው ውስጥ ያፈስ ነበር። ዮሐንስ እንደሚለው ይህ ሕያው ውኃ መንፈስ ቅዱስ ነው።

በክርስቶስና በሃይማኖት መሪዎች መካከል የተነሣው ጠላትነት እየከረረ ሄደ። ወታደሮቹ ሊያሰሩት ቢፈልጉም በትምህርቱ በመደነቃቸው ይህን ለማድረግ አልፈለጉም። አስፈላጊው ምርመራ ሳይደረግ በማንም ሰው ላይ መፍረድ ተገቢ እንዳልሆነ ያሳሰበው ኒቆዲሞስ ብቻ ነበር። የአይሁድ መሪዎች ከገሊላ አንድም የእግዚአብሔር ነቢይ መጥቶ አያውቅም በማለታቸው ጥላቻቸውንና የእግዚአብሔርን ቃል አለማወቃቸውን አሳዩ። ዮናስ የመጣው ከገሊላ እንደ ሆነ ረስተው ነበር። በተጨማሪም፤ እግዚአብሔር ሥራውን ለማከናወን ቢፈልግ ደስ ካለው ስፍራ የማስነሣት መብት እንዳለው ዘንግተው ነበር። እግዚአብሔር በተወሰኑ ዘሮች ወይም መሪዎች አማካይነት ብቻ ነው የሚሠራው ብለን እንድናስብ የሚያደርገን ትምክህታችንና ትዕቢታችን ብቻ ነው።

10ኛ ጥያቄ፡- ትምክህታችንና ትዕቢታችን እግዚአብሔር በመካከላችን የሚሠራውን ሥራ እንዳናስተውል የሚያደርግበትን መንገድ በምሳሌ ግለጽ።

ሁለተኛ ቀን

ዮሐንስ 8-10

ተመስገን የአንድ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን መጋቢ ነው። አንድ ቀን አንዲት የኳየር ዘማሪ የሆነች ወጣት ወደ እርሱ መጥታ ማርገዚን ገለጸችለት። ተመስገን በነገሩ በጣም ተናደደ። «የቤተ ክርስቲያናችንን ስም ያጠፋሽ ኃጢአተኛ ሴት ነሽ። እኛ እንዳንቺ ዓይነቷን ሴት አንፈልግም» አላት። ልጅቱም በኃፍረት ተሸማቅቃ ከቤተ ክርስቲያኑ ወጥታ ሄደች። ክርስቲያን የነበሩት ወላጆቿም በእርግዝናዋ ስላፈሩ ከቤታቸው ለቅቃ እንድትሄድ አስገደዱት። መሄጃ ስፍራ ስላጣች በጎዳና ላይ ትንከራተት ጀመር። ከዚያም ለራሷና ለልጇ የመተዳደሪያ ገንዘብ ለማግኘት ስትል እምነቷን ትታ ወደ ሴተኛ አዳሪነት ገባች።

11ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ዮሐ. 8:1-11 አንብብ። ኢየሱስ ለሴቲቱ ያደረገውን፤ ተመስገን ለኳየር ዘማሪዋ ካደረገው ጋር አነጻጽር። የሰዎቹ ተግባር የሚለያዩት ወይም የሚመሳሰሉት እንዴት ነው? ለ) ለኳየር ዘማሪዋ ክርስቶስ ምን ዓይነት ምላሽ የሚሰጣት ይመስልሃል? ሐ) እንደ ተመስገን ዓይነት መጋቢዎች እንደዚህ ዓይነት ሁኔታ ቢገጥማቸው ምን እንዲያደርጉ ትመክራቸዋለህ? በኃጢአት ላይ ያለህን ጥብቅ አቋም ሳትለውጥ፤ ምሕረትን፤ ይቅርታንና ፍቅርን የምታሳየው እንዴት ነው?

12ኛ ጥያቄ፡- ዮሐ. 8-10 አንብብ። ሀ) እነዚህ ምዕራፎች ስለ ክርስቶስ የሚነገሩን ምንድን ነው? ለ) ከእነዚህ ምዕራፎች ስለ እምነት ምን እንግራለን? ሐ) ክርስቶስን ስለ መከተል ምን እንግራለን?

1. ክርስቶስና በዝሙት የተያዘች ሴት (ዮሐ. 7:53-8:11)

ብዙ ምሑራን ዮሐንስ 7:53-8:11 ያለው ክፍል የዮሐንስ ወንጌል የመጀመሪያ ቅጅ አካል ነው ብለው አያምኑም። በርካታ የዮሐንስ ወንጌል የጥንት ቅጾች ይህን ክፍል አይጨምሩም። ይህን ክፍል ብንዘለው ታሪኩ ከ7:52 ወደ 8:12 ምንም ሳይደናቀፍ ይቀጥላል። ይህም በመገናኛው ድንኳን በዓል ጊዜ የተነገረ አሳብ ነው። ይህ የአመንዝራይቱ ሴት ታሪክ ለምን በዚህ ስፍራ እንደገባ ባናውቅም፤ ፈሪሳውያን ክርስቶስን ለማጥመድ በሚፈልጉበት ጊዜ የተከሰተ እውነተኛ ታሪክ ሳይሆን አይቀርም።

አንድ ቀን ክርስቶስ በቤተ መቅደስ እያስተማረ ሳለ፤ የሃይማኖት መሪዎች በምንዝር የተያዘች ሴት አስከትለው ደረሱ። ይህንንም ያደረጉት ክርስቶስን ለማጥመድ አስበው ነበር። በሴቲቱ ላይ ባይፈርድ፤ በዝሙት የተያዙ ሰዎች ተወግረው መሞት እንዳለባቸው የሚያዘውን የብሉይ ኪዳን ሕግ በመተላለፉ (ዘጸግ. 22:22-24፤ ዘሌዋ. 20:10) ሊከሱት ሆነ። ባንጻሩ በሴቲቱ ላይ በመፍረድ እንድትወገር ቢያደርግ፤ የብዙ ሰዎችን ወዳጅነት ያጣ ነበር። በተለይም ይከተሉት የነበሩትን «የኃጢአተኞችና የቀራጮችን» ወዳጅነት ያጣ ነበር። ሮማውያን፤ አይሁዶች የሞት ቅጣት እንዲበይኑ አይፈቅዱላቸውም። ስለሆነም፤ ሴቲቱ ተወግራ እንድትሞት ቢያደርግ ኖሮ የሮም መንግሥት ይቀጣው ነበር።

እነዚህ ፈሪሳውያን የእግዚአብሔር ሕዝብ ጻድቃን ሆነው እንዲኖሩ ከልባቸው የማይፈልጉ መሆናቸው ግልጽ ነው። የሙሴ ሕግ የተሰጠው ግን ሕዝቡ በጽድቅ እንዲኖር ለመርዳት ነበር። አለዚያ ከሴቲቱ ጋር ዝሙት የፈጸመውንም ሰውዬ በያዙት ነበር። በእግዚአብሔር ፊት፤ ዝሙትን መፈጸም ለወንድም ሆነ ለሴት ኃጢአት ነው። ወንዱ ሰውዬ የት ነበር? አንዳንዶች ወንዱ ሰውዬ ከፈሪሳውያን አንዱና ክርስቶስን ለማጥመድ ሲል ሴቲቱን የተጠቀመ ነው ይላሉ። የሚወገሩት ዝሙት ሲፈጽሙ የተገኙት ብቻ በመሆናቸው፤ ቢያንስ ፈሪሳውያን ሰውየውን ያውቁት ነበር። መሪዎቹ ምንም ዓይነት ርኅራኄ አልነበራቸውም። አለዚያ ክርስቶስን ሰው ወደሌለበት ስፍራ ወስደው ስለ ሴቲቱ ጉዳይ ሊያማከሩት ይችሉ ነበር። ሴቲቱ በትዕቢተኛ ሃይማኖተኞች መካከል የተገኘች መሣሪያ ነበረች።

በመጀመሪያ ክርስቶስ ምንም አልተናገረም። ነገር ግን በመሬት ላይ አንድ ነገር ይጽፍ ጀመር። ምን ይሆን የጻፈው? ከሴቲቱ ጋር ዝሙት የፈጸመውን ሰውዬ ስም ይሆን የጻፈው? ሴቲቱን ለመውገር የቆሙትን ፈሪሳውያን ኃጢአት ይሆን የዘረዘረው? ምንም የምናውቀው ነገር የለም። ከዚያም ኃጢአት ሠርቶ የማያውቅ ሰው፤ በሴቲቱ ላይ የመጀመሪያውን ድንጋይ እንዲወረውር ጠየቃቸው። ይህን በማለቱ ክርስቶስ የብሉይ ኪዳንን ሕግ እየደገፈ ነበር። ነገር ግን ኃጢአት ሠርቶ የማያውቅ ሰው እንዲወግራት በመጠየቁ ማንም ሰው እንዳይወግራት እየተከላከለላት ነበር። ከዚህም

በተጨማሪ ክርስቶስ በእግዚአብሔር ዘንድ ትልቅ ስፍራ ያለው ምሕረትና ይቅርታ እንጂ፡ በትምክህት የተሞላ ፍርድ እንዳልሆነ እያስተማራቸው ነበር። ከዚያም ኢየሱስ መሬት ላይ ተመልሶ ይጽፍ ጀመር። የጻፈው ነገር መሪዎቹን ስላሳፈራቸው አካባቢውን ጥለው ሄዱ። ሴቲቱ ብቻ በክርስቶስ አጠገብ እንደ ቆመች ቀረች።

ክርስቶስ የፍቅር አምላክ እንደ መሆኑ፡ ለዚህች ኃፍረት ላሸማቀቃት ሴት የፍቅር እጁን ዘረጋላት። በተጨማሪም፡ እግዚአብሔር ኃጢአትን ዝም ብሎ የማያልፍ ቅዱስ አምላክ ነው። ይህች ሴት አጥፍታለች። ምን ይበላት? በመጀመሪያ፡ ክርስቶስ ሊፈርድባት አልፈለገም። ሁለተኛ፡ በኃጢአት እንድትቀጥልም አልፈለገም። ስለሆነም፡ ሕይወቷን እንድትለውጥ ነገራት። እንደ ክርስቶስ እኛም ኃጢአተኞችን መውደድና መቀበል አለብን። ይህ ማለት ግን ከኃጢአት ሕይወታቸው ጋር እንስማማለን ማለት አይደለም። በሕይወታቸውና በእምነታቸው እግዚአብሔርን ያከብሩ ዘንድ የንጽሕናን ሕይወት እንዲኖሩ መርዳት አለብን።

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ትልቅ ኃጢአት ፈጽመዋል በሚባሉ ሰዎች ላይ ክርስቲያኖች የሚናገሩት የትምክህት ቃል ምንድን ነው? ለ) አንዳንድ ጊዜ ሰዎች የኃጢአት ልምምዳቸውን እንዲተጩ ሳንወቅሳቸው፡ በደፈናው የምናልፋቸው አንዳንድ መንገዶች ምንድን ናቸው? ሐ) ክርስቶስ በምድር ላይ ቢሆን ኖሮ ከነዚህ ሰዎች ጋር ምን ዓይነት ግንኙነት የሚያደርግ ይመስልሃል?

2. ኢየሱስ በዳስ በዓል ላይ ያስተማረው ትምህርት (ዮሐ. 8:12-59)

በዮሐንስ 7 እና 8 በክርስቶስና በአይሁድ መካከል የተፈጠረው ትግል ተጠናክሮ ቀጥሏል። እነዚህ ሁለቱ ምዕራፎች ያካተቷቸው አሳቦች የተፈጸሙት ክርስቶስ የዳስ በዓልን ለማክበር በኢየሩሳሌም በነበረበት ጊዜ ሳይሆን አይቀርም።

ሀ. ክርስቶስ የዓለም ብርሃን ነው (ዮሐ. 8:12)። የዳስ በዓሉ አካባቢ በተምሳሌታዊ ተግባራት የተሞላ መሆኑን ቀደም ብለን ተመልክተናል። ክርስቶስ ሕያው ወንዝ መሆኑን የገለጸው በመሠዊያው ላይ ውኃ ሲፈስ በመመልከቱ ሳይሆን አይቀርም። በዚህ በዓል ጊዜ የተፈጸሙ ሌሎች ሁለት ዐበይት ነገሮች ነበሩ። አንደኛው፡ የዓለም ሕዝቦችን የሚወክሉ 70 ልዩ ኮርማዎች የሚታረሙበት ጊዜ ነበር። ይህም መሢሔ በአሕዛብ ላይ በረከቱን እንደሚያፈስ ያሳያል። ሁለተኛው፡ የሁለት ታላላቅ መቅረዞች መብራት ነበር። የአይሁድ አፈታሪክ እንደሚናገረው፡ ሁለቱ ታላላቅ ሻማዎች ቁመታቸው ከ20 ሜትር በላይ ሲሆን፡ ከቤተ መቅደሱ ግራና ቀኝ የሚበሩ ነበሩ። ከእነዚህ ሻማዎች የሚወጣው ብርሃን ደማቅ በመሆኑ፡ የኢየሩሳሌም ከተማ ነዋሪዎች ብርሃኑን ከሩቅ ያዩት ነበሩ። ይህ ብርሃን ከቤተ መቅደሱ (ከእግዚአብሔር) የሚወጣውን የእውነት ብርሃን በተምሳሌነት ያመለክታል። ምናልባት ክርስቶስ፡ «እኔ የዓለም ብርሃን ነኝ» ሲል የተናገረው እነዚህን ታላላቅ ሻማዎች እየተመለከተ ሳይሆን አይቀርም። ይህም ክርስቶስ «እኔ ነኝ» የሚለውን ቃል ሲናገር ለሁለተኛ ጊዜ መሆኑ ነው። ሙሴ፡ መሐመድ፡ ቡድሃ ወይም ሌላ ማንኛውም መሪ እንዲህ የመሰለውን ቃል መናገር

አይችልም። የመንፈሳዊ ሕይወት ብርሃን ክርስቶስ ብቻ ነው። ደግሞም ደኅንነት ሊገኝ የሚችለው ወደ ክርስቶስ በመምጣት ብቻ ነው።

ለ. ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ስለመሆኑ እግዚአብሔር አብ በቂ ምስክር ነው (ዮሐ. 8:13-18)። ፈሪሳውያን ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን የሚያረጋግጡ ምስክሮችን እንዲያቀርብ ጠየቁት። ታዲያ ክርስቶስ ምስክሮችን ሊያቀርብ የሚችለው ከየት ነው? ቀደም ሲል መጥምቁ ዮሐንስ ለዚህ ምስክር እንደ ሆነ ገልጾአል። ነገር ግን መጥምቁ ዮሐንስ ውስን ነው፤ የሚያውቀው ነገር ቢኖር እግዚአብሔር የነገረውን ብቻ ነበር። ክርስቶስን በሰማይ በሙሉ ክብሩ አላየውም። ስለሆነም፤ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን በብቃት መመስከር የሚችሉት እግዚአብሔርና ራሱ መሆናቸውን ገለጹ። ሥጋ ለብሶ ወደ ምድር ከመምጣቱ በፊት የነበረውን መለኮታዊ ክብር የሚያውቁት አብና እርሱ ብቻ ናቸው።

ሐ. ሰዎች በክርስቶስ ካላመኑ በኃጢአታቸው ይሞታሉ (ዮሐ. 8:19-26)። ክርስቶስ አይሁድ እርሱን በተመለከተ ስለሚናገሩት ነገር ሁሉ አስጠንቅቋቸዋል። አይሁዶች በእግዚአብሔር እንደ ተላከና የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆነ ካላመኑ፤ የአብርሃም፤ የይስሐቅና የያዕቆብ አምላክ ከሆነው እግዚአብሔር ጋር ግንኙነት ሊኖራቸው አይችልም። እግዚአብሔር አብንና ወልድን ማመንና ማምለክ የግድ አስፈላጊ ነው። ከሁለት አንዱን ብቻ ማመን በጣም በቂ አይደለም። ኢየሱስን የማይቀበሉ ከሆኑ የእንስሳት መሥዋዕት ቢያቀርቡም እንኳ፤ የኃጢአትን ይቅርታ ማግኘት አይችሉም። ከኃጢአታቸው ሊያንጸቸው የሚችለው የክርስቶስ መሥዋዕት ብቻ ነውና።

መ. ክርስቶስ በመስቀል ላይ ይሰቀላል (ዮሐ. 8:27-30)። በዚያን ጊዜ መንፈሳዊ ዓይን ያሏቸው ሰዎች ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደ ሆነ ይገነዘባሉ። የእግዚአብሔርን ፈቃድ እውን ለማድረግ ማለትም ለኃጢአታችን ለመሞት ወደ ምድር የተላከ መሆኑን ይረዳሉ።

ሠ. ክርስቶስ ሰዎችን ነፃና እውነተኛ የአብርሃም ልጆች ያደርጋቸዋል (ዮሐ. 8:31-41)። ዮሐንስ፤ ክርስቶስ ይህንን የተናገረው በእርሱ ለሚያምኑት እንደሆነ ገልጾአል። እርሱን ለመግደል ጊዜ ይጠብቁ ስለ ነበር፤ ኢየሱስ ይህንን የተናገረው እውነተኛ አማኞች ላልሆኑት ሳይሆን አይቀርም። ክርስቶስ ለእነዚህ ሰዎች እምነታቸው ምን እንደሚያስከትል ተናግሯል። ክርስቶስን መከተል ማለት ትምህርቱን መስማትና መታዘዝ መሆኑን ገልጾአል። በዚህ ጊዜ ተከታዮቹ ከሕይወታቸው ኃጢአትን በማስወገድ እግዚአብሔርን እርሱ እንደሚፈልገው ለማምለክ ዝግጁዎች ይሆናሉ። (ማስታወሻ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት መሠረት ነጻነት ማለት የምንፈልገውን ልናደርግ እንችላለን ማለት አይደለም።) ነፃ መውጣት ማለት ከሰይጣን አገዛዝ መፈታትና እግዚአብሔር አስቀድሞ ወዳቀደልን መንገድ መመለስ ነው። ይህም እግዚአብሔርን መታዘዝ፤ ማምለክና መውደድ ነው።)

ረ. ሰዎች ከክርስቶስ ጋር ያላቸው ግንኙነት መንፈሳዊ አባታቸው ማን እንደ ሆነ ያሳያል (ዮሐ. 8:42-47)። ክርስቶስ የአንድ ሰው መንፈሳዊ አባት ማን መሆኑን የሚለይ ድንበር እንደ ሆነ አስተምሯል። ሁለት መንፈሳዊ

አባቶች አሉ። እነዚህም፤ የማያምኑ ሰዎች አባት የሆነው ሰይጣንና የአማኞች አባት የሆነው እግዚአብሔር ናቸው። አይሁዶች ክርስቶስን ለመቀበል ባለመፈለጋቸው አባታቸው ሰይጣን እንደ ሆነ እያመለከቱ ነበር። (ማስታወሻ፤ «እኛ ዲቃላዎች አይደለንም» የሚለው የአይሁዶች ንግግር ክርስቶስ የዮሴፍና ማርያም ዲቃላ ነው የሚል አንድምታ ሊያስተላልፍላቸው ይችላል።) ክርስቶስ የአይሁድ መሪዎች ሊገድሉት እንደቆረጡ ያውቅ ነበር። ነገር ግን አንድ ሰው ከእግዚአብሔር ወደ ምድር በተላከው ክርስቶስ ካመነ፤ ያ ግለሰብ የእግዚአብሔር ልጅ ይሆናል። ምክንያቱም እግዚአብሔር በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይነት ያዘጋጀውን የሕይወት ስጦታ ስለተቀበለ ከእግዚአብሔር ጋር ትክክለኛ ግንኙነት ይኖረዋል።

ሰ. አይሁዶች ክርስቶስ አጋንንት እንዳለበት ተናገሩ (ዮሐ. 8:48-59)። ኢየሱስ ስብከቱን በቀጠለ ቁጥር የአይሁዶች ቁጣ እየከረረ ሄደ። በመሆኑም፤ በሚጠላቸው ሰዎች ስም «የሰማርያ ሰው» እያሉ ይላለቁበት ጀመር። ከዚህም በላይ አጋንንት አለብህ አሉት። ክርስቶስ ግን ከእነርሱ እንዴት እንደሚለይ ገለጸላቸው። ከእነርሱ ለሚመጣው ምስጋናም ሆነ ክብር ግድ አልነበረውም። አለዚያ ባሕርዩንና ተግባሩን በመለወጥ አይሁዶች እንዲከተሉት ሊያደርግ ይችላል ነበር። ነገር ግን የእርሱ ፍላጎት እግዚአብሔርን ማስከበር በመሆኑ፤ ዓላማው በሚያደርገው ነገር ሁሉ እግዚአብሔርን ደስ ማለኝት ነው። እርሱ እግዚአብሔርን እያስደሰተ ስለሆነ፤ ሕይወታቸውን ከክርስቶስ ጋር ያስተካከሉ ሁሉ እግዚአብሔርን ደስ ማለኝት ይችላሉ። ደግሞም የዘላለም ሕይወት ይኖራቸዋል። ክርስቶስን ያልተቀበሉ ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር ግንኙነት የላቸውም።

እንደ ጻዊት፤ ሙሴና አብርሃም የመሳሰሉ ታላላቅ የብሉይ ኪዳን ሰዎች ሞተዋል። ታዲያ ክርስቶስ ሕይወት ለመስጠት እችላለሁ በማለት የሚናገረው ከምን የተነሣ ነው? አይሁዶች ክርስቶስ ከአብርሃም እበልጣለሁ እያለ እንደሆነ ጠየቁት። ምናልባትም ይህንን ጥያቄ ያቀረቡለት አሉታዊ ምላሽ በመጠበቅ ነበር። ክርስቶስ ግን አባታቸው አብርሃም የእርሱን ቀን በማየት ደስ እንደተሰኘ ገለጸላቸው። ከዚያም አሳቡን ይበልጥ ግልጽ ለማድረግ፤ አብርሃም ከመወለዱ በፊት ኢየሱስ «እኔ ነኝ» በማለት ይኖር እንደነበረ ተናገረ። እንዲህ በማለት ለመናገር የሚችለው የብሉይ ኪዳን ዘላለማዊ አምላክ ብቻ ነው፤ አይሁድ በዚህ ንግግሩ እጅግ በመቆጣታቸው ወዲያውኑ ሊገድሉት ተነሡ። ነገር ግን ክርስቶስ ጊዜው ስላልደረሰ አመለጣቸው።

14ኛ ጥያቄ፡- በዚህ ክፍል ከቀረበው የክርስቶስ ትምህርት ስለ ደገንነት ምን እንማራለን?

3. ከመወለዱ ጀምሮ ዓይነ ሰው-ር የነበረ ሰው መፈወስ (ዮሐ. 9)።

ጌታሁንና ጽጌ ከተጋቡ ብዙ ዓመታት ቢሆናቸውም ልጆች ግን አልወለዱም። ጽጌ ብዙ ጊዜ ብታረግዝም፤ ልጁ ከመወለዱ በፊት ይሞታል። እንዲህ የመሰለውን ገጠመኝ ስናይ «ኃጢአት» የሠራው ማን ነው? ጌታሁን ወይስ ጽጌ?» በማለት እንጨነቃለን። ወርቅነሽ መንፈሳዊ ሴት ናት። አንድ ቀን ግን በጠና ታመመችና ለ10 ዓመት ያህል የአልጋ ቁራኛ ሆነች።

አሁንም ታዲያ «ኃጢአት የሠራው ማን ነው?» ብለን እናስባለን። አንድ ክፉ ነገር በክርስቲያን ላይ በሚደርስበት ጊዜ ብዙዎቻችን የምንሰጠው መልስ ኃጢአት እንደ ተፈጸመ የሚገልጽ ነው። ሦስቱ የኢዮብ ወዳጆች ባለማቋረጥ ኢዮብን ኃጢአት ሠርተሃል እያሉ ይነዘንዙት ነበር። ነገር ግን ኃጢአት አንዱ ምክንያት ብቻ ነው። እግዚአብሔር የኢዮብ ወዳጆችን ስለተሳሳተው አሳባቸው እንደ ገሠጸቸው ሁሉ፤ እኛም በማናውቀው ምክንያት ስለሆነው ነገር ዝም ብለን ብንናገር ይገሥጻል።

15ኛ ጥያቄ፡- አንተ ወይም አንተ የምታውቀው ሌላ ሰው በፈጸማችሁት ኃጢአት የእግዚአብሔርን ፍርድ እየተቀበላችሁ ነው በሚል ተወቅሳችሁ ታውቃላችሁ? ወቀላው እውነት ነበር? ካልሆነሰ በሐሰት የቀረበው ወቀላ ምን ችግር አስከተለ?

ሀ. ክርስቶስ ዓይነ ሰውሩን ሰው ፈወሰ (ዮሐ. 9፡1-12)። እንደ እኛ ሁሉ፤ አይሁዶችም በሰዎች ላይ በሚደርሰው በጎም ሆነ ክፉ ነገር መካከል ቀጥተኛ መንሥዔና ውጤት እንዳለ ያስቡ ነበር። ደግ ሰው ከሆንህ፤ እግዚአብሔር በቁላዊ ነገሮች ይባርክሃል። መጥፎ ሰው ከሆንህ፤ እግዚአብሔር ይቀጣሃል። በሌላ አነጋገር መልካም ነገሮች ካጋጠሙህ ከእግዚአብሔር ጋር ትክክለኛ ግንኙነት አለህ ማለት ነው። ነገር ግን አንድ መጥፎ ነገር ከደረሰብህ፤ ኃጢአት ሠርተሃል ማለት ነው። ደቀ መዛሙርቱ ዕውር ሆኖ የተወለደውን ሰው ሲመለከቱት አንድም ወላጆቹ ወይም ራሱ ከመወለዱ በፊት ኃጢአት እንደ ሠራ አስቡ።

ክርስቶስ ግን ነገሮችን የተመለከተው በተለየ መንገድ ነበር። እግዚአብሔር ተግባሩን አከናውኖ እስኪፈጽም ድረስ ሰዎች የማያስተውሉት ሰውር ዓላማ አለው። ስለሆነም፤ ዕውር ሆኖ የተወለደው ሰው እግዚአብሔር የሚከብርበት መሣሪያ ነበር። ደቀ መዛሙርቱ ማን ኃጢአት እንደ ሠራ ከመጠየቅ ይልቅ፤ ለእግዚአብሔር ክብር የሚያገለግሉ ገጠመኞች እንዳሉ ሊያስቡ ይገባ ነበር። ክርስቶስ ከሰቅለቱ፤ ከትንሣኤውና የምድር አገልግሎቱን ከሚዘጋው ከዕርገቱ በፊት ጥቂት ሳምንታት ብቻ ቀርተውት ነበር። ለደቀ መዛሙርቱ ቀኑ በሕይወት የሚኖሩበት ጊዜ ብቻ ነበር። እያንዳንዱ ቀን ለእግዚአብሔር ክብር የምንቆምበት መልካም ዕድል ነው። ሞት በሚመጣበት ጊዜ የሥራ ዘመናችን ያከትማል።

ምንም እንኳን በመልካም ሰዎች ላይ መጥፎ ነገር ለምን ይደርሳል ብለን ብንጨነቅም፤ መጽሐፍ ቅዱስ (እግዚአብሔር) ምክንያቱን አልገለጸልንም። ዋናው ጉዳይ ለጥያቄአችን መልስ ማግኘቱ አይደለም። ምክንያቱም ይህ በእግዚአብሔር ዓላማ ምሥጢር ውስጥ ተሰውሯል። ስለሆነም፤ ጥያቄአችን መሆን ያለበት «በዚህ ሁኔታ ውስጥ እግዚአብሔርን እንዴት ላስከብረው እችላለሁ?» ነው። አንድ ቀን አንዲት ወጣት ልጅ ስትዋኝ ሳለ ከድንጋይ ጋር በመጋጨቷ አንገቷ ተሰበረ። ይህች ልጅ ከአንገቷ በታች ሙሉ በሙሉ፤ ሽባ ሆነች። ወደ እግዚአብሔር ብትጸልይም ተአምራዊ ፈውስ ልትቀበል አልቻለችም። ዛሬም ሽባ እንደሆነች ናት። ነገር ግን የደረሰባትን ነገር ለእግዚአብሔር ክብር እንዲሆን ወሰነች። እግዚአብሔርም በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ ላሉ ሰዎች ተስፋ እንድትሆን ፈቀደ።

16ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በአንተ ወይም በሌሎች ክርስቲያኖች ላይ የደረሱ ክፉ ነገሮችን ዘርዘር። ለ) ክፉ ነገሮች ለእግዚአብሔር ክብር ይውላሉ ብለህ የምታስባቸውን መንገዶች ዘርዘር። ሐ) ለክፉ ሁኔታዎች ትከክለኛ አመለካከት ከሌለን፤ እግዚአብሔርን ለማክበር የምንችለባቸውን አጋጣሚዎች ልናጣ የምንችለው እንዴት ነው?

እግዚአብሔር ክርስቶስን ለማስከበር በዓይነ ሰው-ሩ ተጠቅሞአል። የዓይነ ሰው-ሩ መፈወስ ስድስተኛው የክርስቶስ «ምልክት» ነበር። ይህ ተአምር ኢየሱስ ሰዎች ለማየት እንዲችሉ የሚያደርግ የእግዚአብሔር ልጅ ብቻ ሳይሆን፤ የዓለም ብርሃን መሆኑንም ያስተምራል። እርሱ ሥጋዊ ዕውርነትን ብቻ ሳይሆን መንፈሳዊ ዕውርነትንም ጭምር የሚያስወግድ አምላክ ነው።

ለ. ፈሪሳውያን የዓይነ ሰው-ሩን ፈውስ መረመሩ (ዮሐ. 9:13-41)። ሁለት ዓይነት ዓይነ ሰውርነቶች አሉ፡- ሥጋዊና መንፈሳዊ። ኢየሱስ በሥጋው ዕውር የሆነውን ሰው ፈወሰ። ይሁንና እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን የማይቀበሉ በመንፈስ ዕውር የሆኑ ሰዎች ገጠሙት። ለእግዚአብሔር ቀላሉ ነገር በመንፈስ ዕውር የሆኑ ሰዎችን መፈወስ ሳይሆን በሥጋ ዕውር የሆኑ ሰዎችን መፈወስ ነው።

ዮሐንስ የተለያዩ ሰዎች፤ በተለይም ፈሪሳውያን ሰላዩት ተአምር የሰጡትን ምላሽ እንድናይ ይጋብዘናል። አንዳንድ ሰዎች ክርስቶስ ደግ ሰው እንደ ሆነ ሲያስቡ፤ ሌሎች ደግሞ ነቢይ እንደ ሆነ ያስቡ ነበር። ዓይነ ሰው-ሩ ሰው ግን ክርስቶስ ከእግዚአብሔር ዘንድ እንደ ተላከ እርግጠኛ ነበር። እንዲያውም፤ ከፈሪሳውያን ጋር በጉዳዩ ላይ ሲነጋገር እምነቱ እየጠነከረ ሄደ። የዓይነ ሰው-ሩ ሰው ወላጆች የሚደርስባቸውን ስደት በመፍራት ለመመስከር አልፈለጉም። ፈሪሳውያን በበኩላቸው ክርስቶስ ኃጢአተኛ እንጂ መሢሕ አይደለም የሚል አሳብ ነበራቸው። በስተመጨረሻ ግን መንፈሳዊ መሪዎች ነን ከሚሉት ይልቅ ከዓይነ ሰውርነቱ የተፈወሰው ሰው መንፈሳዊ ነገሮችን ለማየት ቻለ። ክርስቶስ ኃጢአተኛ ወይም ክፉ ቢሆን ኖሮ፤ እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር ሊሆን እንደማይችልና የፈውስ ኃይልም እንደማይሰጠው ተናገረ። ይህ ሰው ሥጋዊ ፈውስ ብቻ ሳይሆን መንፈሳዊም ፈውስ ተቀበለ። ከዚያም ኢየሱስ ከእግዚአብሔር ተልኮ እንደ መጣ ያስተውል ዘንድ፤ ዓይኑን ከፈተለት፤ ቀድሞ ዕውር የነበረው ሰው አሁን ሰገደለት።

17ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ዛሬ የሃይማኖት መሪዎች ለእግዚአብሔር አሠራር ዕውር ሊሆኑ የሚችሉት እንዴት ነው? ለ) የክርስቶስን ሥራ ባናምን መንፈሳዊ ዕውሮች ስለምንሆን የእግዚአብሔርን እውነት ለመረዳት አስቸጋሪ የሚሆንብን እንዴት እንደሆነ ነው ከዚህ ታሪክ የምንረዳው?

4. ክርስቶስ የእግዚአብሔር መንጋ መልካም እረኛ ነው (ዮሐ. 10:1-21)

18ኛ ጥያቄ፡- መዝሙር 23 እና ሕዝቅኤል 34ን አንብብ። ሀ) ከእነዚህ ምንባቦች ስለ እግዚአብሔር ምን እንማራለን? ለ) ከእነዚህ ምንባቦች እግዚአብሔር ፍጹም እረኛን ስለመላኩ ምን እንማራለን? ሐ) ስለ እረኛ አንዳንድ አሳቦችን ለማግኘት

የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት አንብብ። የአይሁድ እረኞች ምን እንደሚመስሉና በኢትዮጵያ ከሚገኙ እረኞች እንዴት እንደሚለዩ ጠቅለል ያለ ማብራሪያ ጻፍ።

ውብ ከሆኑት ምሳሌዎች መካከል አንዱ፡ እግዚአብሔር እንደ እረኛ መመስሉ ነው። ይህን ምሳሌ በትክክል ለመረዳት፡ የአይሁድ እረኞች ዛሬ በኢትዮጵያ ውስጥ ከምናያቸው እረኞች በጣም የተለዩ መሆናቸውን መገንዘብ ይኖርብናል። አብዛኞቹ በኢትዮጵያ የምናያቸው እረኞች ከደሀ ቤተሰብ የተወለዱና ያልተማሩ ሲሆኑ፡ ለበጎቻቸውም እምብዛም አይጨነቁም። በጎቻቸውን በድንጋይ ይወግራሉ፡ በበትር ይመታሉ፡ ወደ ቤታቸውም ሲወስዱ እያቻኮሉ ይወስዳሉ። አይሁዶች ግን ለእረኞቹ ከፍተኛ ግምት ይሰጣሉ፤ እረኞቻቸውም ለበጎቻቸው የላቀ ስፍራ ይሰጣሉ። የኢትዮጵያ እረኞች ቀኑ ሲመሽ በጎቻቸውን ይዘው ወደ ቤት ይመለሳሉ። የአይሁድ እረኞች ግን ቀኑ ከመሽ በዚያው ባሉበት ከበጎቻቸው ጋር ያድራሉ። ይህም ብዙ የከብት መንጋ ካላቸው የቦረናና ሌሎች የደቡብ ኢትዮጵያ ጎሳዎች ሁኔታ ጋር የሚመሳሰል ነው። የአይሁድ እረኞች ለበጎቻቸው ምርጥ ሣርና ውኃ ለማግኘት ከቦታ ቦታ ይዘዋወራሉ። አንዳንድ ጊዜ ሌሊት በጎቻቸውን ለመጠበቅ ሊሉ በረት ይሠራሉ። በረቱ መዝጊያ ስለማይኖረው እረኞቹ በበሩ ላይ ይተኛሉ። ይህም በጎቹ ከበረቱ ወጥተው በአራዊት እንዳይበሉ ይከላከላል። እረኛው ከቦታ ቦታ ሲዘዋወር በጎቹን ከኋላ ሆኖ እየነዳ ሳይሆን ከፊት ሆኖ እየመራ ነው የሚሄደው። በስማቸው እየጠራ ወደ ለምለም ስፍራ ይመራቸዋል። ትናንሽ የበግ ግልገሎች በሚወለዱበት ጊዜ እረኛው በከንዶቹ አቅፎ ከቦታ ቦታ ያጓጉዛቸዋል። ይህም የአይሁድ እረኞች ከበጎቻቸው ጋር ያላቸው ግንኙነት የጠበቀ መሆኑን ያሳየናል።

በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ለአይሁድ የእረኞች አለቃ መሆኑን ነግሮአቸው ነበር። ሕዝቡን የሚንከባከብ፣ የሚመራና የሚያስፈልጋቸውንም ሁሉ የሚያዘጋጅ እርሱ ነው። ሕዝቡን ለሚንከባከቡ ለሌሎች እረኞች ማለትም መሪዎች (ነገሥታት፣ ካህናትና ነቢያት) እንደሚሰጥ ተናግሯል። ነገር ግን እነዚህ እረኞች የእግዚአብሔርን መንጋ ስለበተኑ በሌላ እረኛ ማለትም በመሢሔ ተተኩ።

እንግዲህ ኢየሱስ መልካም እረኛ ነኝ ሲል አምላክ ነኝ ማለቱ ነበር። በተጨማሪም፡ የሕዝቅኤል ትንቢት በእኔ ተፈጸመ ማለቱ ነበር። ኢየሱስ ራሱን በእረኛ መስሎ ባቀረበው ተምሳሌት ውስጥ አያሌ እውነቶች ተካትተዋል።

ሀ. ክርስቶስ ወደ እግዚአብሔር መንጋ የሚወስድ በር ነው። ይህም ክርስቶስ «እኔ ነኝ» በማለት የተናገረው ሦስተኛው ዓረፍተ ነገር ነው። እርሱ መንገድ ነው። በክርስቶስ በኩል ሳይመጡ ከእግዚአብሔር መንጋ ጋር ለመቀላቀል የሚሞክሩ ሰዎች ምንም ያህል ቢጥሩ አይላካላቸውም፤ መጨረሻቸውም የእግዚአብሔርን መንጋ መስረቅ ይሆናል።

ለ. የእግዚአብሔር መንጋ አካል መሆን አለመሆናችንን እንዴት እናውቃለን? የኢየሱስን ድምፅ ስለምናውቅ እንከተለዋለን። ከኢየሱስ ወገን የሆኑ በጎች ድምፁን ስለሚያውቁ በታዛዥነት ይከተሉታል።

ሐ. ሐሰተኛ እረኞች ከበጎቹ ጥቅም ለማግኘት ሲሉ ይመጣሉ። ክርስቶስ ግን ለበጎቹ ጥቅም ይሠራል። በደስታ የተሞላ ሕይወት ይሰጠናል፤ ፍላጎታችንንም ይሞላል።

መ. ኢየሱስ መልካም እረኛ ነው። ይህ ኢየሱስ የተናገረው «እኔ ነኝ» የሚለው አራተኛው ዓረፍተ ነገር ነው። ክርስቶስ ሕይወቱን አሳልፎ በመስጠት በጎቹን የሚንከባከብ ፍጹም መሪ ነው። ከአራዊት በጎቹን ለመታደግ ከበሩ ላይ እንደሚተኛ የአይሁድ እረኛ፣ ክርስቶስ ለእግዚአብሔር በጎች ራሱን አሳልፎ ከመስጠቱም በላይ፣ ለዓለም ሁሉ ኃጢአት በመስቀል ላይ ሕይወቱን አሳልፎ ሰጥቷል።

ሠ. ኢየሱስ በሕይወቱ ላይ ሙሉ ሥልጣን አለው። የአይሁድ መሪዎችም ሆኑ የሮም መንግሥት በክርስቶስ ሕይወት ላይ ሥልጣን የላቸውም። ሕይወቱ በራሱ እጅ በመሆኑ፣ በመስቀል ላይ ለመሞትና በትንሣኤ ሕይወት ለመነሣት ሥልጣን አለው።

ረ. ኢየሱስ ሌሎች በጎች አሉት። ክርስቶስ ይህን ሲል ምናልባትም ወደ ፊት በእርሱ ስለሚያምኑት አሕዛብ ሊሆን ይችላል። እነርሱም የክርስቶስን ድምፅ ለይተው ይከተሉታል። አንድ ቀን የአሕዛብና የአይሁድ አማኞች ቤተ ክርስቲያን ከተባለች አንዲት መንጋ ሥር ይተባበራሉ።

19ኛ ጥያቄ፦ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች (ሽማግሌዎች) የእግዚአብሔር መንጋ እረኞች ናቸው። (1ኛ ጴጥ. 5:1-4 አንብብ)። ክርስቶስ ስለ እረኝነቱ ሚና ከተናገረው ነገር የእግዚአብሔርን መንጋ ስለመምራት እንግራለን።

5. ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ስለመሆኑ ከአይሁድ መሪዎች ጋር ተከራክረ (ዮሐ. 10:22-42)።

ከብዙ ጊዜ በኋላ የመታደስ በዓል ሲከበር ክርስቶስ አሁንም በቤተ መቅደስ ተገኝቶ ነበር። ይህ የመታደስ በዓል የሚከበረው በታኅሣሥ 165 ዓ.ዓ ሲሆን፣ በአንቲኮስ ኤጲፋኒስ የረከሰውን ቤተ መቅደስ ይሁዳ መቃብያን መልሶ አደሰው። በዓሉ አይሁዶች ለመጨረሻ ጊዜ የተቀዳጁትን ድል ያመለክታል።

ክርስቶስ በሃይማኖት መሪዎች ለሚመሩ አይሁዶች መሢሕነቱን ደጋግሞ ገልጾአል። የፈጸማቸው ተአምሮችና «ምልክቶች» መሢሕ መሆኑን ይመሰክራሉ። ይሁንና አይሁዶች እስከ አሁን ድረስ በመሢሕነቱ አያምኑም። ምክንያቱም ኢየሱስ አይሁድ ይጠብቁት የነበረው ፖለቲካዊ መሪ ስላልነበረ ነው። ከሁለት መቶ ዓመታት በፊት አይሁዶችን ነፃ እንዳወጣው እንደ ይሁዳ መቃብያን አልነበረም። ክርስቶስ እነርሱን ደስ ለማሰኘት ተጨማሪ ተአምራትን ለማድረግ አልፈለገም። ቀደም ሲል ብዙ ምልክቶችን ሰጥቷቸዋል፤ ስለሆነም አይሁዶች አሁን ከውሳኔ ላይ መድረስ አለባቸው። ስለዚህ ኢየሱስ ለማያምኑት አይሁድ የሚከተለውን ተናገረ፦

ሀ. ቀደም ሲል መሢሕ መሆኑንና ያደረጋቸውም ተአምራት ይህንኑ እንደሚያረጋግጡ ነገራቸው።

ለ. ጉዳዩ የተአምራት ሳይሆን የልብ ጉዳይ ነበር። በክርስቶስ የሚያምኑ ሰዎች መሢሕ መሆኑን ቀደም ሲል ተረድተው ነበር። የእርሱም በጎች በመሆናቸው በጎቹ ድምፁን ያውቁታል። የክርስቶስ ተከታዮች የዘላለም ሕይወት አላቸው። ከዚህም በተጨማሪ ዋስትናም አላቸው፤ ምክንያቱም በእጁ መዳፍ ይጠብቃቸዋል። በምድር ብርቱ የሆነው እግዚአብሔር አብ ክርስቲያኖችን ለክርስቶስ ሰጥቷል። ክርስቶስ ከእግዚአብሔር አብ ጋር አንድ ስለሆነ (ይህ ማለት ግን የ«ኢየሱስ ብቻ» ተከታዮች እንደሚሉት አንድ አካል ማለት አይደለም)፤ ማንም የክርስቶስን በጎች ከእጁ ሊወስድ አይችልም። እግዚአብሔር አብና እግዚአብሔር ወልድ የእግዚአብሔርን መንጋ ለመጠበቅ ከወሰኑ፤ ከክርስቶስ እጅ ፈልቅቆ ሊወስዳቸው የሚችለው ማን ነው? ማንም የለም።

20ኛ ጥያቄ፡- ሮሜ 8:31-39 አንብብ። ሀ) እነዚህ ጥቅሶች እግዚአብሔር ለልጆቹ የሚያደርገውን አስደናቂ ፍቅርና ጥበቃ በተመሳሳይ መንገድ የሚያሳዩት እንዴት ነው? ለ) በችግርህ ጊዜ እነዚህ ምንባቦች የሚያጽናኑህ እንዴት ነው?

የማያምኑት አይሁዶች ኢየሱስ ከሰው የተለየ መሆኑን በትክክል ተገንዝበዋል። እርሱ ሌላው «የእግዚአብሔር ልጅ» (son of god) ነኝ እያለ አለመሆኑን ተረድተዋል። እንዲህ ዓይነቱ የአይሁዶች አነጋገር እንደ ዳዊት ያሉ ሰዎችን የሚያመለክት ስያሜ ነበር (መዝ. 2)። ክርስቶስ ግን የእግዚአብሔር ልዩ ልጅ መሆኑን እየገለጸ ነበር - ከእግዚአብሔር አብ የተለየ ቢሆንም፤ ሙሉ በሙሉ አምላክ ነው። አይሁዶች ይህንን እንደ ሰድብ በመቁጠር ክርስቶስን ለመግደል ፈለጉ።